ARCHIEFJES

VIII

1940-1945

Georges BECHOUX

1 - Ontsnapt

ARCHIEFJES

Marc VANDAELE

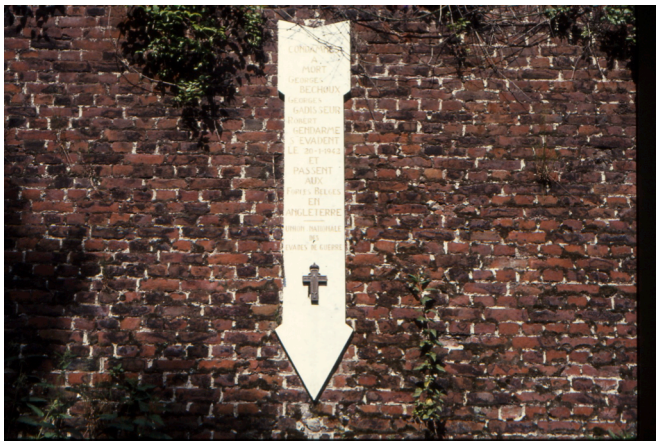

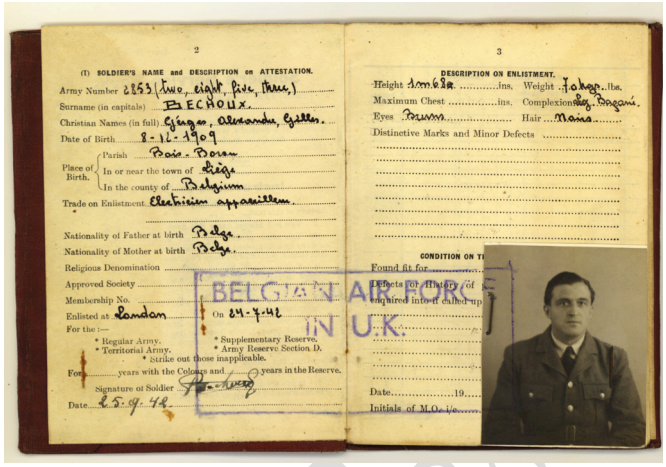

Georges BECHOUX 1909 – 1966 - 1 Ontsnapt

Tijdens een van mijn verblijfperiodes in Wallonië maakte ik in 1964 kennis met een ‘Liégeoise’ met wie ik enkele jaren later (1968) in het huwelijk zou treden. Het was Anne-Marie, de dochter van de Luikse oorlogsheld, **Georges BECHOUX**. Hij woonde toen als alleenstaande te Luik terwijl zijn echtgenote en dochter een appartement betrokken in Seraing waar de heer Merlot burgemeester was. Tijdens de opeenvolgende bezoeken aan mijn aanstaande schoonfamilie, heb ik mijn toekomstige schoonvader niet ontmoet en werd er ook niet veel over hem gesproken. Slechts later kwam hij ter sprake en vernam ik de ganse historie over zijn sabotagedaad in de oorlog, de aanhouding, de veroordeling, de ontsnapping uit de gevangenis (de Citadel van Luik, waar later het Luikse hospitaal werd gebouwd) samen met twee kompanen : **Georges GADISSEUR** en **Robert GENDARME**.
Op 1 juli 1966 overleed Georges BECHOUX in het Bavièrehospitaal. De eerste dagen van de grote vakantie 1966 werden dan ook besteed aan het vergezellen van mijn verloofde tijdens het inzamelen van de onontbeerlijke documenten bij de verscheidene administraties. Wat ik hoorde was dat de overledene tijdens zijn laatste levensdagen in het hospitaal redelijk in de war moet geweest zijn. Blijkbaar moet hij zich ingebeeld hebben dat hij opnieuw in de Lancaster zat en aan de verpleegsters bevelen gaf i.v.m. de handles die moesten overgehaald worden om deze of gene bommenreeks te lossen. Wat overbleef aan documenten werd - na zijn overlijden overgebracht naar Seraing en opgeslagen in dozen bij mijn toekomstige schoonmoeder; slechts bij haar overlijden, in juli 1993, gaven die hun geheimen prijs. Wel heb ik mijn schoonmoeder af en toe horen vertellen over die pijnlijke oorlogsperiode die de oorzaak geweest was van de moeilijkheden in het jonge huishouden. Georges, Marie en de kleine Edgard vormden inderdaad een hecht gezinnetje waarin de oorlog een flinke portie roet zou gooien. Op 21 juli 1941 zouden Georges BECHOUX - die toen werkzaam was bij de Régie des Téléphones

ARCHIEFJES

et Télégraphes - en collega Georges GADISSEUR gearresteerd worden, samen met hun vriend Robert GENDARME, een werknemer bij de Elektriciteitsdienst van de gemeente Seraing. Ze werden beschuldigd van het plegen van sabotage in de elektriciteitscentrale van Rotheux. Dank zij het zorgvuldig bijhouden van de materiële souvenirs heeft Marie LARDOT (echtgenote van Georges Bechoux - 1910-1993), het ons mogelijk gemaakt het ganse verhaal te reconstrueren.

Juli 1941 …

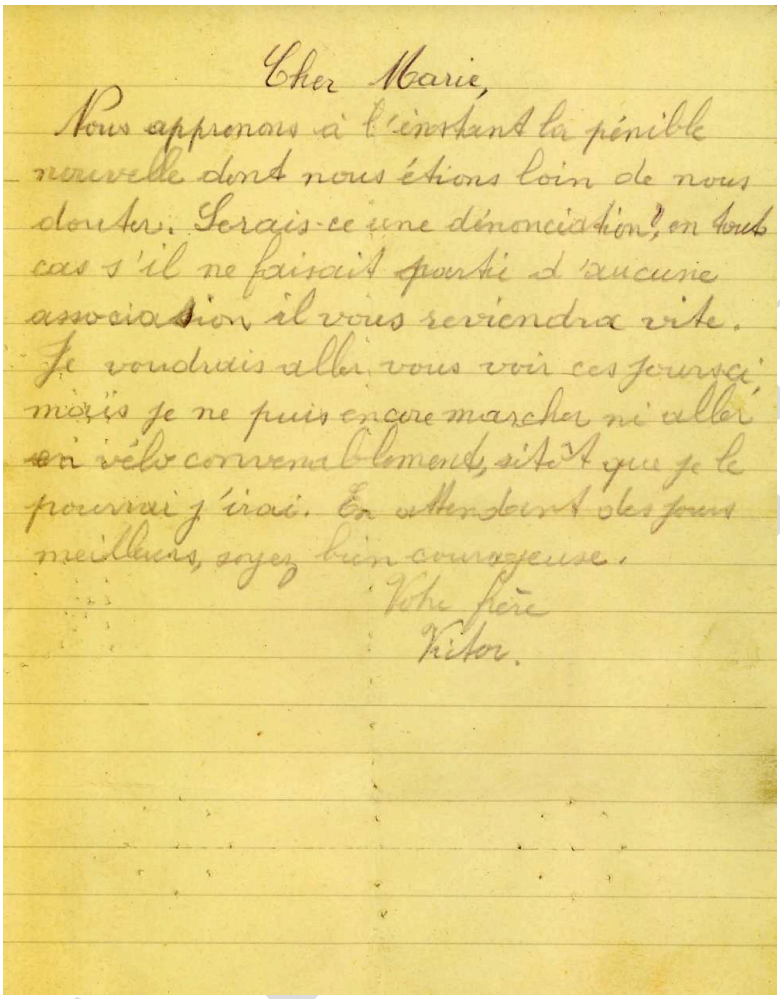

Chère Marie,
Nous apprenons à l'instant la pénible nouvelle dont nous étions loin de nous douter. Serait-ce une dénonciation? en tous cas s'il ne faisait partie d'aucune association il vous reviendra vite.
Je voudrais aller vous voir ces jours-ci, mais je ne puis encore marcher ni aller en vélo convenablement, sitôt que je le pourrai j'irai. En attendant des jours meilleurs, soyez bien courageuse.
Votre frère
Victor.

Het is de broer van Georges, **Victor**, die het bericht overmaakt aan **Marie** (echtgenote van Georges en moeder van Edgard en Anne-Marie), haar meldend dat haar man aangehouden is. Gaat het over 'verklikking'? In ieder geval, indien hij geen deel uitmaakt van een vereniging, zal hij vlug vrij zijn. Graag zou hij even binnenspringen maar hij kan moeilijk gaan of zich met de fiets verplaatsen. Van zodra het mogelijk is, zal hij haar een bezoekje brengen. Hij wenst haar goeie moed.
Getekend : uw (schoon)broer, Victor.

Georges Bechoux moet in die eerste ogenblikken iemand gevonden hebben die bereid was zijn persoonlijk bericht over te brengen en ten huize te laten bezorgen. Op een stukje papier (een blaadje uit een notaboekje) heeft hij nog vlug zijn boodschap gekrabbeld en er het adres van de bestemmelinge aan toegevoegd : *Mme Bechoux rue Ernest Solvay 66 Seraing*.
Die kleine stukjes papier bewaarde mijn schoonmoeder als relikwieën; ze deden denken aan het einde van een mooie periode, en tevens het begin van een heroïsche tijd die uiteindelijk een minder aangename afloop zou kennen.

ARCHIEFJES 8 - Georges BECHOUX 1 – Marc VANDAELE 3

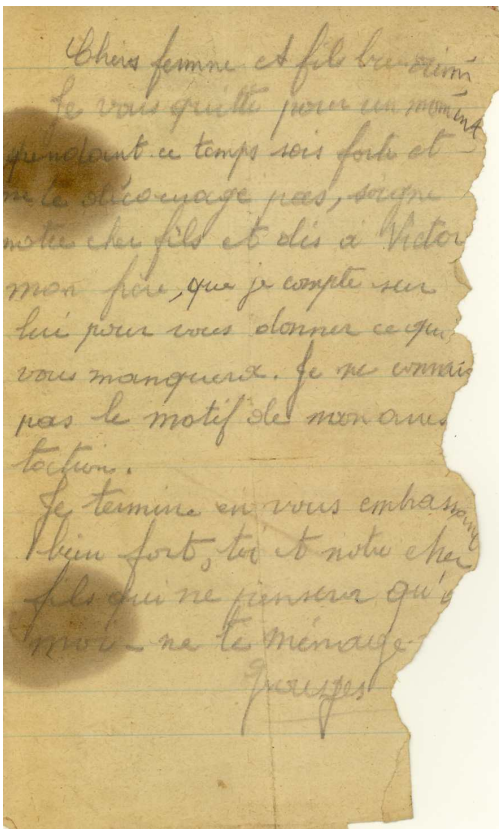

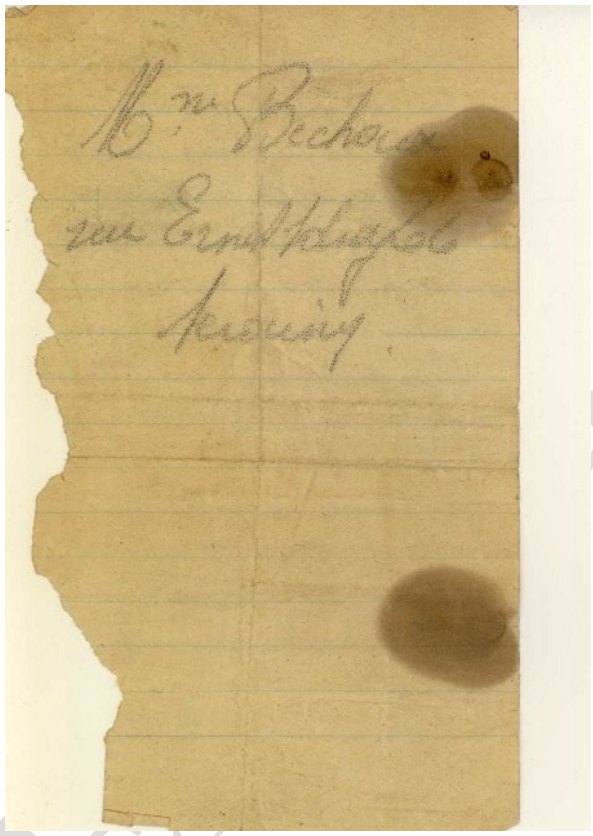

Tekst : *Chers femme et fils bien aimé - Je vous quitte pour un moment - pendant ce temps sois forte et ne te décourage pas, soigne notre cher fils et dis à Victor, mon frère, que je compte sur lui pour vous donner ce qui vous manquera. Je ne connais pas le motif de mon arrestation. Je termine en vous embrassant bien fort, toi et notre cher fils qui ne pensera qu'à moi - ne te ménage (pas) - Georges*

Liefste vrouwtje en zoonlief - Ik verlaat jullie voor een tijdje - gedurende die tijd, wees sterk en laat je niet ontmoedigen, zorg goed voor onze zoonlief en zeg aan Victor, mijn broer, dat ik op hem reken om jullie te geven wat zal ontbreken. Ik ken het motief niet van mijn aanhouding. Ik eindig hier en omhels jullie innig, jij en onze zoonlief die enkel aan mij zal denken - doe je niet tekort.
Georges

Eerst opgesloten in het stadhuis van Seraing, worden ze overgebracht naar Luik waar ze ondervraagd worden door de Gestapo. Een mooie website geeft meer uitleg over de gebeurtenis …

http://maisondusouvenir.be/citadelle_de_liege.php

Ze worden opgesloten in de citadel van Luik. Het proces is van korte duur en het verdict klinkt hard : de doodstraf voor de drie kompanen.

ARCHIEF

Even vòòr de terechtstelling, vastgesteld op 28 augustus 1941, komt het bericht dat de opperbevelhebber van het leger 'gebruik gemaakt heeft van zijn genadigheid' om de terechtstelling van 28 augustus op te schorten.

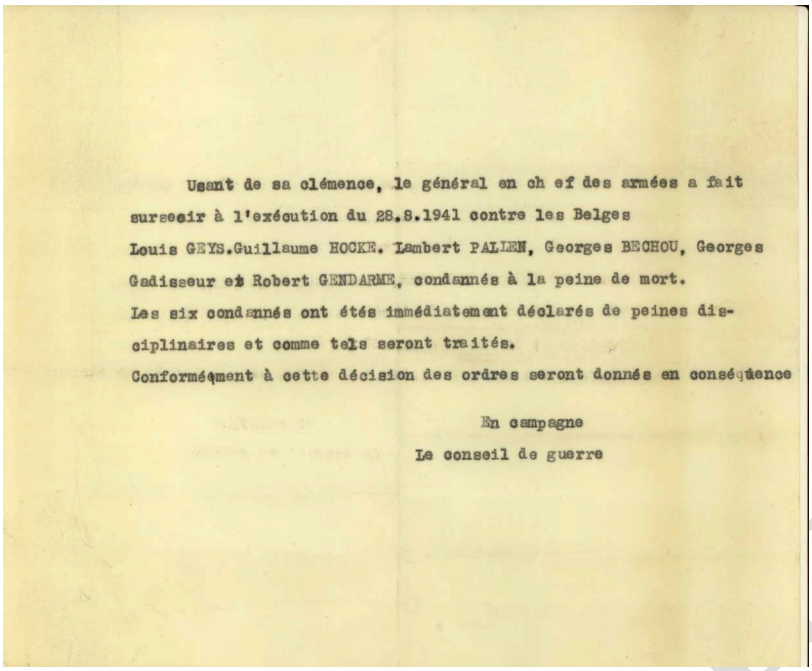

Usant de sa clémence, le général en ch ef des armées a fait surseoir à l'exécution du 28.8.1941 contre les Belges Louis GEYS.Guillaume HOCKE. Lambert PALLEN, Georges BECHOU, Georges Gadisseur et Robert GENDARME, condamnés à la peine de mort. Les six condamnés ont étés immédiatement déclarés de peines disciplinaires et comme tels seront traités. Conformément à cette décision des ordres seront donnés en conséquence

En campagne

Le conseil de guerre

Tekst : *Usant de sa clémence, le général en chef des armées a fait surseoir à l'exécution du 28.8.1941 contre les Belges Louis GEYS. Guillaume HOCKE. Lambert PALLEN, Georges BECHOU, Georges Gadisseur et Robert GENDARME, condamnés à la peine de mort. Les six condamnés ont étés immédiatement déclarés de peines disciplinaires et comme tels seront traités. Conformément à cette decision des ordres seront donnés en consequence. En campagne Le conseil de guerre*

De gevangenen mogen bezoek ontvangen en het is tijdens deze bezoeken dat ze erin slagen kleine berichtjes mee te geven met de bezoekers. Tot in de jaren vijftig was het de mode hemden te dragen waarvan de kraaghoeken in stijve vorm gehouden werden door de 'baleintjes', stevige staafjes vervaardigd uit hoorn (uit de muil van de walvis - later vervangen door plastic). De speciale boodschap werd soms op een klein blaadje (soms een sigarettenblaadje) geschreven, opgerold - zodat het bijna een 'baleintje' leek - en op zijn plaats gebracht in de kraag van het hemd. Maman Bechoux heeft in haar archieven enkele van die berichtjes bewaard : het is een berichtje van Georges Gadisseur voor Marie, echtgenote G. Bechoux.

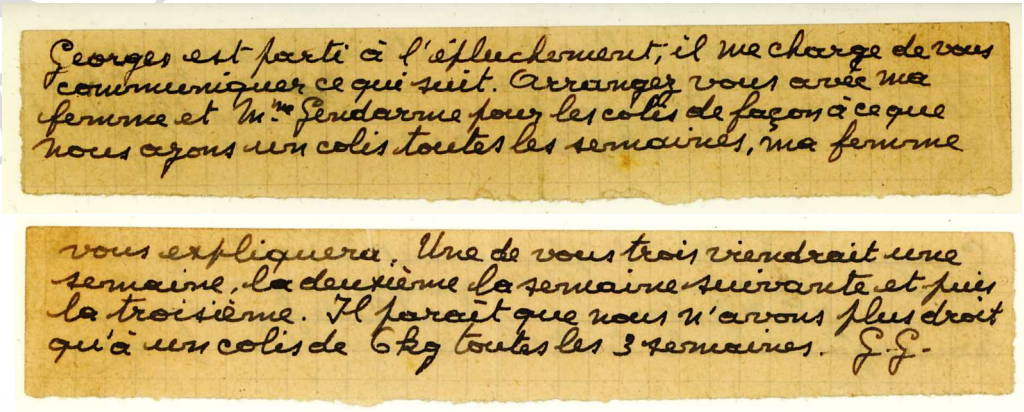

Georges est parti à l'éfleckement; il me charge de vous communiquer ce qui suit. Arrangez vous avec ma femme et Mme Gendarme pour les colis de façon à ce que nous ayons un colis toutes les semaines, ma femme vous expliquera. Une de vous trois viendrait une semaine, la deuxième la semaine suivante et puis la troisième. Il paraît que nous n'avons plus droit qu'à un colis de 6kg toutes les 3 semaines. G.G.

ARCHIEFJES 8 - Georges BECHOUX 1 – Marc VANDAELE 5

Tekst : *Georges* (Bechoux) *est parti à l'épluchement, il me charge de vous communiquer ce qui suit. Arrangez vous avec ma femme et Mme Gendarme pour les colis de façon à ce que nous ayons un colis toutes les semaines, ma femme vous expliquera. Une de vous trois viendrait une semaine, la deuxième la semaine suivante et puis la troisième. Il paraît que nous n'avons plus droit qu'à un colis de 6 kg toutes les 3 semaines. G.G.* (Georges Gadisseur)

Georges is er niet, hij moet 'patatten jassen' (aardappelen schillen), hij vraagt mij u het volgende mede te delen. Kom overeen met mijn vrouw en met Mevrouw Gendarme wat betreft de pakjes zodat we om de week een pakje hebben, mijn vrouw zal het u wel uitleggen. Eén van jullie drie zou de eerste week komen, de tweede de week daarop, en dan de derde. Het schijnt dat we alleen nog recht hebben op één pakje van 6 k om de week. GG. (Georges Gadisseur)

Het bezoek is ook het ogenblik waar pakjes (colis) mogen afgegeven worden. Marie Bechoux, die dikwijls met haar zoontje komt, slaagt erin via die 'colis' koord en metaalzaagjes binnen te smokkelen.
Maman Bechoux is niet bij de pakken blijven zitten en heeft midden september 1941 de bemiddeling van Koningin Elizabeth gevraagd om bij de Duitse autoriteiten gratie te verkrijgen voor de terdoodveroordeelden. De 26ste september antwoordt het Hof op haar brief : de koningin doet alles wat ze kan om van de Duitse overheid een geruststellend antwoord te verkrijgen maar ze kan tot op heden niets verzekeren …

Tekst : *GRAND MAÎTRE DE LA MAISON DE SA MAJESTE LA REINE*

Bruxelles, le 26 septembre 1941

Madame,

Votre requête a vivement touché la Reine Elisabeth. Désireuse dans toute la mesure du possible d'apporter un soulagement à votre anxiété, des démarches instantes ont été entreprises auprès des autorités intéressées.
Malheureusement on ne se trouve pas en mesure de vous donner dès aujourd'hui des assurances … formelles quant au résultat de ces démarches, et je suis chargé de vous exprimer, dans ces heures si pénibles pour vous et votre famille, les sentiments de sympathie bien vive de la Reine.

Agréez, Madame, l'assurance de mes sentiments distingués.

à Madame G. Bechoux
66, rue Ernest Solvay,
Seraing-sur-Meuse

Signature (secrétaire)

ARCHIEFJES

ARCHIEFJES 8 - Georges BECHOUX 1 – Marc VANDAELE 6

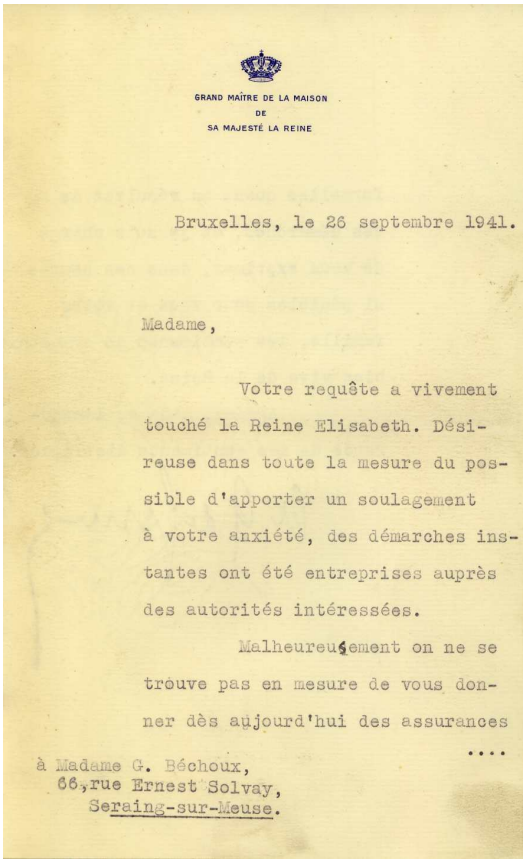

GRAND MAÎTRE DE LA MAISON
DE
SA MAJESTÉ LA REINE

Bruxelles, le 26 septembre 1941.

Madame,

Votre requête a vivement touché la Reine Elisabeth. Désireuse dans toute la mesure du possible d'apporter un soulagement à votre anxiété, des démarches instantes ont été entreprises auprès des autorités intéressées.

Malheureusement on ne se trouve pas en mesure de vous donner dès aujourd'hui des assurances ....

à Madame G. Béchoux,
66, rue Ernest Solvay,
Seraing-sur-Meuse.

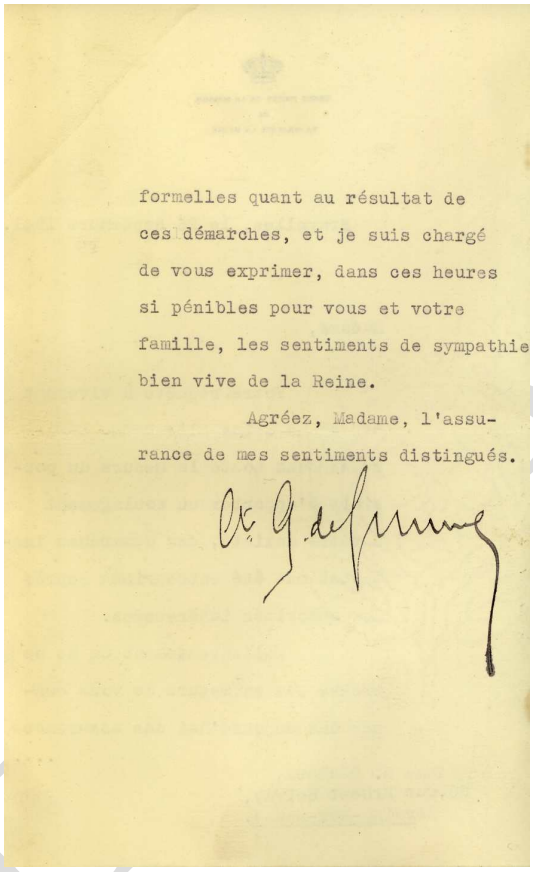

formelles quant au résultat de ces démarches, et je suis chargé de vous exprimer, dans ces heures si pénibles pour vous et votre famille, les sentiments de sympathie bien vive de la Reine.

Agréez, Madame, l'assurance de mes sentiments distingués.

De **Feldkriegsgerichtsrat** heeft op 13 oktober 1941 aan Ehefrau Marie Bechoux laten weten dat de doodsstraf opgeschort is en dat haar echtgenoot nu beschouwd wordt als **gijzelaar** d.w.z. dat in geval opnieuw sabotagedaden zouden plaatsvinden, de doodstraf van de gijzelaars onmiddellijk wordt uitgevoerd.

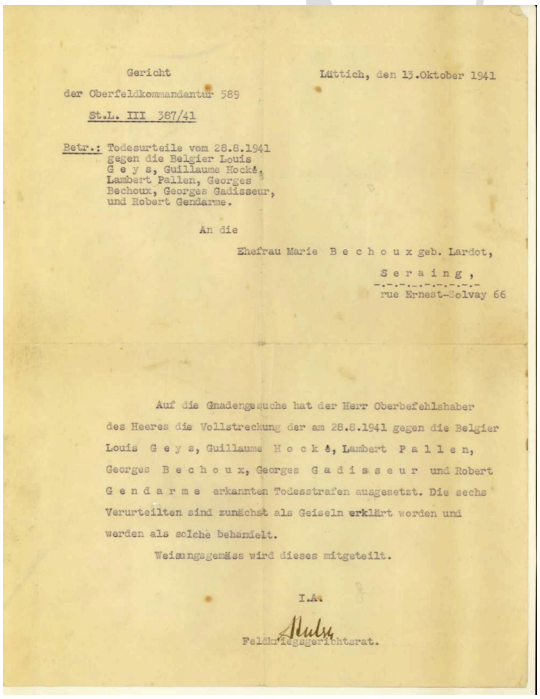

Gericht der Oberfeldkommandantur 589

Lüttich, den 13.Oktober 1941

St.L. III 387/41

Betr.: Todesurteile vom 28.8.1941 gegen die Belgier Louis Geys, Guillaume Hocké, Lambert Pallen, Georges Bechoux, Georges Gadisseur, und Robert Gendarme.

An die

Ehefrau Marie Bechoux geb. Lardot,

Seraing,

rue Ernest-Solvay 66

Auf die Gnadengesuche hat der Herr Oberbefehlshaber des Heeres die Vollstreckung der am 28.8.1941 gegen die Belgier Louis Geys, Guillaume Hocké, Lambert Pallen, Georges Bechoux, Georges Gadisseur und Robert Gendarme erkannten Todesstrafen ausgesetzt. Die sechs Verurteilten sind zunächst als Geiseln erklärt worden und werden als solche behandelt.

Weisungsgemäss wird dieses mitgeteilt.

I.A.

Feldkriegsgerichtsrat.

Tekst :

Lüttich, den 13. Oktober 1941
Gericht des Oberfeldkommandantur 589
St.L. III 387/41
Betr.: Todesurteile vom 28.8.1941
gegen die Belgier Louis
Geys, Guillaume Hocké,
Lambert Pallen, Georges
Bechoux, Georges Gadisseur,
und Robert Gendarme.

An die
Ehefrau Marie Bechoux geb. Lardot,

Seraing, rue Ernest Solvay 66

Auf die Gnadensuche hat der Herr Oberbefehlshaber des Heeres die Vollstreckung der am 28.8.1941 gegen die Belgier Louis Geys, Guillaume Hocké, Lambert Pallen, Georges Bechoux, Georges Gadisseur und Robert Gendarme, erkannten ***Todesstrafen (doodstraf = peine de mort) ausgesetzt (opgeschort = suspendue)*** *. Die sechs Verurteilten sind zunächst als* ***Geiseln (gijzelaars = otages)*** *erklärt worden und werden als solche behandelt.*
Weisungsgemäss ***(overeenkomstig het bevel – conformément à l'ordre donné)*** *wird dieses mitgeteilt.*

I.A.
(naam - nom)
Feldkriegsgerichtsrat.

Dat is een tactiek die de Duitsers reeds toepasten in de Frans-Pruisische oorlog van 1870 alsook in de Eerste Wereldoorlog. De Duitse bevelhebbers waren bevreesd voor 'francs-tireurs' en saboteurs ; het gijzelen van vooraanstaande burgers en hun terechtstelling bij eventuele sabotage of aanslag, werd als ontradingsmiddel aangewend.
De boodschap van de opschorting moet ook aan Georges Bechoux bezorgd geweest zijn want op **16 oktober 1941** kan hij aan zijn echtgenote schrijven dat ze het bezoek van de voorzitter van de Krijgsraad gehad hebben die hun gemeld heeft dat hun gratie was verleend door de Hogere Overheid, maar dat ze als gijzelaars werden beschouwd.

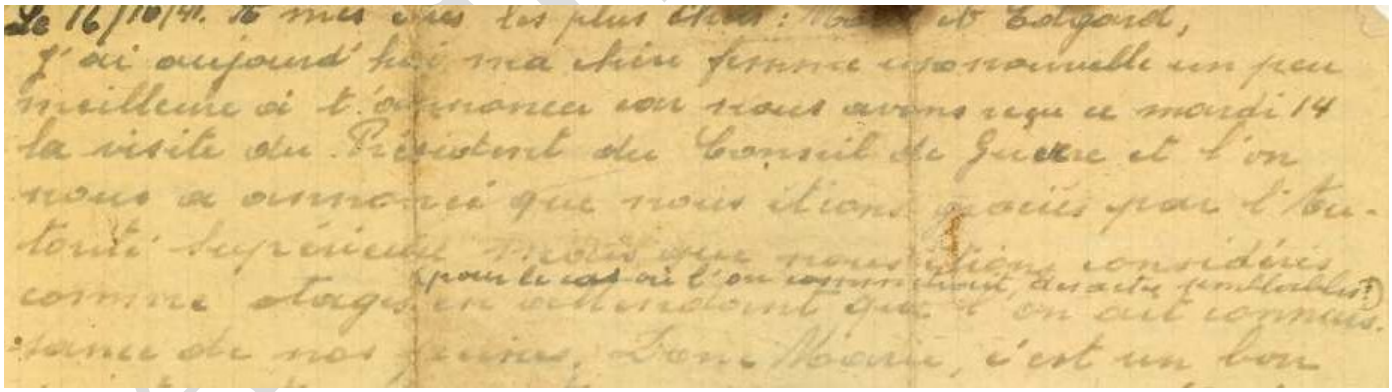

Tekst : *Le 16/10/41 A mes êtres les plus chers : Marie et Edgard,*
J'ai aujourd'hui ma chère femme une nouvelle un peu meilleure à t'annoncer car nous avons reçu ce mardi 14 la visite du Président du Conseil de Guerre et l'on nous a annoncé que nous étions graciés par l'Autorité Supérieure mais que nous étions considérés (pour le cas où l'on commettrait des actes semblables!) comme otages en attendant que que l'on ait connaissance de nos peines. Donc Marie, …

ARCHIEFJES 8 - Georges BECHOUX 1 – Marc VANDAELE 8

Op **27 oktober 1941** schrijft hij aan zijn ouders om te vragen hoe ze het stellen en om te zeggen dat hij veel aan hen denkt. Hij geeft ze ook de raad - nu de winter in aantocht is - goed op te letten teneinde geen kou te vatten. Wat hem betreft, het gaat nu veel beter ; hij is kalmer en hij hoopt dat er geen nieuwe problemen opduiken want het leven is al lastig genoeg. Hij zou liever in een kamp geplaatst worden, zo zou zijn situatie identiek zijn aan die van Julien en Joseph (broers).
Hij kan niet langer schrijven bij gebrek aan inspiratie en vraagt ook zijn groeten over te brengen aan zijn peter en aan Maria (zuster).

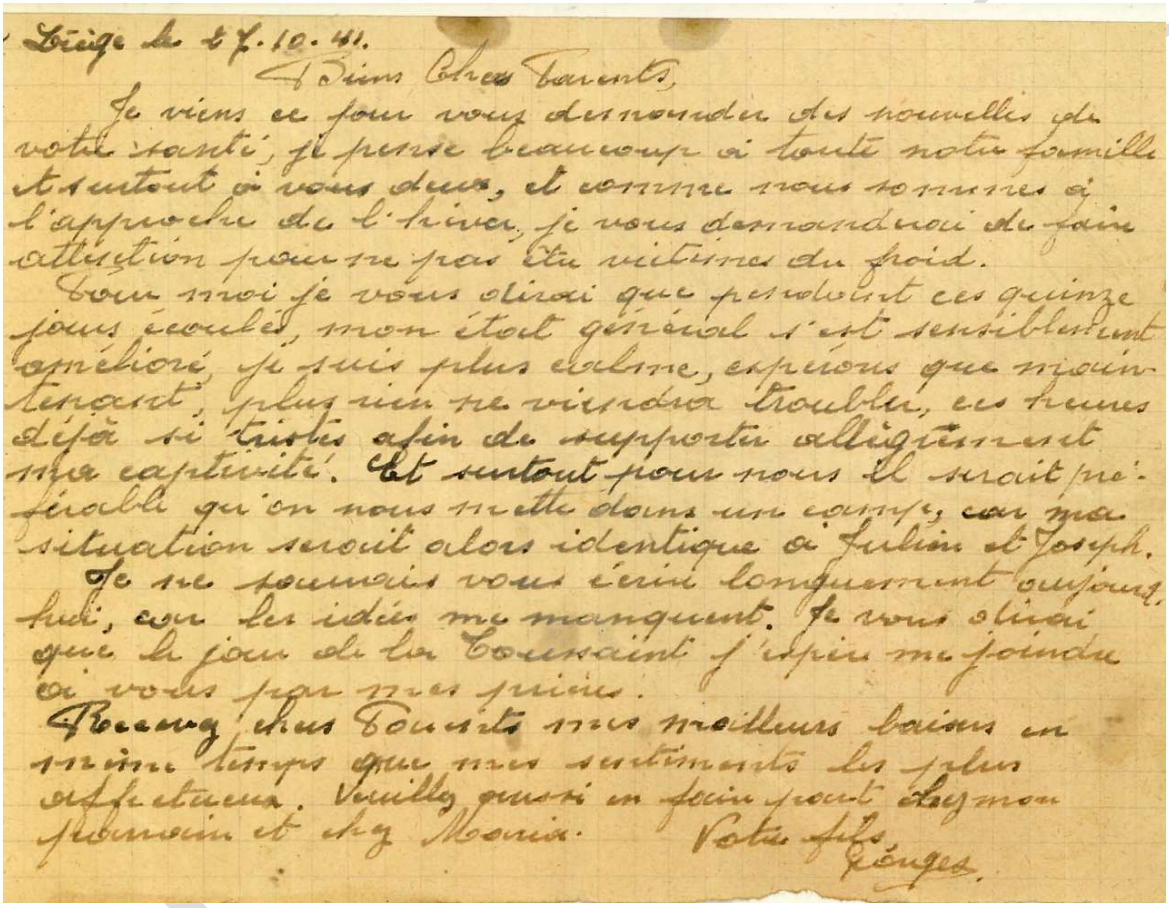

Liège le 27.10.41.

Bien Chers Parents,

Je viens ce jour vous demander des nouvelles de votre santé, je pense beaucoup à toute notre famille et surtout à vous deux, et comme nous sommes à l'approche de l'hiver, je vous demanderai de faire attention pour ne pas être victimes du froid.

Pour moi je vous dirai que pendant ces quinze jours écoulés, mon état général s'est sensiblement amélioré, je suis plus calme, espérons que maintenant, plus rien ne viendra troubler ces heures déjà si tristes afin de supporter allègrement ma captivité. Et surtout pour nous il serait préférable qu'on nous mette dans un camp; car ma situation serait alors identique à Julien et Joseph.

Je ne saurais vous écrire longuement aujourd'hui, car les idées me manquent. Je vous dirai que le jour de la Toussaint j'espère me joindre à vous par mes pensées.

Recevez chers Parents mes meilleurs baisers en même temps que mes sentiments les plus affectueux. Veuillez aussi en faire part chez mon frère et chez Maria.

Votre fils
Georges.

Tekst :
Bien Chers Parents,
Je viens ce jour vous demander des nouvelles de votre santé, je pense beaucoup à toute notre famille et surtout à vous deux, et comme nous sommes à l'approche de l'hiver, je vous demanderai de faire attention pour ne pas etre victimes du froid.
Pour moi je vous dirai que pendant ces quinze jours écoulés, mon état general s'est sensiblement amélioré, je suis plus calme, espérons que maintenant, plus rien ne viendra troubler ces heures déjà si tristes afin de supporter allègrement ma captivité. Et surtout pour nous il serait préférable qu'on nous mette dans un camp, car ma situation serait alors identique à Julien et Joseph. Je ne saurais vous écrire

longuement aujourd'hui, car les idées me manquent. Je vous dirai que le jour de la Toussaint j'espère me joindre à vous par mes prières.
Recevez chers parents mes meilleurs baisers en meme temps que mes sentiments les plus affectueux. Veuillez aussi en faire part chez mon parrain et chez Maria.
Votre fils
Georges

Georges Bechoux is er zich zeker van bewust dat de brieven gelezen worden door de censuur en de informatie is dan ook beperkt tot het strict persoonlijke.

De kleine 'fifi' **(Edgard)** heeft zijn best gedaan en schrijft aan zijn papa die hij nu al meer dan 4 maand moet missen … De brief is niet gedateerd maar gezien de kleine Edgard zijn verlanglijstje mededeelt voor Sinterklaas, is het eind november, begin december.

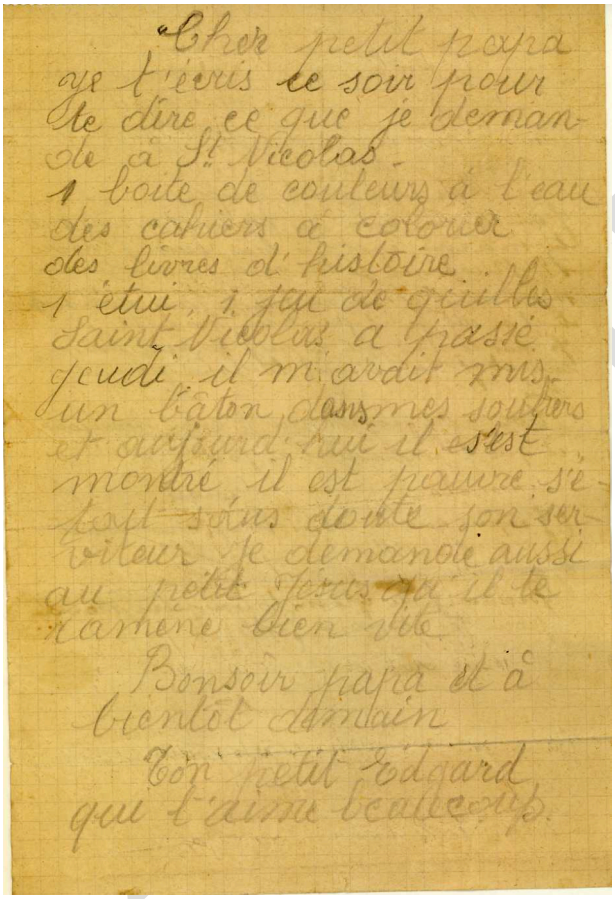
Cher petit papa
je t'écris ce soir pour
te dire ce que je deman
de à St Nicolas.
1 boite de couleurs à l'eau
des cahiers à colorier
des livres d'histoire. 1
1 étui, 1 jeu de quilles
Saint Nicolas a passé
jeudi il m'avait mis
un bâton dans mes souliers
et aujourd'hui il s'est
montré il est pauvre s'é
tait sans doute son ser
viteur je demande aussi
au petit Jésus qu'il te
ramène bien vite
Bonsoir papa et à
bientôt demain
Ton petit Edgard
qui t'aime beaucoup.

Hij vraagt een kleurdoos met warterverfjes, kleurboekjes, boekjes met vertellingen, een etui voor schoolgerief, een kegelspel. Hij zegt dat sinterklaas donderdag voorbijgekomen is en dat hij een stok in zijn schoenen had gestopt. Hij schrijft dat de sint zich vandaag getoond heeft en dat hij arm is ; het was ongetwijfeld zijn dienaar. Edgard vraagt ook aan Jezus dat zijn papa vlug naar huis moge komen.

Tekst :

Cher petit papa

Je t'écris ce soir pour te dire ce que je demande à St-Nicolas . 1 boite de couleurs à l'eau, des cahiers à colorier, des livres d'histoire,1 étui, 1 jeu de quills. Saint-Nicolas a passé jeudi; il m'avait mis un bâton dans mes souliers et aujourd'hui il s'est montré, il est pauvre s'était sans doute son serviteur je demande aussi au petit Jésus qu'il te ramène bien vite Bonsoir papa et à bientôt demain
Ton petit Edgard
qui t'aime beaucoup.

ARCHIEFJES

Het wedersamenstellen van de puzzle **Georges Bechoux** was weer een tijd om te filosoferen over het leven en hoe snel het allemaal voorbijgaat. Het briefje is geschreven enkele maanden vòòr ikzelf (MV) op de wereld kwam, op 200 km daar vandaan (Sint-Andries Brugge).
Gedurende ongeveer dertig jaar (1964-1995) is die "fifi" (Edgard) voor mij een uiterst aangename schoonbroer geweest met wie ik het zeer goed kon stellen. Toen ik kennis maakte met hem en zijn echtgenote, **Margot**, (1964) waren ze zelf pas de gelukkige ouders geworden van de kleine **Bernard**. Edgard overleed in 1995 (1935-1995). Bernard overleed in 2004 (1964-2004).

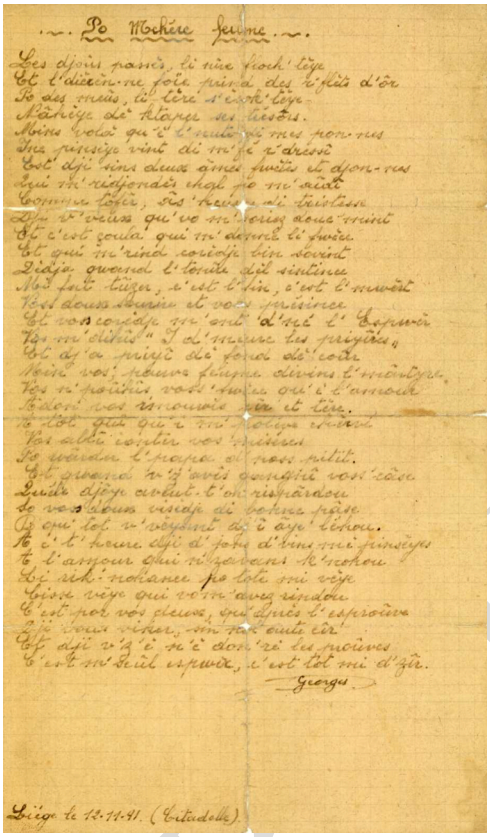

In de gevangenis heeft Georges Bechoux enkele mooie gedichtjes gemaakt, in het Waals dialect, opgedragen aan zijn oude moeder **(A m'vile mame)** en aan zijn vrouw **(Po M'chére feume)** …

Het Waals dat ik geleerd had, was onvoldoende om dit stukje poëzie te begrijpen. Voor het 'vertalen' naar het Frans, had ik de hulp nodig van zijn dochter, Anne-Marie. En samen deden we nog een beroep op een 'on-line' Waals – Frans woordenboek …

http://www.freelang.com/enligne/wallon_liegeois.php?lg=fr

In het Frans omgezet, klinkt het zo …

Pour ma chère femme …

Les jours passés, la neige est tombée
Et la dernière fois, elle a pris des reflets d'or
Pendant des mois, la terre s'est desséchée
Fatiguée de gaspiller ses trésors
Mais voilà que la nuit de mes peines
Une pensée vient de me faire redresser
Et je sens deux âmes fortes et jeunes
Qui me rejoignent ici pour m'aider
Comme toujours à ces moments de tristesse
Je vous vois qui me souriez tristement
Et c'est cela qui me donne la force
Et qui me rend courage bien souvent
Déjà quand le tonnerre de la sentence ……

Voor mijn dierbare vrouw …

In de voorbije dagen is de sneeuw gevallen
En de laatste keer had ze de schittering van goud
Gedurende maanden is de aarde verdroogd
Vermoeid door het verspillen van haar schatten
Maar ziedaar hoe tijdens een zorgennacht
Een gedachte me heeft doen rechtveren
En ik voel twee jonge, sterke zielen (= vrouw + zoon)
Die zich hier bij me voegen om me te helpen
Zoals altijd in die trieste ogenblikken
Zie ik jullie, die triestig naar me glimlachen
En dat is wat me kracht geeft
En wat me vaak mijn moed terugschenkt
En wanneer reeds de donder van het verdict ……

ARCHIEFJES

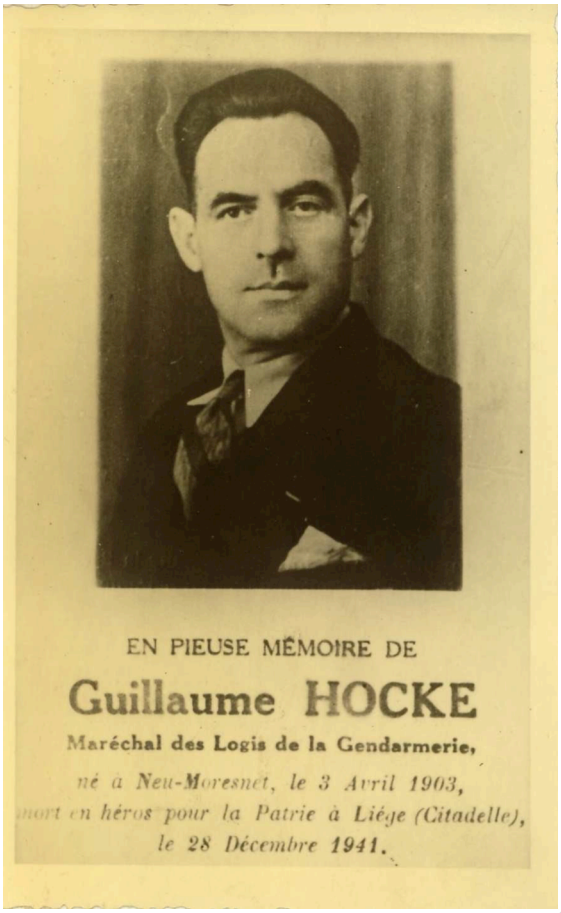

Eind december 1941 zijn er terechtstellingen in de citadel van Luik. Vermoedelijk zijn er opnieuw sabotagedaden gepleegd want op 28 december 1941 wordt de ongelukkige **Guillaume HOCKE**, één van de zes personen die vermeld staan op de lijst van de gijzelaars, gefusilleerd.

Het is dus menens. De drie gezellen weten dat er geen tijd meer te verliezen is en dat het nu moet gebeuren. Tijdens de bezoekuren en via 'les colis' worden metaalzaagjes binnengesmokkeld door de echtgenoten van Georges Bechoux en Georges Gadisseur. Een staaf van de gevangeniscel wordt doorgezaagd.
Alles moet met een minimum aan lawaai gebeuren en alleen als de zekerheid bestaat dat er geen cipiers in de omgeving zijn.
Tijdens de nacht van **19 op 20 januari 1942** wordt het ogenblik gunstig geacht om de grote ontsnapping te wagen. De staaf wordt omgebogen en met de koorden kunnen ze zich laten zakken en de vestinggracht van bastion 4 bereiken. Ze slagen erin - dank zij de medewerking van enkele ingewijden - onder te duiken. Een scenario voor een spannende film.

In de jaren tachtig werd inderdaad een film gemaakt van deze historische feiten : **La Peine Capitale - De Doodstraf**. Er werd zelfs een stripverhaal uitgegeven door **Le Crédit Communal** en op internet zijn heelwat interessante sites te consulteren die de ontsnapping van het trio behandelen.

http://users.skynet.be/jacques.dujardin/m1.html

Georges Bechoux had een dagboek **(Journal de voyage)** gemaakt van hun ontsnapping, hun avontuurlijke tocht doorheen het bezette Frankrijk, het oversteken van de zonegrens (la ligne de demarcation) en de reis verder doorheen Vichy-Frankrijk naar Marseille. Het begint bij …

Lundi 19 janvier 1942 …

ARCHIEFJES

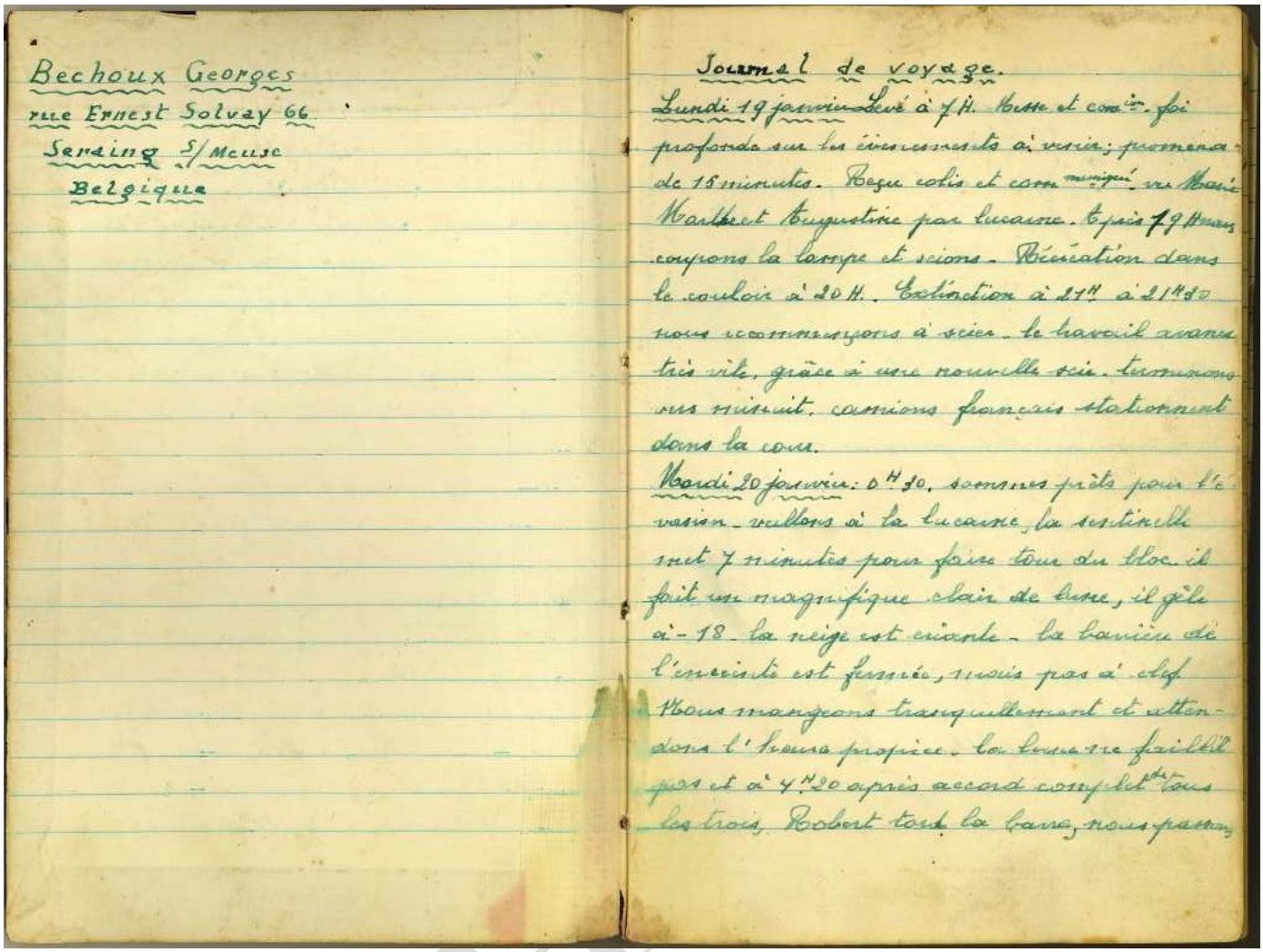

Bechoux Georges
rue Ernest Solvay 66
Seraing S/Meuse
Belgique

Journal de voyage.

Lundi 19 janvier Levé à 7 H. Messe et comm. foi profonde sur les événements à venir; promenade de 15 minutes. Reçu colis et communiqué de Marie Marthe et Augustine par lucarne. Après 7 H nous coupons la lampe et scions. Récréation dans le couloir à 20 H. Extinction à 21 H à 21 H 30 nous recommençons à scier. Le travail avance très vite, grâce à une nouvelle scie. Terminons vers minuit. camions français stationnent dans la cour.

Mardi 20 janvier: 0 H 30, sommes prêts pour la version. veillons à la lucarne, la sentinelle met 7 minutes pour faire tour du bloc. il fait un magnifique clair de lune, il gèle à -18. la neige est craquante. la bannière de l'enceinte est fermée, nous pas à clef. Nous mangeons tranquillement et attendons l'heure propice. la lune se faible pas et à 4 H 30 après accord complet de tous les trois, Robert tond la barre, nous passons

Maandag 19 januari 1942 : *Opgestaan om 7 uur - mis en communie - diep geloof in het welslagen van wat komen moet - wandeling van 15 minuten - pakje en bericht ontvangen – Marie* (echtgenote), *Marthe* (echtgenote R.G.) *en Augustine* (echtgenote G.G.) *gezien door venster - na 19 uur schakelen we het licht uit en beginnen met het zaagwerk - om 20 uur : ontspanning in de gang - doven van het licht om 21 uur - om 21.30 uur herbeginnen we met het zaagwerk – het gaat zeer snel vooruit dank zij een nieuw zaagje - rond middernacht hebben we gedaan - Franse vrachtwagens zijn gestationeerd op het binnenplein.*

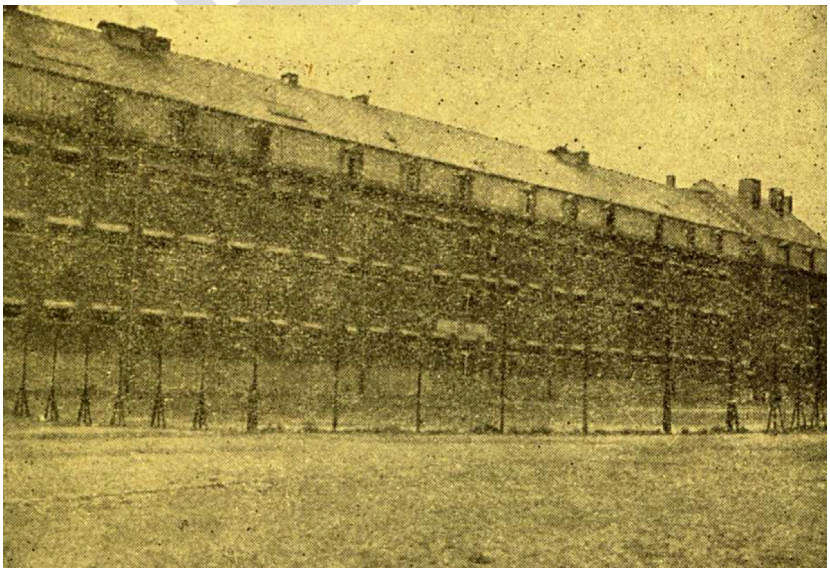

De Citadel (Luik) – Blok 24

Foto's verschenen in Collection Nationale CIVISME – mei 1952. Zo zag het er nog uit in 1967, vòòr de bouw van het nieuwe hospitaal. Bij de tweede foto (hieronder) is vermeld **: terdoodveroordeelden tijdens hun wandeling op de binnenplaats - clandestiene foto genomen in juli 1943.** ***(uit het archief van G. Bechoux)***

Dinsdag 20 januari 1942 : *0.30 uur - we zijn klaar voor de ontsnapping - wij waken bij het venster van onze cel - de schildwacht heeft 7 minuten nodig om de omtrek van ons blok af te stappen - er staat een prachtige, heldere maan aan de hemel het vriest min 18 graden - de sneeuw kraakt - de slagboom van de omheining is neergelaten maar niet afgesloten - wij nemen rustig onze maaltijd en wachten het geschikte ogenblik af - de maan verzwakt niet en om 4.20 uur, met volledige instemming van de drie, buigt Robert de staaf om - we hangen de koord buiten - ik ben de eerste om onze cel te verlaten en glijdt de laatste drie meter naar beneden - Georges* (Gadisseur) *volgt me zeer snel – Robert daalt af met souplesse - we begeven ons één na één naar de slagboom en verstoppen ons onder de Franse vrachtwagens - de schildwacht is er nog niet ; we snellen naar de hoek van het gebouw waar zich de Staf van het 12de bevindt, en vandaar naar de vesting - alles is rustig - we komen bovenop het talud en vòòr ons … de vestingmuur en een diepte van minstens 10m - onze eerste koord is verward geraakt en is blijven hangen bij de cel - we beschikken nog slechts over 7 m koord en onze drie sjalen*

- we maken die vast aan een boompje - ik daal de eerste af - na nauwelijks één meter begeeft de koord en ik stort neer aan de voet van de vestingmuur (10 m) - mijn rechtervoet is verzwikt - ik ben duizelig van de hevige schok - met moeite kom ik recht - mijn vrienden gaan weer het talud op - in de vrees dat ik, bij een eventuele achtervolging, van geen enkel nut zal kunnen zijn, neem ik het besluit het verder alleen te wagen - sleepvoetend neem ik de richting van M. G. (abbé Gillard) - *daar kom ik aan om 5.30 uur - ik bel aan - G.*(Gillard) *ontwaakt en is geschrokken als hij ziet dat ik alleen ben - hij is ongerust - ik leg uit wat er gebeurd is - we vernietigen mijn papieren - een uur nadien komt Robert toe - hij is bijna niet te herkennen en ziet er triestig uit - waar is Georges? - M. Wi* (Wislet)*, die toegekomen is, zoekt een onderkomen voor ons - Robert zegt me dat hij teruggegaan is om de koord aan de cel te halen en dat hij, toen hij uit de prikkeldraad kwam, de schildwacht had gezien die hem eveneens had opgemerkt -*

achtervolgd door drie Feldgrauen, verstopt hij zich onder een vrachtwagen en klampt zich vast aan de achteras - hij blijft onvindbaar - ze zijn het spoor bijster - Robert spoedt zich naar de vesting – schoten weerklinken - hij maakt zijn koord vast en daalt vlug de vestingmuur af - vraagt zich af waar Georges is - roept hem, geen antwoord - daalt de trappen af (Buerenville) - (rue) *Pierreuse* - (Justitie)*Paleis - komt toe op de place St-Lambert - neemt de tram en komt aan bij J. - nadat hij me alles verteld heeft, worden we bij Sp. geleid - goed onthaal - mijn voet zwelt op - hij doet geweldig pijn - de voormiddag brengen we door in de eetkamer - de namiddag op zolder - het vriest hard - 's avonds komt G.*(Gillard) *met provisie - we stonden klaar om naar S.*(Seraing) *te vertrekken - hij zegt ons dat Georges* (Gadisseur) *veilig en wel is - hij is in G.*(Grivegnée) *- hij is naar beneden gesprongen en heeft daarbij hals en dijbeen verwond - G.*(Gillard) *verlaat ons - hij zal ons morgen komen halen - ik slaap op divan, Robert in de zetel.*

Citadel LUIK
De pijl die de plaats aanduidt langs waar op 20 jan. 1942 de terdoodveroordeelden BECHOUX, GADISSEUR en GENDARME ontsnapten .

Op de pijl staat :
Terdoodveroordeelden Georges BECHOUX, Georges GADISSEUR en Robert GENDARME ontsnappen op 20 januari 1942 en voegen zich bij de Belgische strijdkrachten in Engeland – Nationaal Verbond van Oorlogsontsnapten

(hiernaast) La Montagne de Bueren
of De trappen van Bueren (postkaart in het archief van G. Bechoux)

Die geslaagde ontsnapping zal wat later door het verzet via een gecodeerde boodschap worden medegedeeld : *le beurre est cher en ville, le beurre est cher en ville* … verwijzend naar de trappen van Buerenville. Was de boter niet duur geweest, dan zou het gewezen hebben op de mislukking van de ontsnapping.

Woensdag 21 januari 1942 *: Opgestaan om 8 uur - een zeer pijnlijke voet - baden - de dag doorgebracht in de keuken - lekker avondmaal – Wi* (Wislet) *komt eraan met kleren - vertrek uit het land - we zijn onbeslist omdat wij ook een goede weg weten - bezoek com.*(misaris) *4e Ra.*(Rademackers) *- hij praat te veel en lijkt me wat té enthousiast, omhelst ons, geeft ons veel zekerheden die ons niet erg bekoren - we geven toe ;* anderzijds, Georges eveneens *– vertrek morgenochtend om 6 uur aan het Guilleminsstation - we zullen beschermd worden - voorbereidselen - rust op divan en in zetel.*

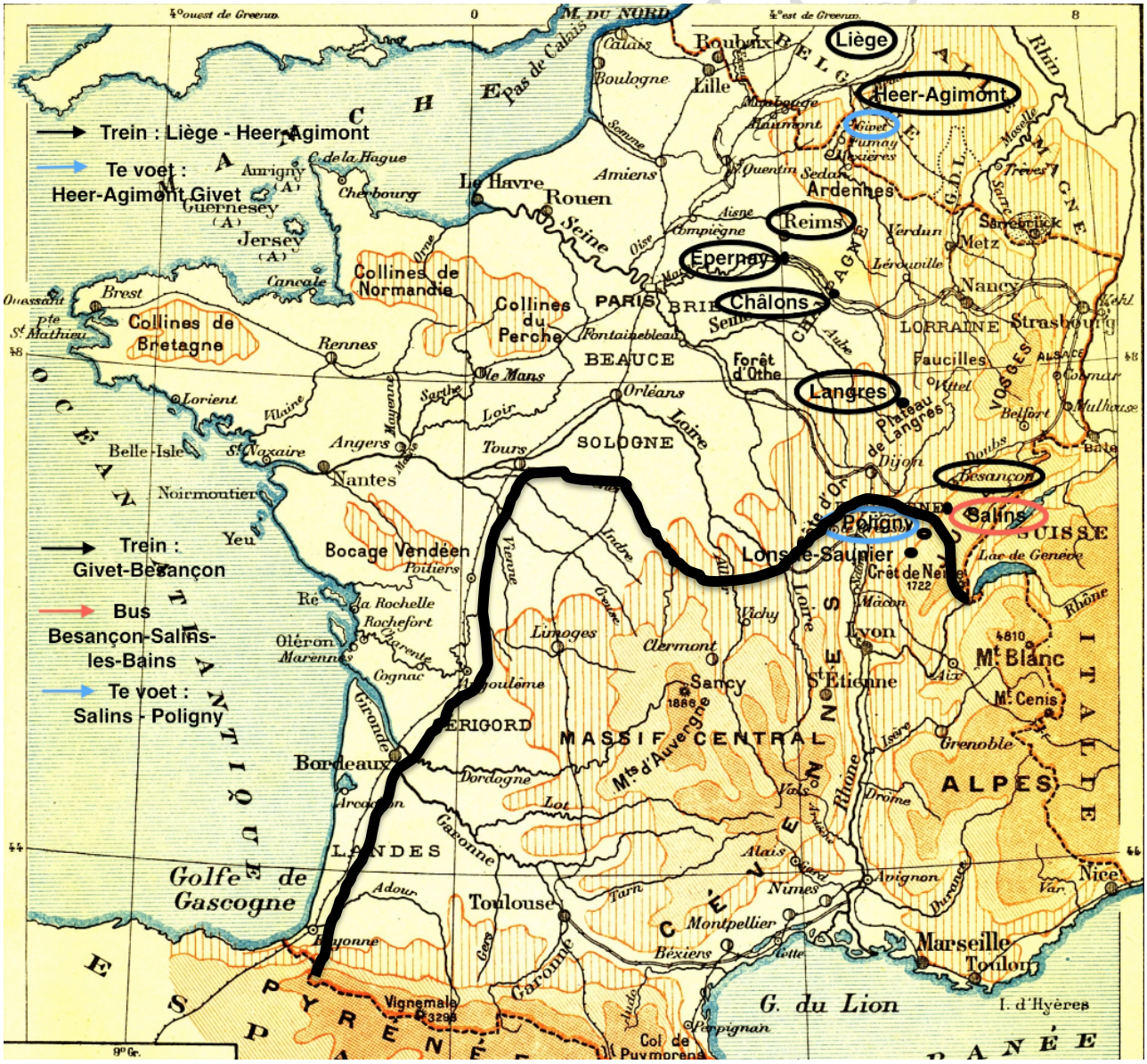

Om die tocht vanaf Luik tot Londen in kaart te brengen heb ik een oude schoolatlas uit de 'goede oude tijd' gebruikt : Atlas-Manuel de Géographie à l'usage de l'enseignement moyen et de l'enseignement normal par L. Alexandre & C. De Neve – Ouvrage conforme aux programmes officiels - Septième Edition – Europe (1921). De dikke lijn duidt - bij benadering - de demarcatielijn aan die de bezette zone (N) scheidt van Pétain-Frankrijk (Z).

Donderdag 22 januari 1942 : *Opgestaan om 4.30 uur - rubberen overschoenen - Robert trekt mijn bottines aan - vertrek per fiets - aankomst aan het* ***Guilleminsstation*** *- we ontmoeten er onze escorte en Georges - de trein heeft vertraging - vertrek om 9 uur - we hebben geen enkel papier en beschikken over ongeveer 2000F voor ons drieën - komen toe in Namen rond 11 uur - zie daar Rog. Defiche en mijdt hem, evenals* ***Lardot*** (= tonton **Félix** – zie 1914-18 – oom van zijn echtgenote, Marie **Lardot**) *met wie ik enkele woorden wissel en die versteld staat - we nemen de trein naar* ***Heer-Agimont*** *- vertrek - semi-direct - aankomst om 12.30 uur - we gaan bij M.*(Marie*) P.*(Plateforme) *zoals uitgestippeld werd door R.*(Rademackers) *- minzame mensen - we wisselen 1000 F tegen dagkoers - middagmaal - vertrek met zoon naar* ***Givet*** *- steken de grens over te voet (Collette) - aan de rand van Givet staat een auto van de Feldgendarmerie met pechproblemen - we helpen de wagen voortduwen over een afstand van 150 m - de Fritzen bedanken ons en hebben niet het minste vermoeden - we hebben ze er nog maar eens bijgezet - we gaan bij Alphonse - hij maakt steeds grote gebaren maar uiteindelijk zorgt hij ervoor dat alles in orde komt (Rexy) - nemen er een goede maaltijd maar één zaak bevalt ons niet : zijn echtgenote wisselt 1000 BF tegen 1000 FF en besteelt ons aldus voor een bedrag van 6 à 700 francs - M. Pape komt ons ophalen rond 20 uur - we betalen hem een borrel - we slapen in het goederenbureau, bij een deugdoend vuurtje - het personeel is heel vriendelijk.*

Dit zijn zes bladzijden uit het 100 bladzijden tellende dagboek van Georges Bechoux. De originele versie : **Georges BECHOUX** - JOURNAL DE VOYAGE

Vrijdag 23 januari 1942 : *De trein die verwacht was om 1 uur, komt slechts toe om 5.30 uur ; de Belgische locomotieven (die dikwijls gesaboteerd zijn) kunnen niet weerstaan aan de strenge vorst : - 18 tot - 20° - een bediende begeleidt ons tot op het perron en aangezien hij afgesproken heeft met zijn chef, laat hij ons slechts opstappen na de douanecontrole - de chef verwittigt ons en zegt te zullen zorgen voor onze veiligheid in geval van Duitse controle - wij komen toe te* ***Epernay*** *en daar maakt de controleur ons een ticket voor* ***Besançon*** *, alwaar we om 19 uur toekomen - eenmaal uit het station gekomen, gaan we M. René opzoeken - iemand geeft ons de raad ons zo vlug mogelijk uit de voeten te maken want M. René zit opgesloten en het huis wordt nu bewaakt - onmogelijk voor ons nu een veilige plek te vinden in de stad en we zoeken een onderkomen in de wachtzaal van het*

ARCHIEFJES

station ; daar brengen wij een bange nacht door want de Duitse patrouilles kunnen op ieder ogenblik komen kijken - mijn voet die geweldig pijn doet, zwelt nog steeds en ik trek de overschoenen van Robert aan - in de wachtzaal bevinden zich Franse soldaten, met verlof of gedemobiliseerd.

Zaterdag 24 januari 1942 : *Om 5.30 verlaten we het station van Besançon en we begeven ons naar de bushaltes - het sneeuwt, het is 6.10 uur - onze bus met bestemming* ***Salins*** *is om 9.30 uur - hij komt eraan om 10 uur - veel Fritzen stappen op en de bus vertrekt - de storm woedt verder - we komen toe in* ***Salins*** *waar er, wegens het slechte weer, geen controles zijn - wij begeven ons naar de rue Liberté, rechtover het huis van Jacob Marcel - nemen daar de maaltijd en vragen er de genoemde Jacob te willen roepen - Jacob neemt ons mee bij hem thuis en daar zien we zijn zuster en schoonbroer - hij ontvangt ons slecht - we discussiëren eerder heftig en kunnen ons wat opfrissen - ziende dat we geen geld hebben om te betalen, is hij nu veel minder geneigd te helpen - hij zegt dat het voor hem té gevaarlijk is om zich met onze zaak bezig te houden - we keren terug naar het café en om 17 uur besluiten we te vertrekken - we gaan nog even binnen bij Jacob die nu alles behalve vriendelijk is en ons aanraadt de bus te nemen naar* ***Vers-en-Montagne*** *via* ***Andelot****, hetgeen we doen - Duitse douaniers stappen met ons op - gelukkig voor ons kan de bus, wegens de ijzel, de helling niet oprijden - dat is ons geluk want de situatie begint dramatisch te worden - we keren terug bij Jacob die weigert ons nog te ontvangen - Georges* (Gadisseur) *stelt voor bij de pastoor aan te bellen, wat ik ook doe - de brave man heeft ons met open armen ontvangen, heeft gemaakt dat we onze kleren konden drogen en ons tevens uitgenodigd het avondmaal te nemen, niettegenstaande de aanwezigheid van 2 genodigden (pater kapucijn) - we hebben daar een overvloedige maaltijd gehad en hebben verteld over ons wedervaren - hebben in een goed bed geslapen en zijn na een weldoende rust om 7 uur opgestaan.*

Zondag 25 januari 1942 *: Mis en communie - krijgen ons ontbijt - dan brood, bonnen scheermes, alsook grote schoenen voor mij - we nemen afscheid van mijnheer* ***pastoor Lébé****, parochie St-Maurice, en van zijn goede dienstmeid Juffrouw* ***Adèle*** *- we hebben een te volgen reisweg meegekregen - het is 10 uur - we vertrekken te voet naar* ***Cernans*** *(4 km), dwarsen het dorp en bij het laatste huis worden we aangesproken door de eigenaar ervan - hij biedt ons logies aan, geeft ons te eten en heelwat te drinken - het is M. Sansey, huisvader van een kroostrijk gezin en wagenmaker van beroep - hij maakt een diepe indruk op ons door zijn gouden hart en vertelt ons dat zijn schoonbroer M. Chauy, een adjudant op rust, in het district te* ***Poligny*** *woont - in volle sneeuwstorm en de voeten in het water, zetten we vervolgens onze weg verder naar* ***Lemuy****,* ***Montmarlon*** *en* ***Supt*** *- we eten iets bij een boer - zijn kletsnat - gaan verder naar* ***Chapois*** *(ik ga vooraan) en we komen toe bij M. Prin, die minder moedig lijkt te zijn dan verwacht en ons naar* ***Larderet*** *doorstuurt bij M. Igni - deze weigert eerst kategoriek maar is dan uiteindelijk toch bereid ons maaltijd en logies te verschaffen - we drogen onze*

ARCHIEFJES

kleren - mijn voet doet enorm veel pijn want we hebben 17 km afgelegd en hebben op heelwat plaatsen wel 70 cm sneeuw gehad. We liggen in het hooi en hebben koud.

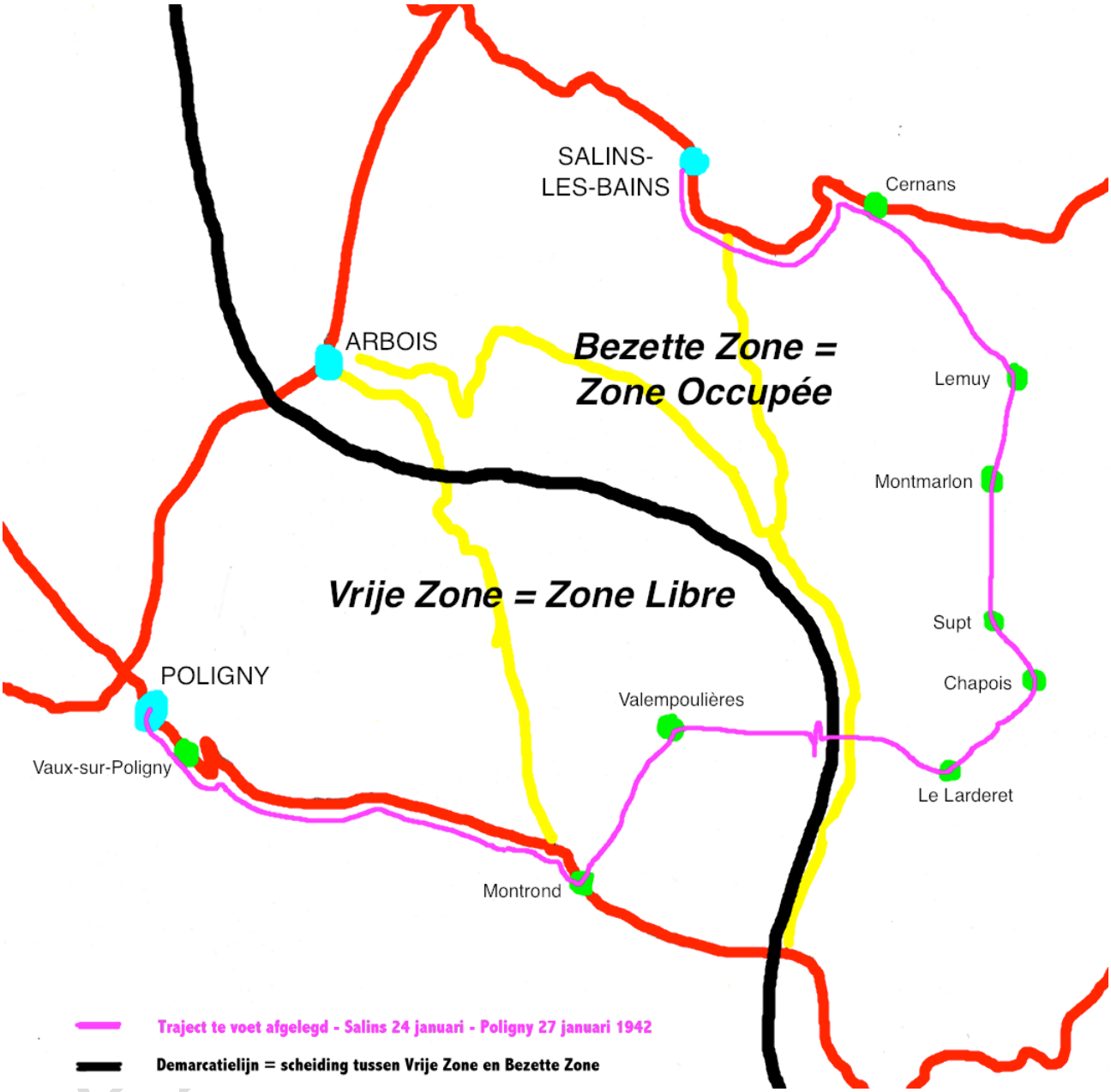

Hier zijn ze heel dicht bij de demarcatielijn, de scheidingslijn tussen het deel van Frankrijk dat bezet is door het Duitse leger, en het Vichy-Frankrijk van maarschalk Philippe Pétain. Eenmaal deze grens overgestoken (no man's land), zijn ze in een stuk Frankrijk met minder controle.

*(In 2013 hebben we datzelfde traject afgelegd per auto -> **3 G. Bechoux achterna**)*

Maandag 26 januari 1942 : *Opgestaan om 8 uur - ontbijt - geven 30 francs voor ons drieën en vertrekken naar de boerderij met de naam* ***Ferme de la Barre –*** *sneeuwstorm - we worden goed onthaald maar … er is geen 'passeur' (de man die ons over de grens moet smokkelen) - we nemen inlichtingen i.v.m. hoe we aan de andere kant van de demarcatielijn kunnen geraken ; die bevindt zich op 100 m afstand - om 11.30 vertrekken we - geen patrouille te zien - we steken de grote weg over, passeren onder de spoorwegbrug door en gaan het bosje in, eerst links, dan rechts - het is vermoeiend want de sneeuw ligt wel 20 cm dik - we volgen de demarcatielijn en wanneer we het bos verlaten (no man's land) weerklinken geweerschoten (12) - we keren snel naar het bos terug - de Duitsers bevinden zich op een 500 m - we leggen ons plat in de sneeuw en kruipen dan verder ; ons valies moeten we achterlaten - we komen aan het bos en proberen uit het gezichtsveld van de Duitsers te geraken – doorheen het kreupelhout komen we uiteindelijk aan het kritieke punt terug - we oriënteren ons door middel van de bomen - we volgen de rand van het bos en dan de sparren - een klein heuveltje onttrekt ons aan het gezicht ; vòòr ons nu, een vlakte - een sneeuwstorm belet ons verder te zien dan 100 m - mijn vrienden dringen aan schuin naar links te gaan ; ik discussieer niet verder en na een uitputtende tocht ontdekken we een klokkentoren - Robert neemt de kop - we komen aan de spoorlijn van* ***Vers-en-Montagne*** *- nieuw gevaar : we zijn te veel naar links afgeweken - de spoorwegarbeiders raden ons aan ons uit de voeten te maken (patrouilles !) -* ***Valempoulières*** *ligt op 4 km - ik neem het voortouw - de honger begint te knagen - we hebben geen eten meer ; gelukkig blijven er nog de 6 regels chocolade van Georges* (Gadisseur) *- we eten er 3 van - Georges en ik nemen wat sneeuw en zuigen die op - ik hoor een klok luiden en onthou het als herkenningspunt - we nemen de richting van het klokkengelui en na een uur moeizaam stappen, zien we, tot onze vreugde, de klokkentoren - we besluiten daaruit dat het de klokkentoren van* ***Valempoulières*** *moet zijn - we overschrijden opnieuw de lijn van het no-man's-land, niet ver van de vijandelijke post - het dorp is nu heel goed zichtbaar - we eten de rest van de chocolade en hernemen onze langzame tocht - om 20 uur komen we aan de rand van het dorp waar, naast een oud kruisbeeld, de lang verwachte wegwijzer staat - broederlijk omhelzen we elkaar, want onze pogingen zijn met succes bekroond geworden, en we danken God voor zijn almachtige bescherming - we stappen verder tot aan de Franse wachtpost (Alpenjagers) - het onthaal is hartversterkend - we vertellen wat we allemaal beleefd hebben tijdens die etappe ; daaruit wordt besloten dat de Duitsers op ons geschoten hebben toen we reeds in de Vrije Zone (Zone Libre) waren - de Franse wachten stellen ons voor op de ski's terug te gaan om ons valies te halen, maar daar zijn we geen voorstanders van - we geven valse namen op en mogen logeren bij een boer, M. Gavignet, waar we ondergoed krijgen zodat het onze kan drogen - avondmaal met 1 liter melk en aardappelen - die avond kunnen we ons wat verwarmen en maken tevens kennis met M. Saillard (schoonbroer van M. Chauy), met de onderwijzer van* ***Vers-en-Montagne****, en met*

ARCHIEFJES

M. Pujol aan wie wij 3 brieven meegeven voor Luik en Givet - M. Pujol is niet opgetogen met de houding van de 'passeurs' die het hebben laten afweten - van 20 tot 21 uur luisteren we naar de B.B.C. - dat is voor ons een heropleven want die hebben we in de laatste zes maanden niet meer gehoord - om 22 uur haalt de baas een goeie fles wijn boven - de familie bestaat uit vader, moeder, 3 zonen van 19, 15 en 11 jaar, en een gehuwde dochter wier echtgenoot gevangen is - we slapen in twee zachte bedden ; ik slaap alleen - gans de nacht horen we Engelse vliegtuigen overvliegen ; waarschijnlijk raids op Italië.

Het was toevallig, bij het opzoeken op internet van het dorpje Valempoulières, dat ik de website vond die een deel van het verhaal doet. De site verwijst naar het boek van Paul Biron : Mon mononke et le jour V (boek dat zich ook in G.B.'s archieven bevindt). Op levendige wijze vertelt Robert Gendarme hoe ze de demarcatielijn zijn overgestoken. De gevoerde gesprekken worden op authentieke wijze in het Waals weergegeven. blz. 166 en verder …

http://books.google.be/books?id=VZ1mMo0XudEC&pg=PA181&lpg=PA181&dq=Valempoulières&source=bl&ots=3haXlYai3Q&sig=UUbOA2MgkHIVWJEuT-NqdT5zx2k&hl=fr&sa=X&ei=D9arT87FLoW80QXr0l2vDQ&ved=0CGMQ6AEwCA#v=onepage&q=Valempoulières&f=false

De drie kompanen bevinden zich nu in de "Zone libre", het Frankrijk van Pétain.

Dinsdag 27 januari 1942 *: Opgestaan om 8.30 uur - zijn goed uitgerust - klederen zijn droog - ontbijt 'soupe au lait' met look, brood - als we volledig klaar zijn, geven we 15 francs en nemen afscheid van de familie - nog even goeiedag gezegd aan de chasseurs alpins en we vertrekken te voet naar* ***Poligny*** *(17 km) - gehandicapt door mijn geblesseerde voet, moet ik hevige pijn doorstaan (tengevolge van de vorige inspanningen) - na 4 km arriveren we in* ***Montrond*** *en kopen er een brood en 1/4 k gedroogde sardines ; die kunnen we opeten in een café - vandaar verder, een lange weg van 13 km, en geen vrachtwagens te bespeuren - op 5 km van Poligny, drinken we een glas - dan komt een sterke afdaling met steile rotsen en een prachtig alpenlandschap - typisch voor de Jura - en een heel diepe vallei, loodrecht naar beneden - in* ***Vaux-sur-Poligny*** *worden we vergezeld tot aan de Préfecture door een lieve dame die ons een 'grog' aanbiedt - we gaan langs bij M. Chauy die ons voorstelt in het commissariaat : details i.v.m. onze identiteit, uitleg, reden van ons vertrek… - we krijgen een bon voor logies en maaltijden in het onthaalcentrum - avondmaal om 18.30 : aardappelen en koolraap, lekker klaargemaakt, brood en kaas - om 19.30 uur begeven we ons naar het Pensionnat*

ARCHIEFJES

des Soeurs de Jésus et Marie (Zusters verpleegsters) en worden er verzorgd - keren terug naar het onthaalcentrum - de jongen die ons vergezelt is met gans zijn familie geëvacueerd geworden uit Salins - we nemen eerst nog een 'grog' - we stappen het onthaalcentrum binnen en brengen de nacht door op de slaapzaal, waar het zeer koud is - bij ons verblijft ook een Fransman uit Verdun die zich daar verschuilt om verplichte tewerkstelling in Duitsland te vermijden.

***Woensdag 28 januari 1942** : Slecht geslapen - opgestaan om 5.15 uur - vertrek uit station van **Poligny** om 6.15 uur, bestemming **Lons-le-Saunier** - we komen er toe om 7.15 uur - nemen een koffie in het hotel en wachten op de opening van het Rode Kruis om 7.30 uur - daar krijgen we koffie met melk en droog brood - we worden naar de Préfecture gevoerd : verhoor i.v.m. identiteit en redenen van vertrek (we zeggen dat het is om te ontsnappen aan de verplichte tewerkstelling in Duitsland) - we worden door een heerschap geleid naar het onthaalcentrum van Les Rapatriés du Jura, rue Caporal Peugeot (centrum waar alle vluchtelingen toekomen) - het is een mooi kasteel, nieuw, met centrale verwarming - ontmoeten er iemand van Hoei : Albert Houbotte, ontsnapt uit de citadel van Hoei - er zijn ook 3 Hollanders en 4 Brusselaars - het Centrum bestaat uit de directeur = M. Faroux, een dame = de directrice, een bediende, alsmede het nodige onderhouds- en keukenpersoneel (allen uit Duitsland gevlucht) - de bediende is M. Monthier (ontsnapte gevangene en Parijzenaar) - om 11 uur komt Mademoiselle Buissance toe ; zij is inspectrice van alle foyers - om 12 uur : middagmaal, bestaande uit aardappelen, bonen, saus, vlees, brood, wijn - we staan verbaasd over de kwaliteit van het onthaal - dan begint M. Faroux ons vragen te stellen - we betrouwen de zaak niet ver en vragen onze papieren terug teneinde onze reis verder te zetten - we leggen hem uiteindelijk toch uit hoe de vork aan de steel zit - avondmaal om 18.30 uur, een kopie van het middagmaal - M. Faroux zegt dat hij ons naar **St-Germain-des-Fossés** zou willen sturen - daar kunnen we niet mee akkoord gaan en benadrukken de ernst van onze zaak - hij belooft ons al het mogelijke te doen - we slapen in het hotel maar aangezien de inrichting nog niet afgewerkt is, logeren we met 6 personen in dezelfde kamer : Georges* (Gadisseur), *Robert, ik en de Hoeinaar, de Brusselaar en de Serviër.*

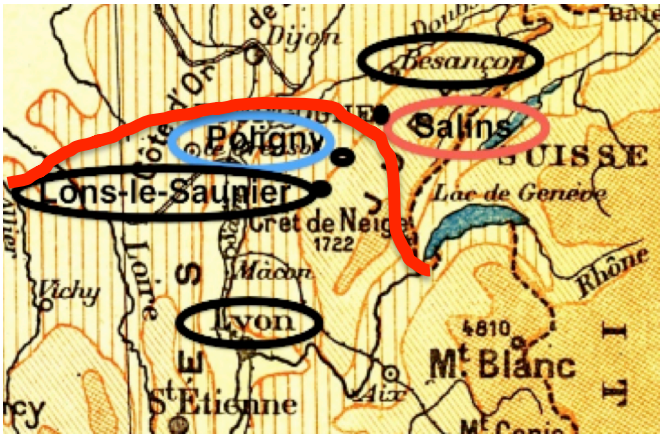

***Donderdag 29 januari 1942 :** Opstaan om 9.30 uur - eten een brokje in het hotel - ben erg verkouden - we komen toe aan het onthaalcentrum en blijven er alleen - de jongeren zijn gaan wandelen in de stad - middagmaal om 12 uur : heerlijk! - om 13.30 uur hebben we bezoek van de Commissaire Spécial, en daarna van een Belg : **M. Saule**, van Poligny - we overhandigen hem 3 brieven geadresseerd aan*

ARCHIEFJES

M. Tilman - hij neemt ons even terzijde en wij leggen hem uit hoe onze situatie werkelijk is - hij luistert aandachtig, maakt beloftes en stelt voor ons in de eerste dagen eventueel per vliegtuig over te brengen - onze zaak schijnt hen te interesseren maar ze blijven toch wantrouwig gezien we geen papieren hebben - van onze kant uit gezien, vinden we dat hij té gemakkelijk belooft ; hij boezemt ons weinig vertrouwen in - we krijgen ook het bezoek van M. François, die hem vergezeld heeft - tijdens het avondmaal vernemen we dat al de anderen morgen naar ***St-Germain-des-Fossés*** *vertrekken - de Serviër zal momenteel nog als bediende blijven in de foyer - wat ons betreft, schijnt het dat we bezoek zullen hebben van enkele personaliteiten - Houbotte gaat de bonnen halen en komt te laat toe - we schrijven een nieuwe brief bestemd voor M. Tilman en geven die mee met M. Faroux - nemen afscheid van onze vrienden - Georges koopt voor 50 f. een paar overschoenen af van Houbotte - ik heb gans de dag voetbaden genomen ; mijn voeten doen pijn en ze zijn gezwollen - ik heb rust nodig - moet ook mijn verkoudheid verzorgen want die belet mij van te slapen, zo ook Georges - het sneeuwt de ganse dag - nemen een grog en gaan dan slapen, in het hotel.*

Wat me steeds opgevallen is bij het lezen van zijn dagboek, is de nauwkeurigheid waarmee hij alles en iedereen situeert. In het werk van de heer Etienne Verhoeyen : ***VAN MAGISTRAAT TOT GEHEIM AGENT - Robert de Schrevel, alias 'Roger de Saule' : een Belg in de Franse militaire inlichtingendienst, 1939-1942,*** **wordt de rol van deze mysterieuze Bruggeling nauwkeurig beschreven …**

http://www.cegesoma.be/docs/media/chtp_beg/chtp_12/chtp12_002_Verhoeyen.pdf

Vrijdag 30 januari 1942 : *De anderen worden gewekt om 6 uur - wij staan op om 9.30 uur - grog - stukje eten - zijn met ons drieën in de foyer en schrijven onze mémoires - hebben een brief geschreven naar* ***Valempoulières*** *i.v.m. ons valies - lekker middagmaal om 12 uur - een partijtje kaart (zonder veel aandacht) met de vrienden - voetbaden - pijnlijke voeten - avondmaal om 18.45 - hebben bezoek van M. Faroux die ons nog eens verzekert dat alles in orde komt - we moeten geduld hebben - nemen een lindenthee - logeren hotel om 20.45 - moet veel* **hoesten** *'s nachts.*

Zaterdag 31 januari 1942 : *Opstaan om 9 uur - lage temperatuur : sneeuw en wind - grog - iets eten - Robert en Georges gaan in stad, de sneeuw smelt, ik kan niet weg : mijn schoenzolen hebben gaten en ik heb een grote verkoudheid – foyer - om 11.30 uur komen ze terug thuis - geen veters meer - vernemen dat de religieuze diensten worden gedaan om 6, 7, 8 en 9 uur - we zullen alles doen om er*

ARCHIEFJES

een bij te wonen, morgen zondag - middagmaal om 12 uur : biefstuk - Georges probeert zijn sigarettenbons te hernieuwen maar we moeten wachten tot maandag - lectuur - het sneeuwt nog steeds – avondmaal - bezoek van M. Faroux - zelfde zekerheden - logeren hotel - grog.

Zondag 1 februari 1942 : *Opgestaan om 7.30 uur - mis en communie - eten in hotel - foyer om 9.30 uur - M. Faroux leent ons zijn scheergerief - een beetje lectuur - het landschap buiten is wondermooi onder de sneeuw, de bomen zijn zwaar beladen, af en toe breekt de zon door - we zien buizerds met 1.30 m vleugelwijdte die hun prooi bespieden ; er zijn er acht - we middagmalen om 12 uur - krijgen bezoek van de directrice ; spreken met ons drieën over onze families en vrienden - partijtje kaart – avondmaal - slapen in het hotel, grog, we vernemen dat er veel sneeuw gevallen is in de bergen, de autobusdiensten zijn opgeschort.*

Maandag 2 februari 1942 : *Opgestaan om 8.30 uur - nog altijd sterk verkouden – stukje eten – foyer – koop schoensmeer en zalf om mijn enkel in te wrijven - middagmaal om 12 uur – doen de was – herstel het zitvlak van mijn broek – dragen bedden en matrassen naar de eerste verdieping (2 uur) – avondmaal - bezoek van M. Faroux : geen goed nieuws : arrestaties in België – we zullen langer moeten wachten - besluit : wij hoeven niets te verwachten van de mensen hier, temeer daar Melle Buissance tegen het vertrek naar Engeland gekant is - we slapen in de foyer.*

Dinsdag 3 februari 1942 *: Beter geslapen – opgestaan om 8.30 uur – ontbijt - twee jonge Gentenaars komen toe ; ze hadden zich willen inschrijven in het Vreemdelingenlegioen maar weigerden omdat ze moesten tekenen voor vijf jaar - om 18 uur komt Faroux ons inlichten dat we morgen moeten vertrekken naar* ***St-Germain-des-Fossés*** *- Châteauneuf via Lyon - St-Germain-des-Fossés et Clermont-Ferrand - er wordt flink gediscussieerd onder ons drieën - avondmaal, daarna uitleg in bureau van M. Faroux - gezien het gaat over een overbrengen naar een kamp, beslissen we een andere richting te nemen - de 2 Gentenaars zullen met ons vertrekken – gaan slapen.*

Woensdag 4 februari 1942 *: Opgestaan om 7 uur – ontbijt - de rantsoenen voor de dag worden uitgedeeld - om 7.13 uur, vertrek uit het station van* ***Lons-le-Saunier****, bestemming* ***Lyon*** *- we hebben een transportbon voor 5 personen gekregen en worden niet begeleid - we komen toe in Lyon om 10.30 uur - ontbijt in het stationsbuffet - we besluiten de plaat te poetsen en de trein naar* ***Marseille*** *te nemen - de trein vertrekt om 12 uur - we schieten 200 f voor aan de Gentenaren – mooie trip maar weinig zekerheid - besneeuwde alpenlandschappen - komen toe in* ***Marseille*** *om 18.15 uur - we gaan onmiddellijk naar de rue des Dragons 97 (Vilminot) die ons niet wil ontvangen - geeft ons 100 f - we zijn uitgeput en begeven ons naar de foyer du Rapatrié, Boulevard National 243 we worden ontvangen door M. Vernière, onderdirecteur, die er mee akkoord gaat ons logies te geven - we nemen het avondmaal - dan komt er een Belg toe, M. Massinon, die een jonge Belg meebrengt : Roger Freeberg - de eerste maakt kennis met ons, stelt zich voor*

ARCHIEFJES

als de secretaris van M. François en nodigt ons uit, morgen, rue St-Ferréol 62 – bedtijd. (voor **Google**-kaartje Marseille en adressen -> zie p.59 – 61)

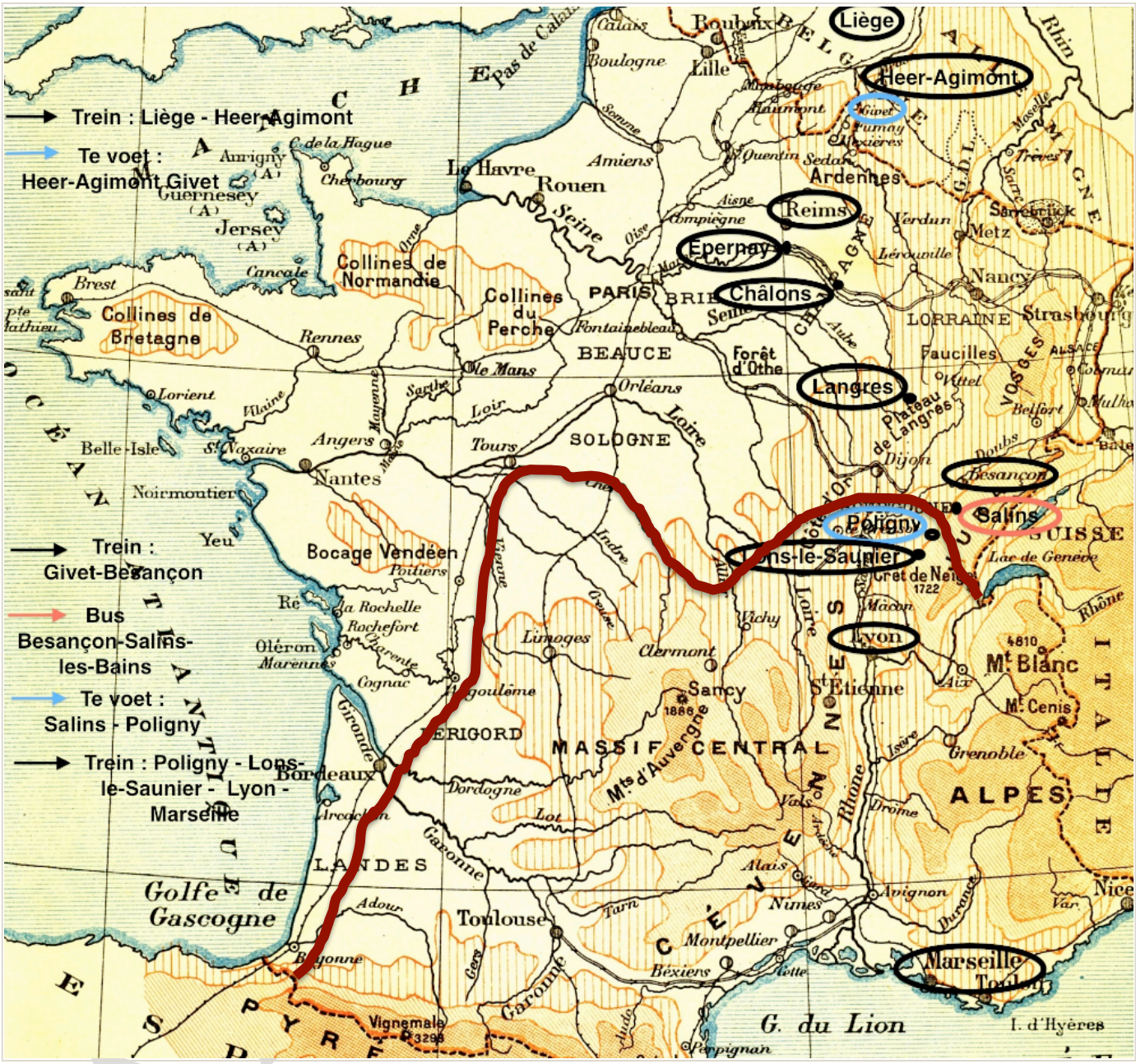

Donderdag 5 februari 1942 : *Opgestaan om 7.30 uur – hebben geslapen in de slaapzaal van de foyer – koffie gekregen – we vertrekken met Freeberg bij M. François – zien M. Massinon – gaan naar de Bar Tabac Paradis 54 – we leggen eerlijk uit hoe de toestand er voor ons uitziet – beloften – geduld beoefenen – we zullen misschien kunnen werken in Aix-en-Provence (woud) – we gaan naar het Office Belge du Rapatriement en zien er M. Deleuze en M. Missir - laten foto's maken met M. Sleyten, krijgen voorlopige identiteitspapieren in het Office Belge – middagmaal in foyer – dan naar het bureau van de Préfecture, rue Stanislas Torrents 4 – morgen zullen we een verblijfsvergunning bekomen - we krijgen*

voedselbonnen voor 3 dagen in de rue Grignan – keren terug naar de Cours Pierre Puget 19 – krijgen van M. Deleuze een hemd, een onderbroek en elk 50 f - lopen nog even binnen in de bar – foyer – avondmaal : onvoldoende rantsoen – gaan slapen.

Vrijdag 6 februari 1942 : *Opgestaan om 8 uur – doktersvisite in de foyer – brokje eten – we vertrekken met Freeberg naar de Préfecture om er een verblijfsvergunning voor 15 dagen op te halen – Bar Paradis 54 – zien er M. Massinon die ons de formulieren overhandigt en ons meedeelt dat M. François ons pension zal betalen – middagmaal in de foyer : vis – we bezoeken de Vieux Port en omgeving – bezoek van de dokter van St-Ferréol om 17.45 uur (algemene toestand vertoont tekorten, voet zal heelwat tijd nemen om te genezen) – ontvang 500 g koeken, suiker, cacao, melk - we worden uitgenodigd maandag bij M. François door te brengen - we gaan nog eens langs bij M. Massinon – Robert en Georges ontvangen sandalen (mijn maat is wegens de blessure, te groot) – krijgen 1 paar sokken en koeken - we keren terug naar de foyer – avondmaal – schrijven naar huis via Boulet – bedtijd.*

Zaterdag 7 februari 1942 *: Opgestaan om 8 uur – ontbijt – gaan naar rue Grignan voor bonnen voor 2 weken : brood, vet, vlees, kaas, 275 g brood per dag - we kopen een scheerapparaat en een scheerkwast, scheermesjes en Gibbs – bezoeken de kerk van de Gereformeerden : Canebière – middagmaal : te weinig - we vertrekken naar* ***Notre-Dame de la Garde*** *– bestijgen de trappen – lopen voorbij de lift – kapel onder de kerk – trappen - ophaalbrug – kerk : byzantijnse stijl – mozaïek van grote waarde – ex-voto's - trofeeën – alle soorten voorwerpen die neergelegd werden aan de muur : vliegtuigen, boten, eretekens, zwaarden – prachtige hoofdbeuk - gaan buiten - kopen elk een medaille en laten ze wijden - panoramisch uitzicht : stad, haven, zee - de kerk domineert in sterke mate de ganse streek - het Château d'If met zijn triest verleden is ook te zien - dichte nevel - Marseille is een compacte agglomeratie : huizen met 2 verdiepingen zijn zeldzaam, de meesten hebben er 4 of 5 - de vooroorlogse bevolking van 600.000 inwoners is opgelopen tot 1.000.000 (vluchtelingen) - twee kerken domineren : de kathedraal en de kerk der Gereformeerden - we dalen te voet af langs de Boulevard Vauban 59 – Melle Suzor is er niet – gaan verder omlaag naar de Canebière – keren terug met de tram – avondmaal – praten lang met Freeberg : veelbelovende jongere.*

Zondag 8 februari 1942 : *Opgestaan om 7.30 uur - mis en communie in de kerk van de Gereformeerden om 8.15 uur – ontbijt : ham, worst – middagmaal - gisteren hebben we kennisgemaakt met Hubert Debure, aangekomen vanuit Luik en voorlopig in dienst in het Office Belge – journalist van* ***Le Journal de Liège*** *(31 jaar) – zeer sympathiek – neemt pension in de foyer - diner* ***– wandeling naar de Oude Haven (Vieux Port)*** *- bezoek aan de kathedraal : byzantijnse en romaanse stijl, interieur met marmer en mozaïeken - wonen de vespers bij – keren terug naar de foyer – koffie – avondmaal – naar bed.*

ARCHIEFJES

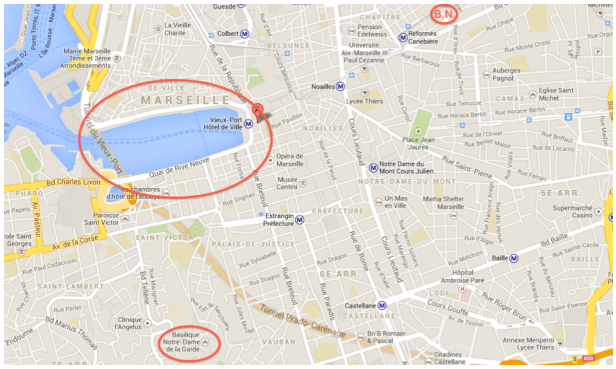
MARSEILLE
Vieux-Port
Hôtel de Ville
Opéra de Marseille
Notre Dame du Mont Cours Julien
Préfecture
Palais de Justice
Castellane
Hôpital Ambroise Paré
Basilique Notre-Dame de la Garde
Quai du Vieux Port
Rue de Rome
Cours Lieutaud
Rue Paradis
Rue Breteuil
Rue Dragon
Rue Sylvabelle
Rue Saint-Pierre
Rue Ferrari
Rue Baille
Rue Roger Bruy
Cours Gouffé
Rue de l'Olivier
Rue Bernard Mateo
Rue de Locarno
Rue Horace Bertin
Rue Barbaroux
Rue Montée Cristo
Rue Chape
Rue Terrusse
Rue Pavillon
Rue Grignan
Rue Saint-Ferréol
Rue Paul Coxe
Rue Pastoret
Rue Perrin
Rue Sylvabelle
Rue Paul Cézanne
Rue Edmond Rostand
Rue Paul Codecasso
Rue Marius Thomas
Rue Pierre Puget
Rue Saint-Etienne
Rue Mazenod
Rue Baussenque
Rue Bernard Dubois
Rue Fabrot
Rue Sainte-Cécile
Rue Saint-Jacques
Rue Nau
Rue Neuve
Rue Pastoret
Rue Sainte
Rue Saint-Lambert
Rue Prefet
Rue Roux de Brignoles
Rue Rouvière
Rue Rodillat
Rue Rodillat
Rue Rodillat

*komt terug van Toulon – logeert in foyer – koop **1** **K.(?)** bonnen voor brood in de Parigo, tegen 20 f.* (Weet niet wat die K kan betekenen, of is het R – **Rationnement / Ravitaillement** ?)
Woensdag 11 februari 1942 : *Opstaan 8 uur – helpen de kantinebaas Marcel Place (geblesseerd) – middagmaal – Bar Paradis, zien Massinon : geen werk - M. ……. komt maandag terug, principeakkoord - krijgen vertrekgaranties in alle gevallen – ontvangen 1 pakje sigaretten - versterkingsmiddel van de dokter - Robert heeft last van bloedingen – Georges van sinusitis – medicamenten en pakjes – foyer – ik verkoop 3 sigaretten tegen 350 g brood – avondmaal – babbel met Debure – verkoop een halve sigaret tegen 50 g – 3 bonnen voor vetstof, 20 g kaas – voor mij komt het erop aan minder te roken en beter te eten - Freeberg komt met een biljet van M. Massinon met de vraag gericht aan de directeur, M. Lelong, om ons zo mogelijk tot dinsdag te houden - hij trakteert ons op een 'ambassadeur'.*
Donderdag 12 februari 1942 : *Opstaan om 7.30 uur – onze algemene toestand verbetert – ontbijt : 150 g brood - gaan ons pak levensmiddelen afhalen in St-Ferréol – middagmaal – Georges en Robert gaan naar de Boulevard Vauban (Suzor) – zetten de situatie uiteen (ontvangen 200 f) – komen tevreden terug – avondmaal – ik ga met Debure naar de Cour St-Ferréol – vind geen bonnen (30 f).*
Vrijdag 13 februari 1942 : *Opstaan om 6.45 uur – mis en communie – feest van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes – ontbijt – we helpen Place (= de kantinehouder) – wandeling met Robert – Georges gaat naar de kerk – middagmaal – maken inventaris van ons geld en verdelen het – gaan om 14.30 uur naar de Bar Paradis – Belgische artiesten – gaan langs bij M. François – Georges gaat er binnen – ik moet me morgen naar de rue Bernard du Bois 51 begeven (Bar Novellani) voor schoenen – we keren terug naar de foyer via de Boulevard Longchamp, tot aan het Palais Longchamp – we bekijken dat prachtig bouwwerk – daarachter de Zoo, en ervoor een mooi aangelegd park met waterpartijen, watervalletjes, hellingen … : een van de mooiste plekjes van Marseille – we kopen 3 **K. (?)** bonnen tegen 20 francs per kilo – gaan slapen om 10.30 uur.*
Zaterdag 14 februari 1942 : *Opstaan om 6.40 uur – mis en communie - Triduum voor O.-L.-Vrouw van Lourdes – ontbijt : melk en 100 g brood - om 11 uur, douches Avenue Jean Chiappe : 7 frcs – zijn tevreden – keren terug rond de middag : sobere maaltijd - bezoek rue Bernard du Bois bij M. Massinon – ik maak er kennis met zijn petekind M. Walck Adolphe – ik krijg een paar lage schoenen maar ze zijn te nauw voor mijn geblesseerde voet, ik zal ze geven aan een van mijn vrienden – doe de was - na het avondmaal ga ik met Debure bonnen halen in de rue de Rome – cour St-Ferréol.*
Zondag 15 februari 1942 : *Opgestaan om 7 uur – mis en communie, eerste Missiedag in de parochie van de Bon Pasteur (Goede Herder), Place du Sud - 's namiddags gaan we eerst bij M. Massinon – nadien bij Mounen (bar rechtover) - zijn petekind is er ook bij – brengen een gezellige namiddag door : 2 koffies, een Armagnac, 4 wijntjes – hij geeft ons schoenspanners mee en een brochure met de*

ARCHIEFJES

toespraken van enkele buitenlandse bisschoppen – avondmaal in de foyer.
Maandag 16 februari 1942 : *Opgestaan om 6.30 – mis en communie – Missiesermoen – ontbijt – we helpen Place – om 10 uur gaan Robert en ik een bezoekje brengen aan Melle Suzor (school rue de la Paix) – ik krijg 100 f en een adres van een hulpinstelling : Frère Elisé, rue de Forbin – middagmaal - Lebure komt terug met een Luikenaar van de rue de la Volière, die wil gerepatrieerd worden (ziet er niet al te interessant uit en we spreken vaagjes met de man) – om 13.30 gaan we even langs in de Bar Paradis (koffie, biertje) – om 15.30 uur komt Massinon toe : hij heeft nog geen nieuws voor werk – M. X moet morgen terug naar huis - we ontvangen elk 100 f van M. François en elk l/3 bol Marseillezeep, 300 g cacao, 36 koeken – keren terug naar de foyer – wonen een causerie bij over de rechten van de gedemobiliseerde in Frankrijk – avondmaal – ik ga met Georges naar het Lof ter gelegenheid van de Missie – sermoen :* ***Het leven is een reis****, door pater Noël – Place* (kantinehouder) *geeft ons zeep voor de was.*
Dinsdag 17 februari 1942 : *Opstaan om 6 uur – mis en communie – ontbijten met een jonge Bretoen met wie we ons eten delen (hebben hem zondag leren kennen bij zijn aankomst) - hij geeft ons bonnen voor brood – we helpen Place – lectuur – middagmaal, Place bedient ons heel dikwijls zeer goed – Bar Paradis - we zien er M. Massinon : geen nieuws voor werk - M. François zegt dat alles goed gaat voor ons – misschien zullen we de tijd niet hebben om ons nog veel bezig te houden – avondmaal : aardperen, gewoon wijntje bij iedere maaltijd - M. Vernière, onderdirecteur, doet ons zijn beklag en zou zelfs in onze plaats willen zijn – Georges gaat naar het Lof – ik blijf hier uit hoffelijkheid voor de avond die er georganiseerd wordt : een avond met discussie over patriottische gevoelens – we nemen een 'bock' met Place en Debure –* Tiperari (Tipperary?) *- gaan slapen om 23.20 uur.*
Woensdag 18 februari 1942 : *Opstaan 7 uur – mis en communie, Aswoensdag – ontbijt met cacao, brood 150 g, koeken – helpen Place - Bar Paradis – M. Massinon komt toe : onze Spaanse transit zal geschieden onder onze ware identiteit – moeten morgen bij hem zijn om 13.30 uur – laten 12 foto's maken, voor- en zijaanzicht – middagmaal – blijven in de foyer – nogal lage temperatuur – Robert gaat naar de fotograaf – wij kopen 500 g gezouten vis voor 14,50 f, bonnen voor 2 kg maïs tegen 50 frs – met ons vieren gaan we om 20 uur naar het Lof voor de Missie en krijgen er een aandenken.*
Donderdag 19 februari 1942 : *Opgestaan om 6.30 uur – mis en communie – we helpen Place – Robert en Georges maken een wandeling – ik verzorg mijn voeten – doe de was – middagmaal -- om 13.30 uur gaan we op bezoek bij M. Massinon (nemen 2 koffies) formaliteiten voor uitreisvisa, om Frankrijk te verlaten – doktersbezoek voor militaire ongeschiktheid bij* ***dokter Roussy*** *– gaan langs in 62 St-Ferréol om de certificaten te overhandigen – avondmaal – Missie (sermoen om 20 uur, met Georges).*

ARCHIEFJES

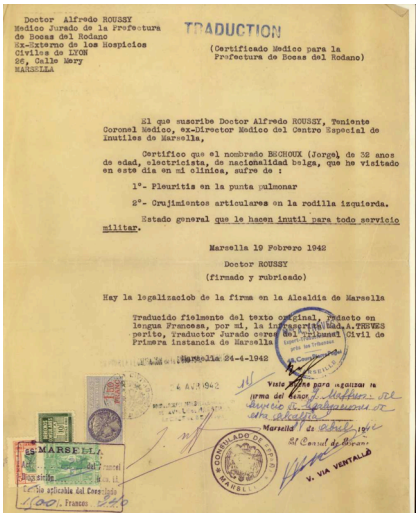

Doctor Alfredo ROUSSY
Medico Jurado de la Prefectura
de Bocas del Rodano
Ex-Interno de los Hospicios
Civiles de LYON
26, Calle Mery
MARSELLA

TRADUCTION

(Certificado Medico para la
Prefectura de Bocas del Rodano)

El que suscribe Doctor Alfredo ROUSSY, Teniente Coronel Medico, ex-Director Medico del Centro Especial de Inutiles de Marsella,

Certifico que el nombrado BECHOUX (Jorge) de 38 anos de edad, electricista, de nacionalidad belga, que he visitado en este dia en mi clinica, sufre de :

1°- Pleuritis en la punta pulmonar

2°- Crujimientos articulares en la rodilla izquierda.

Estado general que le hacen inutil para todo servicio militar.

Marsella 19 Febrero 1942

Doctor ROUSSY
(firmado y rubricado)

Hay la legalizacion de la firma en la Alcaldia de Marsella

Traducido fielmente del texto original, redacto en lengua Francesa, por mi, la infrascrito Vicente Mad. A. TRAVES perito, traductor Jurado cerca del Tribunal Civil de Primera instancia de Marsella

Marsella 24-4-1942

< Spaanse vertaling van het medisch certificaat, opgesteld door dr Roussy.

Vrijdag 20 februari 1942 : *Opstaan om 6.40 uur – mis en communie - gaan naar de prefectuur voor onze aanvraag om Frankrijk te verlaten (bestemming : Portugees Angola) – gaan langs bij M. Massinon voor onze* verblijfsvergunning *– middagmaal – Robert gaat naar St-Ferréol 62 : onze vergunning wordt niet verleend (hij brengt pakje mee : 3 dozen melk) avondmaal : onvoldoende - gaan naar het Lof voor de Missie en krijgen een rozenkrans : tevreden met deze souvenir – bij onze terugkeer vernemen we dat 3 Belgen die in Duitsland werkten, aangekomen zijn, samen met een gevangene – we gaan ze opzoeken in de slaapzaal, bij hen bevindt zich een 'wattman' (trambestuurder) Liège-Seraing : Théo Moermans van Ougrée, hij herkent me en geeft wat nieuwsjes uit de streek, o.a. dat onze vrouwen niet verontrust worden – wij vertellen hem ons verhaal.*

Zaterdag 21 februari 1942 : *opstaan 6.40 uur – mis en communie – we helpen Place* (kantinehouder) *– Théo verplicht ons 100 francs te aanvaarden - Georges en ik gaan zien bij M. Massinon die ons de verblijfsvergunning voor 2 weken overhandigt – we delen hem ons zopas ontvangen nieuws mede – hij denkt dat we weldra werk zullen hebben – anderzijds meldt hij ons dat we binnen de 2 maand zullen vertrekken - we nemen 2 glazen in de Bar Paradis – ontvangen elk 2 sigaretten – middagmaal, onvoldoende – nemen onze bonnen in de rue Grignan – profiteren van 2 dagen – keren terug naar de foyer : babbelen met de vijf anderen, zij vertrekken morgenochtend om 11 uur naar een werkkamp nabij Cannes – we nemen een limonade met hen – zullen ons best doen ze te helpen (Debure heeft maïsbroodkaart meegebracht voor 180 f waardoor supplement van 118 g per dag voor elk).*

Zondag 22 februari 1942 *: Opstaan om 7 uur – we gaan alle drie naar de mis, samen met Debure – ontbijt : 150 g brood, 100 g mortadelle en koffie van Hubert – we helpen Place - was – voetverzorging : lichte vooruitgang - Hubert en Robert gaan naar Notre-Dame de la Garde en naar Saint-Victor, Avenue de la République Française (Ste-Rita) – middagmaal om 12.30 uur : soep, bonen, gigot, 150 g brood, wijn, dadels – Hubert en Robert gaan naar het Palais Longchamp – museum en Dierentuin (die geplunderd werd : de wilde dieren werden gedood bij het begin van de oorlog) - Georges* (Gadisseur) *en ik gaan naar kerkelijk avondgebed en sermoen, een ceremonie voorgezeten door de bisschop van Marseille die eerst een toespraak houdt tot de jongeren en dan tot de ouderen, in bedekte termen – zegening – na de dienst, verzamelt hij de mannen in het lokaal van de kring - hij dankt zijn publiek, erkent de 'nonchalance' van de geestelijkheid (mea culpa), het*

ARCHIEFJES

verwoestend genieten, de nationale wederopstanding - we keren terug naar de foyer – spelen een partijtje backgammon – Debure geeft ons wat Engelse les: dat geeft hoop – we maken kennis met een jonge man uit Quiévrain.

Maandag 23 februari 1942 : *Opstaan om 6.45 uur – mis en communie – ontbijt : cacao met melk – we gaan naar de cours Pierre Puget, naar het Office Belge – Robert krijgt er een paar gebruikte bottines, ik een paar rubberen gymschoenen – ik vraag financiële hulp – we krijgen elk 50 francs – middagmaal – we gaan naar de Place Sébastopol met de bedoeling er nog eens te middagmalen maar het etablissement is 's maandags gesloten – dan trekken we naar het Speciaal Commissariaat voor Vreemdelingen aan de Boulevard de Louvain – gezien onze papieren nog niet zijn toegekomen, zal het voor een andere dag zijn – we delen het mee aan de heer Massinon – avondmaal – Missiesermoen : familiefeest – de meisjes zeggen schietgebeden en zingen voor hun ouders, ik ben diep ontroerd en kan mijn tranen niet bedwingen.*

Dinsdag 24 februari 1942 : *Opgestaan om 6.40 uur – mis en communie – ontbijt : bouillon D, brood, kaas – we helpen Place - verzorgen van mijn geblesseerde voet – wassen, scheren, kammen – was – tournée még. - middagmaal – Russische kantine : place Sébastopol (maaltijd tegen 10 f, niet veel zaaks) – foyer - avondmaal – Missie.*

Woensdag 25 februari 1942 *: Opgestaan om 6.45 uur – mis en communie – ontbijt – aardappelen schillen (keukenarbeid) – overvloedig middagmaal – verplaatsing naar de Boulevard Louvain – enquête betreffende onze identiteit en de motieven van ons vertrek – gaan langs bij M. Massinon en krijgen 6 dozijn koeken (gans de dag regen) - avondmaal – Lof ter gelegenheid van de Missie (een medaille gekregen) – Ik heb voor de eerste keer sedert 20 januari mijn eigen bottines kunnen aanhouden.*

Donderdag 26 februari 1942 : *Opgestaan om 6.40 uur – mis en communie – het regent – ontbijt – aardappelen schillen met Robert (2 wijntjes en koffie) middagmaal – brengen bezoek aan M. Massinon (Bar Paradis) : hij heeft ons gezegd dat wij binnen 4 of 5 dagen zullen vertrekken voor werk in de Provence of in de Basses-Alpes (we gaan akkoord) – Georges en ik tournée mé… - we bezoeken opnieuw het Palais Longchamp, groots monument, prachtig van architectuur – rijk Museum Anatomie met schilderijen - gaan dan de kerk van de Goede Herder binnen (Bon Pasteur) waar ik ga biechten bij de eerwaarde heer Crouset – ik zet hem mijn geval uiteen en zeg welke mijn wensen zijn – hij is zeer blij want hij heeft in België geleefd in 14-18 en is tegen de muur gezet geworden – een landgenoot, pater* ***Duchesne*** *is aalmoezenier in het hôpital Saint-Joseph nabij het Prado ; hij raadt mij aan met hem contact op te nemen – avondmaal : Roquefort – Lof ter gelegenheid van de Missie : mooie ceremonie – toewijding van de parochie aan het Heilig Sacrament – ik vertel mijn wedervaren aan mijn vrienden – een zwarte ligt in het bed van Georges – Robert en Hubert komen om 10.30 uur terug van M. Massinon ; ze hebben kennis gemaakt met M. Gaspar,*

ARCHIEFJES

b (?) in Toulon.
Vrijdag 27 februari 1942 : *Opgestaan om 6.50 uur – mis en communie - ontbijt – aardappelen schillen (wijn en koffies) - dubbel middagmaal – wandeling met Georges – aan het Hôpital Saint-Joseph, avenue du Prado, ontmoeten we de eerwaarde pater Duchesne en maken kennis met elkaar – hij is zeer sympathiek en de ontvangst is hartelijk – hij biedt ons een glas aan – hij is afkomstig van Libin en behoort tot het Huis van de Redemptoristen te Namen en nodigt ons uit om de 3 zondagen bij hem te gaan middagmalen – hij is 31 jaar oud – hij geeft ons saucisson, een fles wijn, een anderhalf pakje sigaretten – komen toe aan de foyer om 6.40 uur – dubbel avondmaal – Lof als einde van de Missie – uitstalling van het Heilig Sacrament en de Maagd Maria.*
Zaterdag 28 februari 1942 : *Opgestaan om 6.55 uur – mis en communie - (incident) aardappelen schillen (wijntje) – was – middagmaal - aankomst van Emile Jansens, rue des Pierres - ik herken hem onmiddellijk maar onttrek me aan zijn vragen want hij herkent mij ook – vernemen nieuws – tevredenheid – Klinkers is veroordeeld tot 2 jaar – er wordt wat gekeuveld – gaan naar de rue Grignan voor bonnen (6 f) – we zien M. Massinon – hij wacht op nieuws voor werk – onbekende bestemming – keren terug naar de foyer – koop 1**K**(R?) bonnen tegen 20 francs, in de Parigot – Avondmaal.*
Zondag 1 maart 1942 *: Opgestaan om 7 uur - mis en communie - ontbijt : rijst (heerlijk) - aardappelen schillen - wassen, scheren, kammen - brengen bezoek aan* ***aalmoezenier Duchesne*** *– middagmaal om 13 uur, tot 15 uur - maken kennis met* ***zuster Catherine*** *(edel van hart) -*

(Foto werd waarschijnlijk genomen op 20 april 42)

- menu van de maaltijd : aperitief, streekham, Italiaanse ham, saucisson, aardappelen, roséwijn naar wens, worteltjes, kotelet, Bourgogne, bonbons, dadels, koffie met suiker en brandewijn, sigaretten en tabak zoveel als we willen: gekeuvel, uitleg – details in verband met onze odyssee – praatje met Soeur Catherine de la Passion (Orde van de heilige Dominicus, zij is afkomstig van Marseille) – de pater zal naar Leon schrijven voor ons : Meg (= Marie, Edgard, Georges = familie Georges Bechoux)*, Gajal* (Georgette, Augustine, Jean, Annie, Leon = familie Georges Gadisseur)*, Gosse* (= Robert Gendarme) *- zeer gezellige dag – komen terug aan in de foyer om 18.20 uur – avondmaal - uitzonderlijke dag om niet te vergeten : lentezonnetje, we zijn alle drie in blij humeur – Jansens stelt me vragen*

(Telegraaf) - Ga slapen : in de stilte van de nacht denk ik veel aan mijn familie.
Maandag 2 maart 1942 : *Opgestaan om 6.50 uur - mis en communie - ik vertel pater Crouset over ons bezoek van gisteren – ontbijt – afwas in de keuken – rond 9.30 uur komt Juffrouw Buissance toe in de foyer en komt ons goeiedag zeggen – ze heeft een onderhoud met de directeur, de heer Lelong die ons in de foyer zal houden zolang het nodig zal zijn, in tegenstelling tot de instructies – middagmaal - M. Lelong laat melden aan Jansens van niet langer te talmen in de foyer want die is duur, op kosten van het Consulaat - Debure gaat weg, zogezegd voor een toernee en komt niet terug – om 22 uur bezorgt Janssens ons een brief voor Debure ; hij beweert dat hij zich in veiligheid moet brengen aangezien hij gezocht wordt door de gendarmerie.*
Dinsdag 3 maart 1942 : *Opgestaan om 6.40 uur - mis en communie - ontbijt - aardappelen schillen - middagmaal - schotels wassen - telefoontje van M. Massinon - rendez-vous in het Bureau de Placement, rue de Crimée – geen uitkomst – keren met hem terug naar de foyer – hij wordt ontvangen door de directeur, die zeer tevreden is over ons wegens bewezen diensten in de foyer - avondmaal – ben ongesteld (aardperen) - om 20 uur wonen wij een vergadering bij van de Jeugdwerkterreinen, voorgezeten door de eerwaarde pater - besluit : de Franse jeugd staat op moreel gebied lager dan de onze - versnaperingen - aperitief.*
Woensdag 4 maart 1942 : *Opgestaan om 6.40 uur - mis en communie - ontbijt - aardappelen schillen (vernemen dat de Parijse voorsteden gebombardeerd geworden zijn gedurende 2 uur – veel slachtoffers en veel materiële schade) - alarm gedurende de dag, verkenningsvliegtuigen – met Georges gaan we M. Massinon bij hem thuis opzoeken – hij stuurt ons bij M. Borsu (vice-consul) die ons een geschreven aanbeveling overhandigt teneinde werk te bekomen in de fabriek Produits Chimiques de l'Estague – hij heeft maar een slecht idee over de huidige situatie – avondmaal – een slechte dag want ik heb hevige darmontsteking.*
Donderdag 5 maart 1942 : *Opstaan om 6.40 uur – mis en communie – ontbijt – vertrek naar l'Estague (tram) – komen er toe om 10 uur – we worden voorgesteld aan de heer Béziat en overhandigen hem de brief van de heer Borsu, daarna worden we in contact gesteld met de chef van dienst - we worden aanvaard : Georges als draaier, Robert als snijbrander, ik als telefoonelektricien, tegen 8,50 f per uur – prestaties 7 uur - we keren terug voor het middagmaal – gaan naar de rue de Crimée om ons certificaat van indienstneming af te geven en de arbeiderskaart te vragen. We zien Massinon in de Bar Tabac – hij leent ons 150 frs voor onze onkosten – avondmaal – om 20.30 uur, heilige stonde in de kerk – onrustige nacht.*
Vrijdag 6 maart 1942 *: Opgestaan om 6.50 uur - mis en communie - Robert gaat naar l'Estague voor de ondertekening van zijn papieren - we gaan met Georges naar de rue de Crimée om inlichtingen te bekomen – stortbaden – middagmaal – op doktersbezoek bij dokter Massard, Boulevard National 10 – hij vaccineert Robert – honorarium 40 f elk – we gaan naar het stadhuis : Georges is kwaad*

ARCHIEFJES

omdat ik bijkomende inlichtingen vraag en een postzegel van 1,50 f - wettiging Cours Pierre Pujet 60 – bonnen voor levensmiddelen in de rue Grignan, voor 1 dag - gaan langs in het bureau 62 rue St-Ferréol - M. Massinon laat ons een verbintenis tekenen op een reçu van 500 francs, van M. François - wij overhandigen aan M. Massinon de 150 f die voorgeschoten waren – ik ga langs bij de dokter voor mijn voeten en mijn darmontsteking (bismuthpillen) - 600 g rijst, 3 flessen melk - Georges gaat de papieren afgeven in de rue de Crimée - Robert zal morgen een onderhoud hebben met M. François – avondmaal – bezoek aan M. Massinon om hem het resultaat te melden van onze administratieve stappen.

Zaterdag 7 maart 1942 : *Opgestaan om 6.40 uur - mis en communie - gaan langs in de rue Stanislas Torrents teneinde onze verblijfsvergunning te verlengen (Mme Colonère is zeer vriendelijk voor de Belgen) - bonnen voor 3 dagen in de rue Grignan – ik ga naar l'Estaque om er een ontvangstbewijs te vragen voor de 25 francs die ik gestort heb voor de zegel- en aanwervingsrechten - document is niet klaar – gedurende die tijd gaan Georges en Robert bij M. François die zegt dat ons vertrek verzekerd is en dat hij opnieuw is tussengekomen in Portugal – zij brengen pakjes levensmiddelen mee – charcutier – wij komen toe om 12.20 uur – Robert heeft nierpijn, ik, in mijn darmen – middagmaal – het wijnrantsoen wordt gebracht op een half glas per maaltijd – Robert blijft in de foyer, terwijl wij twee naar het 5de Inningskantoor gaan (Boulevard de la Major) om 75 francs te storten voor ons drieën – die aardperen maken me ziek en ik neem geen avondmaal – we gaan naar de Sint-Victorkerk – een gebed voor de heilige Expedit (kleine geldelijke bijdrage), de heilige Rita - naar de rue de Crimée om het ontvangstbewijs te gaan overhandigen – charcuterie Boulevard National waar we altijd goed bediend worden – onrustige nacht – mistral.*

Zondag 8 maart 1942 : *Opgestaan om 7 uur - mis en communie - ontbijt : rijst en charcuterie – aardappelen schillen – middagmaal – wandeling naar het Rond-Point du Prado – bezoeken het Koloniaal Museum – voetbalmatch Frankrijk-Zwitserland – Frankrijk verliest 2–0 – avondmaal – afwas in de keuken - 2 koffies, jam en 2 sigaretten – De man van Bordeaux, Fourneau, oud-koloniaal, vertelt ons zijn jachtavonturen (type Marius).*

Maandag 9 maart 1942 : *Zomeruur – opstaan om 6.40 uur … gaan naar rue Stanislas Torrents en verkrijgen een verblijfsvergunning voor 23 dagen, tot 31 maart – gaan naar de rue Grignan en bekomen onze bonnen : brood, vetstoffen, kaas, vlees, alsook koffie, zeep, suiker die ik met aandrang vraag aan de bediende; die heeft tot heden geknoeid - wij ontmoeten M. Massinon – drinken een glas in de Bar Paradis – krijgen 4 sigaretten voor de drie – het bier is lekker deze keer – keren terug voor het middagmaal – vernemen dat Poissy (nabij Parijs) gebombardeerd is – gaan langs in de rue de Paris - bij de Amerikaanse Quakers bekomen we 3 bonnen voor gratis maaltijden bij het Leger des Heils, in de rue Félix Pyat – ik krijg een bon om naar de kliniek te gaan, voor mijn voet – gaan langs in de rue Félix Pyat voor een inlichting – gaan binnen voor het avondmaal – in de rue*

ARCHIEFJES

Pyat zijn er slechts aardperen en we keren terug, nochtans moeten we er iets op vinden om aanvullende maaltijden te hebben want onze fysieke toestand verslecht en ons humeur is dikwijls triestig, maar ons moreel blijft op peil - terug in de foyer stelt de onderdirecteur ons schilderwerk voor, in een klein appartement - wij aanvaarden.

***Dinsdag 10 maart 1942** : Opgestaan om 6.50 uur - mis en communie - ontbijt : rijst - we helpen Place - aardappelen schillen - om 11 uur gaan we het werk in kwestie gaan bekijken – klein vuil appartement – we gooien het op een akkoordje met de dame – ik ga naar de kapper op de Boulevard Strasbourg – middagmaal – wandeling - passeren in de rue Forbin met Fourneau – Frère Elisé, geen maaltijden meer 's namiddags – idem boulevard Flammarion – we mogen ons met onze maaltijdbonnen aanbieden van 10.30 uur tot 11.30 uur – avondmaal – Terrin geeft ons een stuk brood dat veel te klein is – ik ga bij de bakker en laat het wegen : 130 g in plaats van 150 g – ik geef het hem terug en hij is woedend, protesteert, maar vind het uiteindelijk toch geraadzaam het stuk om te wisselen zoals ik gevraagd heb - die kleine schermutseling zal ertoe leiden dat we zijn vertrouwen winnen en dit door onze openhartigheid : dat is het besluit - mooie muziekstonde in de foyer : familiale sfeer - drie jonge Luikenaars komen logeren (beetje bluffers – niet interessant).*

***Woensdag 11 maart 1942 :** Opgestaan om 6.45 uur - mis en communie - ontbijt - herstellen (stoppen) van kousen - gaan langs in de rue Massabo (nachtasiel) - om 11 uur krijgen we bonnen en nemen een gratis maaltijd - nemen nog een middagmaal in de foyer (vanaf die dag is de werkgroep 1001 gefusioneerd met de foyer), we zijn een honderdtal om hier het middagmaal te nemen - de prijs van de maaltijd is gestegen van 6 naar 7 francs - om 13 uur vertrek ik met Robert om te gaan werken in de rue Ludon 69 - vanaf die dag zijn we aannemers van schilderwerken - we werken 5 uur - Georges doet de tabakronde - nemen een aperitief - een eenvoudig wijntje kost 1,30 f per glas - we spreken met een gewezen Duitse duikbootkapitein die in Lorient was en deserteerde - om 10.30 gaan we slapen - we inspecteren eerst nog ons linnen (ik vind er 4 'ongewensten' = luizen) - we vinden er allemaal.*

***Donderdag 12 maart 1942 :** Opstaan om 6.50 uur - mis en communie - ontbijt - vertrek naar het werk - 2 uur - daarna rue Forbin - we krijgen elk 2 borden zetmeelhoudende groenten - middagmaal in de foyer - werk van 13 tot 18 uur (5 uur) - ontvangen een pakje sigaretten - avondmaal - inspectie : nog meer 'ongewensten' en we besluiten er iets aan te doen - nu we een nieuwe radio hebben, luisteren we om 9.15 uur naar de BBC, want de oude bleef geblokkeerd staan op Parijs.*

***Vrijdag 13 maart 1942 :** Opstaan om 6.50 uur - mis en communie - gaan naar la Joliette voor het desinfecteren, maar dat ziet er daar wat té armzalig uit - we gaan naar de rue Fauchier 16 : niet open - gaan verder naar de rue Massabo - Robert komt niet mee - middagmaal in de foyer - om 13 uur zetten we ons werk voort tot*

ARCHIEFJES

18 uur (5 uur) - komen nog eens terug naar de rue Fauchier en krijgen 3 bonnen voor gratis maaltijden - dan keren we terug om tot middernacht de vulling van onze strozak uit te rafelen (na 21.15 uur kan niet meer geluisterd worden naar de BBC).

Zaterdag 14 maart 1942 : *Opstaan om 8 uur - ben verkouden - 't zijn koude avonden en nachten - ontbijt - anderhalf uur werk - ga naar de rue François Massabo met Georges - middagmaal in de foyer - doen de was - we beëindigen ons werk om 15 uur - krijgen 250 f als voorschot - ik koop er een doos muntthee mee om te roken : 2 francs - is niet zeer aangewezen om te roken - Georges en ik brengen een bezoek aan pastoor-deken Barielle van de Bon Pasteur (Goede Herder) die ons betoog met veel aandacht volgt en ons 30 bonnen geeft voor gratis maaltijden bij Flammarion + 67 francs - hij stelt voor mijn voet te laten verzorgen bij de Zusters en ons te laten aankleden bij Le Secours National - avondmaal om 7 uur en gaan nog even langs bij Le Secours National - we moeten een aanvraag indienen bij de directie (die zal aanvaard worden maar we vrezen dat we onze namen zullen moeten opgeven en doen dat liever niet) - om 20.30 uur is er een causerie van de Spaanse pater Valet - we gaan slapen.*

Zondag 15 maart 1942 : *Opstaan om 7.15 uur - mis en communie - ontbijt - lectuur - gaan naar Flammarion (geen maaltijden de zondag) - middagmaal - de kleermaker van Mulhouse verandert mijn redingote in een jas (10 f) - speel partijtje kaart met Robert, Beyns en Houbrecht : 2 sympathieke Brusselaars, zij gaan werken in het hospitaal en in het asiel St-Jean de Dieu (de vader van de eerste is een terdoodveroordeelde van de oorlog 14-18) - we maken ook kennis met ……(open ruimte), ontsnapt uit het kamp van Aken (5 jaar dwangarbeid); hij is van de familie Springuel van Hoei - BBC .*

Maandag 16 maart 1942 : *Opstaan om 7 uur - mis en communie - ontbijt - we gaan naar het Office Belge en ontvangen elk 50 francs - we moeten Deleuze terugzien voor onze broeken - om 11.30 uur middagmaal in Flammarion, een beetje deftiger, netheid van de mensen - menu : deegwaren en vlees - wij geven 5 g vet, 30 g vlees - middagmaal in de foyer - om 13 uur hebben we een bericht ontvangen met goed nieuws - om 15 uur gaan we even langs in de Bar Paradis - Massinon deelt ons mee dat er een telegram uit Portugal toegekomen is met Belgisch en Engels principeakkoord - we moeten de nodige stappen zetten met M. Chneik, de bediende van M. François - gaan met hem naar het Office Belge om er een identiteitscertificaat te vragen. Missir gaat niet* akkoord want *"wij hebben niet officieel gewerkt" en hij wil een Belgisch identiteitsbewijs (2 maand vertraging) - we gaan naar het Amerikaans consulaat (geen resultaat want Chneik heeft het verkeerd aangepakt) - zien Massinon en stellen hem op de hoogte van onze mislukte pogingen - tezamen brengen we onmiddellijk een bezoek aan M. François - M. François verzekert ons dat alles in orde komt en dat hij die moeilijkheid zal omzeilen - Robert gaat bij de dokter : Steinfeld Jacques - ik* ontvang *een paar sokken - ik keer terug voor het avondmaal en ga nadien een wandeling maken met Veroustraeten - BBC.*

ARCHIEFJES

Dinsdag 17 maart 1942 : *Opstaan om 6.50 uur - mis en communie - Georges en Robert gaan bij de kapper - om 11 uur zijn we bij Flammarion - nemen middagmaal in de foyer – ik ga even langs in de Cour St-Ferréol - Massinon gaat naar het Office Belge - onwrikbaar - hij gaat naar het Amerikaans consulaat en komt stralend terug, alles komt in orde - M. François stelt zich schriftelijk garant voor onze identiteit - M. Massinon stelt er ons van op de hoogte (maar we mogen er niet over spreken teneinde een conflict te vermijden tussen de Service Social en het Office Belge) - hij trakteert ons 2 Bordeauxwijntjes in Bar Raphaël, rue Grignan - avondmaal - ik speel een partijtje schaak met Georges.*

Woensdag 18 maart 1942 : *Opgestaan om 6.45 uur - mis en communie - zonder sokken kan ik mijn zachte bottines nu aanhouden - om 11 uur : Flammarion (2 maaltijden) - middagmaal in de foyer - gooien het op een akkoordje met Terrin om 15 g vet daags te recupereren - gaan langs in de bar rue Grignan - om 15 uur komt M. Massinon ons halen - wij kruisen er M. François die terugkomt van zijn onder-*

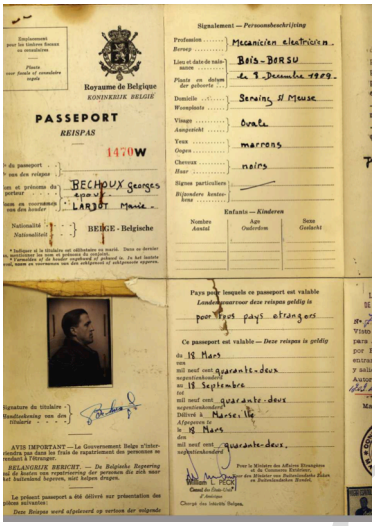
Royaume de Belgique
KONINKRIJK BELGIË
PASSEPORT
REISPAS
1470W
BECHOUX Georges
LARIOT Marie
BELGE - Belgische
Signalement — Persoonsbeschrijving
Mécaniciens électriciens
BOIS-BORSU
9 Décembre 1919
Seraing S/ Meuse
ovale
marrons
noirs
Enfants — Kinderen
pour tous pays étrangers
18 Mars
18 Septembre
quarante-deux
Marseille
18 Mars
quarante-deux
AVIS IMPORTANT — Le Gouvernement Belge n'intervient pas dans les frais de rapatriement des personnes se rendant à l'étranger.
BELANGRIJK BERICHT. — De Belgische Regering tussenkomt niet in de kosten van repatriëring der personen die zich naar het buitenland begeven, niet betgen dragen.
William L. PECK

nomen stappen bij de Amerikaanse ambassadeur - wij gaan langs in dat bureau en men levert ons onze ***Belgische paspoorten*** *af - we gaan naar het Portugees consulaat en laten er onze paspoorten - keren terug naar de foyer - avondmaal - BBC.*

Donderdag 19 maart 1942 : *Feest van Sint-Jozef - opgestaan om 6.10 uur - mis en communie - allerlei kleine werkjes - Flammarion - middagmaal in de foyer - wandeling Corniche langs Avenue Prado - zeer goede zichtbaarheid - stralend zonnetje - zijn goed moe als we terugkomen - avondmaal - BBC.*

Vrijdag 20 maart 1942 : *Opstaan om 6.45 uur - mis en communie - ontbijt - Flammarion - middagmaal in de foyer - om 13.30 uur zijn we in de rue Bernard du Bois voor onderhoud met Massinon i.v.m. onze paspoorten - gaan langs in café Noël aan de Vieux Port en praten over ons aanstaand vertrek - Georges gaat naar de dokter voor zijn nieren - avondmaal - BBC - de directeur komt binnen en luistert met ons mee - zijn toegekomen : zoon van commissaris Namur en een jonge Brusselaar, ontsnapt uit het kamp van Malmedy (gijzelaar).*

Zaterdag 21 maart 1942 : *Opstaan om 6.45 uur - mis en communie - ik ga alleen naar de Arabische markt in de rue Chapeliers en koop er een kaart voor vetstoffen tegen 30 f - stortbad Flammarion - middagmaal in de foyer - de 2 Brusselaars van St-Jean de Dieu brengen ons een bezoek - we maken kennis met Polomé (Luikenaar) - avondmaal - partijtje tafeltennis - BBC .*

Zondag 22 maart 1942 : *Opstaan om 7.45 uur - mis en communie - ontbijt - gedroogde bananen : 1/4 kg tegen 14,75 f - we helpen Bergamini - regenachtige dag - ik heb een hese stem - Georges gaat naar de mis van 10 uur et ontvangt 30 f van het Oeuvre de St-Vincent de Paul - middagmaal in de foyer - we ontvangen*

ARCHIEFJES

Beyns, Houbrecht, Polomé die levensmiddelen meebrengen - avondmaal - rue Pyat.

Maandag 23 maart 1942 : *Opgestaan om 6.45 uur - mis en communie - we spreken met deken Barielle - nazien van de kerkverlichting - Flammarion - middagmaal foyer - moreel van Polomé bereikt dieptepunt - Georges gaat naar de dokter : inspuiting voor de nieren - ik heb een keelontsteking.*

Dinsdag 24 maart 1942 : *Opgestaan om 6.45 - mis en communie - ontbijt - werken in de kerk - Flammarion (2 maaltijden) - verband voor de keel bij de Zusters - gaan langs in de rue Bernard du Bois - klaarmaken valies - tournee Canebière - avondmaal - hebben gisteravond kennis gemaakt met Georges Muller van Brussel, compagnon de France, die wacht op zijn Portugees visum - BBC - in de foyer heeft iemand de mantel van Robert gestolen.*

Woensdag 25 maart 1942 : *Opgestaan om 6.45 uur - heb nog altijd keelpijn - gaan zien in de rue Chapeliers of de mantel van Robert daar niet is - Flammarion - foyer - we ontvangen Beyns en Houbrecht : levensmiddelen - samen met Georges maken we een eind aan het klaarmaken van ons valies - gaan langs bij de dokter : inspuiting voor Georges, voor mij is het mijn keel - de 2 Brusselaars worden ontvangen door M. François - we krijgen sigaretten van Muller - BBC.*

Donderdag 26 maart 1942 : *Opstaan om 7.05 uur - geen mis - gaan met Georges naar St-Jean de Dieu - bezoeken etablissement en kapel - nemen het middagmaal met Polomé - middagmaal foyer - wandeling met Robert (uitreisvisum Frankrijk van Robert is toegekomen) - avondmaal - BBC.*

Vrijdag 27 maart 1942 : *Opstaan om 7 uur - mis en communie - we helpen Bergamini - brengen bezoek aan Massinon - Flammarion - foyer - nazicht en opzoeken functies van de elektrische zekeringen in de kerk - brengen bonnen naar M. Massinon - BBC.*

Zaterdag 28 maart 1942 : *Opstaan om 7 uur - mis en communie - ontbijt - goed - regenachtige dag - ben genezen van mijn keelontsteking - Flammarion - foyer - ontvangen de 2 vrienden : levensmiddelen - aankoop kruid om te roken (Blaise) in de rue Pyat, samen met Muller - Uitreisvisum Frankrijk van Georges is toegekomen.*

Zondag 29 maart 1942 : *Opstaan om 7 uur - mis en communie - helpen Bergamini (kantine) die ons sympathiek voorkomt (extra porties) - middagmaal in de foyer en in Pyat - tafeltennis - wandeling in stad - avondmaal - BBC.*

Maandag 30 maart 1942 : *Opstaan om 6.45 uur - mis en communie - ontbijt - herstellen van broek - Flammarion (2 maaltijden) foyer - tafeltennis - avondmaal - Paasconferentie van 20.15 tot 21.10 uur - BBC - Helpen een handje met St-Nazaire.*

Dinsdag 31 maart 1942 : *Opgestaan 6.45 uur - mis en communie - brengen bezoek bij M. François om geld en bonnen te vragen - M. Massinon kan voor ons een verblijfsvergunning van 1 maand bekomen - aperitief - Flammarion - foyer - rue Grignan voor bonnen van de maand april en ook, voor de eerste keer, bon voor*

ARCHIEFJES

tabak ! - ik neem 2 pakjes sigaretten - bureau van M. François : we ontvangen elk een paar nieuwe bottines - ik krijg daarbovenop een paar sokken en een broek - goeie dag - avondmaal - bezinning voor Pasen.

Woensdag 1 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - krijgen 40 bonnen voor gratis maaltijden van deken Barielle - Flammarion - foyer - 2 Brusselaars - M. François overhandigt ons elk 100 f en pakjes levensmiddelen - bezinning voor Pasen.*

Donderdag 2 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - Georges en ik gaan langs bij M. François - ontvangen elk een hemd - in de rue Chapeliers koop ik 2 kaarten voor vetstof en 2 voor vlees tegen 140 f - bezinning voor Pasen - Robert is bij M. Massinon geweest die ons 400 f voorgeschoten heeft voor het aanschaffen van bonnen - de Portugese visa beginnen binnen te komen.*

Vrijdag 3 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - Goede Vrijdag - Flammarion - foyer - rue Chapeliers, zonder resultaat - BBC.*

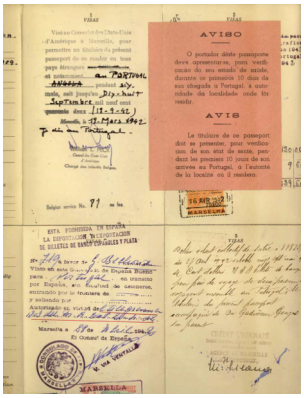

Zaterdag 4 april 1942 : *Paaszaterdag - mis 7 tot 9.10 uur - mijn uitreisvisum Frankrijk is aangekomen - tuinierwerk in het vooruitzicht - versieren van de kerk - rue Chapeliers, geen kaart - BBC.*

Zondag 5 april 1942 : *Pasen - opstaan om 7 uur - mis en communie - een ontroerende dienst - denk veel aan mijn familie die zeker ook zal gecommuniceerd hebben te mijner intentie - stille tranen: Marie en Edgard - ik koop in de rue des Chapeliers 4 broodkaarten voor maart, tegen 900 f, in de overtuiging dat ik ze zal kunnen omruilen tegen bonnen voor de maand april (gedurfde onderneming) - we krijgen bezoek van Grégoire van Sclessin; Missir (Office Belge) loopt hem na, tot vervelens toe - hij is vergezeld door Claes, van Seraing.*

Maandag 6 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - Pyat - foyer - Jansens komt terug van St-Raphaël voor zijn uitreisvisum, om Frankrijk te kunnen verlaten - hij heeft sigaretten mee voor ons - BBC.*

Dinsdag 7 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - tuinierwerk bij M. Fighera, rue Poucel 30 - Georges en Robert, aangezien ze vrij zijn, proberen bonnen om te wisselen maar zonder resultaat, behalve 3 K 800 in St-Joseph.*

Woensdag 8 april 1942 : *Muller wisselt 1 kaart rue Pyat, ik 1 kaart in Boulevard National en Robert wat overblijft in St-Jean de Dieu - we overhandigen 14 K 850 aan Massinon voor 300 f en 1/5 aan Muller - Georges en Robert gaan bij de Portugese consul om inlichtingen te vragen - BBC.*

Donderdag 9 april 1942 : *Opstaan om 6.45 uur - ik zoek geld : we moeten wachten - Jansens komt terug van Cannes - Polomé is ontgoocheld - ik geef een melkkaart af die ik maandag gevonden heb - ik koop een halve broodkaart tegen 160 f - avondmaal - BBC.*

Vrijdag 10 april 1942 : *Opgestaan om 6.40 uur - tuinarbeid in de rue Poucel, krijg 100 f voor 2 dagen - Muller gaat naar het Camp de la Pomme - wij zien E. V. om 11*

ARCHIEFJES

uur - aankomst van een uit Duitsland gevluchte Luikenaar (Pujot) en nemen hem mee naar Massinon - ik verkoop die halve kaart in de foyer, wat ons toelaat bonnen te hebben voor de maand, tegen 10 f per kilo.

Zaterdag 11 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - Massinon brengt ons een bezoek om inlichtingen te vragen i.v.m. E.V. - om 10 uur komt Melle Buissance toe, steeds zeer optimist – landing (?) nabij - aankomst van 2 Vlamingen van Herentals : Verels Louis, Bouwelsche Steenweg 45, en Van Rooy François, Nieuwstraat, Vorselaar - ping-pong - BBC - we nemen een thee, samen met Melle Buissance.*

Zondag 12 april 1942 : *Opstaan om 7 uur - Pyat - Foyer - wandeling naar Notre-Dame de la Garde met de 3 die toegekomen zijn - BBC.*

Maandag 13 april 1942 : *Gaan naar het bureau van deken Barielle - ontvangen 100 bonnen voor gratis maaltijden + 20 halve prijs + 100 f - incident met de schele van de foyer, die toegeeft - ik ga alleen naar de Bar Paradis - M. Massinon zegt dat de visa voor Portugal toegekomen zijn - Ik bied hem een glaasje aan - ga terug naar de foyer om het de vrienden te vertellen - tevredenheid - BBC.*

Dinsdag 14 april 1942 : *Opgestaan om 6.30 uur - tuinierwerk - krijg tabak van de Vlamingen - Georges en Robert krijgen 100 f van Melle Suzor - ik bied iets te drinken aan om de verjaardag te vieren van de 2 vrienden - tevredenheid.*

Woensdag 15 april 1942 : *Opgestaan om 6.30 uur - tuinierwerk - middagmaal: escargots - krijg 100 f voor de 2 dagen - Triduum ter ere van St-Expédit - aankomst van Waalse ex-legionnair, afkomstig van Forchies - BBC.*

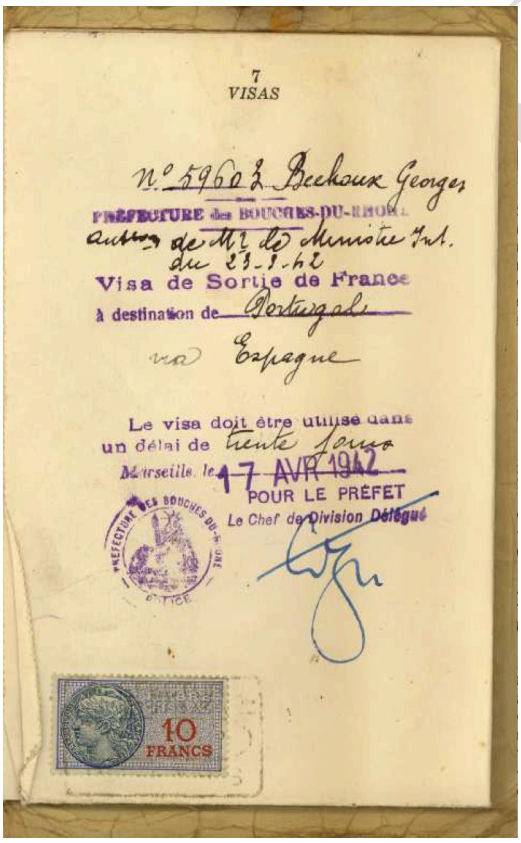
7
VISAS

N.° 59602 Bechoux Georges

PRÉFECTURE des BOUCHES-DU-RHÔNE

Autorisé par M. le Ministre Sct.
du 23-3-42

Visa de Sortie de France

à destination de Portugal

via Espagne

Le visa doit être utilisé dans
un délai de trente jours

Marseille, le 17 AVR 1942

POUR LE PRÉFET
Le Chef de Division Délégué

PRÉFECTURE DES BOUCHES DU RHÔNE

10 FRANCS

Donderdag 16 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur - Massinon doet alles wat mogelijk is om onze visa en paspoorten te bekomen (teneinde uit Frankrijk te geraken) - we brengen een bezoek aan pater Duchesne met Georges - M. Valère, rue Académie - vieruurtje - we gaan alle drie Carmen gaan bekijken in de Opéra - plaatsen tegen 25 f - clochardkledij.*

Vrijdag 17 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur - gaan naar de Bar Paradis : niets nieuws - Robert krijgt een geneesmiddel voor zijn nieren + 300 f van pater Duchesne, en een aansteker - Massinon telefoneert : voor morgen indienen aanvraag Spaanse visa.*

Zaterdag 18 april 1942 : *Bureaus zijn gesloten - alles uitgesteld tot maandag - BBC - Houbrecht logeert in de foyer - Muller komt om 22 uur, zaterdag.*

Zondag 19 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur - strijkijzer hersteld - hebben bezoek van Bonivert van Barvaux, die werk heeft in St-Joseph - BBC.*

HERES

Maandag 20 april 1942 : *Gaan langs, met Massinon, in de Crédit Lyonnais (800 f Georges en ik - Robert 500 f) - we houden 200 f voor onze kosten - kopen een hoesje om onze paspoorten te beschermen - doen aanvraag voor deviezen : dollars* ***- maken foto's met apparaat van Bergamini - brengen bezoek aan pater Duchesne en zuster Catherine*** *- werk aan de verlichting in de aalmoezeniersdienst - er is een toespraak van Laval - BBC.*

Dit moet een fotootje zijn van het drietal in de foyer (Bd National).
V.l.n.r. Georges GADISSEUR – Robert GENDARME – Georges BECHOUX

Het einde van hun verblijf te Marseille nadert, het is dus tijd voor het maken van souvenirs. Dit is het trio, samen met pater Duchesne en zuster Catherine, aan de voordeur van de Aumônerie (Aalmoezeniersdienst).

Dinsdag 21 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur - bar Puget met Massinon en consul van Spanje - voorleggen van paspoorten en aanvraag visa - telegram van M. François aan M. Creiner - telefoontje naar pater Duchesne, Zwitserse pater - wandeling naar Madrague de Montredon (een pijltje verbindt Madrague en P. Duchesne -> verwijst hoogstwaarschijnlijk naar de plaats van afspraak met Pater Duchesne):* ***foto's*** *- boterhammetje - ontspanning - BBC.*
Woensdag 22 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur* ***- wandeling met Houbrecht naar Notre-Dame de la Garde - Vieux Port - foto's*** *- Palais Longchamp - BBC.*

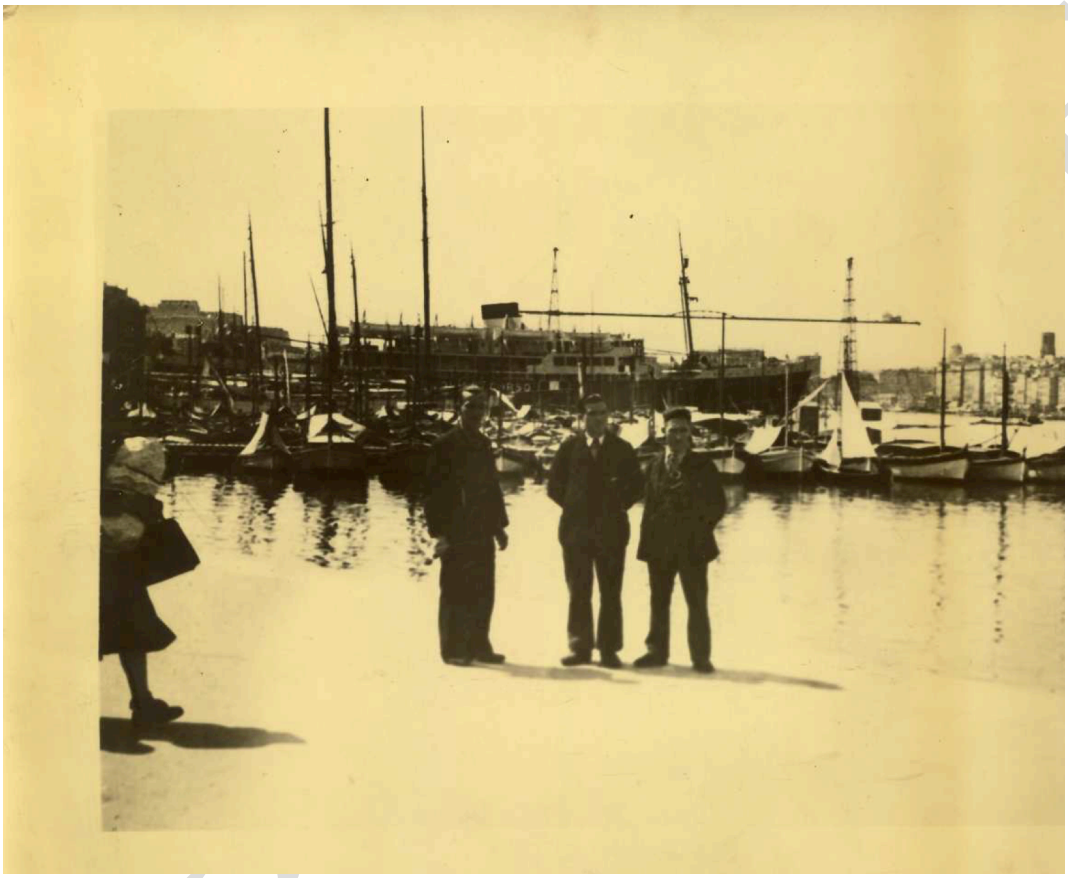

Dit zou wel eens hun souvenir kunnen zijn van Le Vieux Port, foto genomen door vriend Houbrecht (1942-04-22).

Donderdag 23 april 1942 *: Opgestaan om 7 uur - brengen bezoek aan Massinon om levensmiddelen te bekomen maar komen van een kale reis terug - hij zal ons morgen zien, om 15 uur - we schrijven naar onze families via Jansens, die goed nieuws gekregen heeft vanuit Seraing.*
Vrijdag 24 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur – heb mijn kleren hersteld - om 15 uur gaan we langs in de Préfecture voor formaliteiten - we zien Scheurs en 2 Namenaars die naar Montpellier gaan - BBC.*
Zaterdag 25 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur - regen - we brengen bezoek aan Massinon, samen met Rob. - hij verwacht niets voor volgende week.*
Zondag 26 april 1942 : *Opgestaan om 7 uur - gaan naar St-Jean de Dieu - bezoeken het domein - Polomé wil broeder worden - keren terug naar de foyer - de schoonzuster van Muller is daar met haar schoonbroer - die dame is sympathiek,*

ze heeft een dochtertje van 3 jaar die ons alle drie omhelst (algemene tevredenheid) - mooi gebaar van Place en Bergamini (kantinehouders) *die hun best doen voor een goed onthaal.*

Maandag 27 april 1942 : *Spaanse visa zijn toegekomen - Massinon heeft getelefoneerd - Bar Paradis - voor de deviezen moeten we wachten - alleen de visa van ons drieën zijn toegekomen - we ontmoeten Muller die opnieuw vertrekt naar Perpignan - telefoontje naar pater Duchesne - we brengen hem een bezoekje - we krijgen een pakje met sardienen, suiker, brood, worst, wijn en brandewijn - afscheid en bedankingen voor de pater en zuster Catherine - mooie herinnering.*

Dinsdag 28 april 1942 : Een fotootje van de drie, M. Massinon en Adolphe Walck, zijn petekind *- Bar Noël - Bar Paradis - zien Luytens - Afscheid van Melle Suzor : ontboezemingen en dankbetuigingen - we krijgen 200 f voor de drie - brengen bezoek aan de vrienden van St-Jean de Dieu - brengen de avond door in gezelschap van Maréchal en Place.*

Foto waarvan sprake : Gadisseur – Gendarme – Massinon – Bechoux – Walck (?)

Woensdag 29 april 1942 *: Schrijven brieven - afscheid van M. de deken Barielle – dankbetuigingen - hij geeft ons 300 f en geeft ons de vredeskus - Bar Novellani met Massinon : krijgen er instructies voor de reis - Bar Noël, rue Académie 34, M. Valère - nemen het avondmaal met M. Massinon, rue Bernard du Bois, en bezorgen hem een verrassing : 2 flessen goede wijn - trakteren de vrienden van de foyer - maken kennis met Harvent (wacht op vertrek) - onrustige nacht.*

Donderdag 30 april 1942 : *Om 10 uur gaan we met Massinon naar het Crédit Lyonnais - dankbetuiging en afscheid van M. François - krijgen 500 f voor onze reiskosten - café Raphaël : geven 150 f terug aan M. Massinon - nemen middagmaal in de foyer - nemen afscheid van de directeurs - drinken 2 flessen wijn met het personeel - nemen onze ticketten voor Lourdes : 223 f - Bar Paradis om er nog enkele vrienden te zien : Scheurs, Polomé enz. - ontvangen via Massinon een verblijfsvergunning voor 2 weken - gaan voedselbonnen afhalen in de rue Grignan en om 17 uur, onze deviezen (elk 50 dollar) - avondmaal in de foyer - afscheid - gaan nog even langs in de rue Bernard du Bois en nemen er een laatste glas met*

*Massinon en Walck - vertrek perron station - Chneick brengt nog **een foto van de groep** - Massinon geeft ons nog een pakje sigaretten - het lang verwachte uur van vertrek is aangebroken - afscheid van M. Massinon - een aandoenlijk moment : wij verlaten degene die voor ons een goede vader geweest is - de scheiding valt ons zwaar - de trein komt in beweging, het is 19.28 uur (M. Walck vergezelt ons tot aan het station) - Ik onderteken een reçu voor 7500 f voor ons drieën en overhandig die aan M. Massinon - Vaarwel Marseille - De trein doet Tarascon aan, Montpellier, Béziers, Toulouse.*

***Vrijdag 1 mei 1942 :** Komen aan in Toulouse om 3 uur - passeren in **Tarbes** : mooie stad, semi-industrieel, moderne gebouwen, streek van wijngaarden - komen toe in **Lourdes** - de Pyreneeën zien er prachtig uit : besneeuwde bergtoppen, terwijl zich in het dal deze wondermooie site aftekent, zo natuurlijk - het is 12.10 uur : wij verlaten het station en begeven ons naar de Avenue Peyramale, Hôtel de Provence – we worden er zeer goed ontvangen, het zijn vrienden van M. Gatet -*

- we frissen ons op en nemen het ontbijt - bezoeken de Grot van O.-L.-Vrouw : rozenkrans, godvruchtige kus, offergave, baden (zeer aangrijpend) - bezoek aan de basiliek : mozaïeken, Heilig-Hart, crypte, grote kerk boven, Sint-Pieter met de sleutel, trofeeën, kalvarie, staties van de Kruisweg, rozenkrans - deze Kruisweg is levensgroot - grot, rots, graflegging - impressies : ik ben onder de indruk van dit groots bouwwerk in dit verrukkelijk kader, zonder één storend element - het is een parel - we verlaten het domein - ik koop een missaal (80 f) - kopen 7 K 400 brood + 5 K bij het verlaten van Marseille - we kopen onze treinkaartjes voor morgen : bestemming Canfranc (52 f) - we dineren in het hotel Lutetia (80 f voor de drie) - koop een rozenkrans voor Edgard (16,50 f), een pennemes (29 f) - Georges koopt een missaal, tabaksblaas, portefeuille, pennemes - Robert koopt een sigarettenetui, verrekijker, ring, medaille - we slapen in het hotel en betalen 30 f voor de drie.

***Zaterdag 2 mei 1942 :** Opgestaan om 5 uur - mis en communie met Georges - ontbijt - vertrek : station 7.29 uur naar **Pau** - aankomst 8.35 uur - vertrek om 9 uur langs de Basses-Pyrénées - besneeuwde bergtoppen - kronkelig en ingesloten parcours - we worden gecontroleerd door de Franse politie - komen toe in **Canfranc** om 12.10 uur, d.w.z. om 11.10 in Spanje - het sneeuwt - controle door*

de Franse douane : deviezen, uitklaren, controle papieren en valiezen - Spaanse douane : controle valiezen, paspoorten, deviezen … uitgang (de Spanjaarden lijken ons niet zeer sympathiek, alhoewel zeer correct, wat besluiteloos) - we wisselen elk 25 dollar tegen 186 pesetas - toelating deviezen en transit - ze geven onze paspoorten terug - uitgang station - we nemen ons ontbijt in het buffet van het station (3,25 pesetas elk) - zenden per brief overschot van onze bonnen naar M. Massinon (5 K.) - we nemen onze kaartjes voor Madrid (52 pesetas elk, 3de klasse) - we verlaten ***Canfranc*** *om 16.45 uur - snelle afdaling, de spoorlijn slingert zich in rotsachtig gebied, pover landschap, de temperatuur stijgt naarmate we verder rijden, de rotsen zijn prachtig en steil, in cylinder- of in koepelvorm ; zeldzame en onvruchtbare vlakten – er zijn soldaten te zien langs de spoorlijn - omgeving van* ***Zaragossa****, streek in volle ontwikkeling : koerierdienstenverkeer, zwarte markt - Zaragossa-Gazeta - overstappen voor* ***Madrid*** *- vermoeiende nacht want de trein is vol en we moeten in de gang blijven - onderweg worden we gecontroleerd door speciale politie (zeer correct) die ons zegt dat er zich …*

Zondag 3 mei 1942 *: … nog andere Belgen in het compartiment bevinden : Selmester en Quérin, die van Lyon komen - er is een derde bij hen : 't is de "dichter" - komen toe in Madrid om 10.05 uur - we worden overrompeld door de bagagedragers - we begeven ons per tram naar de Calle Juan de Mana, bij M. Creiner, die ons zeer vriendelijk ontvangt - wij zetten er onze bagage neer en geven uitleg over onze situatie - we danken hem voor zijn bemoeienissen i.v.m. onze visa - hij geeft ons rendez-vous om 13 uur - we gaan naar de mis - nemen aperitief - rendez-vous - we maken kennis met de zoon van M. Creiner die ons naar het hotel leidt om er het ontbijt te nemen op zijn kosten - vervolgens vinden wij M. Creiner terug die aan een van zijn bedienden de opdracht geeft ons te begeleiden naar het station ; gelukkig, want de plaatsen worden toegekend aan wie meest biedt - wij betalen 72 pesetas, met drinkgeld, voor* ***Alcantara****, 2de klasse - we zien er M. Muller terug die ook reeds zijn paspoorten heeft - wij verlaten Madrid om 21 uur - de omgeving van de stad is nog in een zeer bedroevende toestand, weinig huizen zijn herbouwd* (Spaanse burgeroorlog) *- de nacht valt in - de politieman neemt onze paspoorten en we kunnen nu rustig indommelen want vandaag zijn we op ons gemak.*

Maandag 4 mei 1942 : *Aankomst in* ***Alcantara*** *- Spaanse controle - tonen onze paspoorten - wisselen onze pesetas in escudos - nemen treinkaartjes voor* ***Macao****, waar we een bezoek brengen aan M. Mac Nicol aan wie we een berichtje overmaken van M. Creiner - we krijgen 100 escudos + 62,5 voor ons ticket via Lissabon - kopen onmiddellijk sigaretten en tabak - de Portugese douane is niet zeer streng - M. Muller en Selmester zijn bij ons - vertrek naar …… - zeer heuvelachtig land : rotsen met speciale vormen, hutten, olijfbomen, af en toe kleine landbouwbedrijfjes, een onafgebroken reeks van heuveltjes -* ***Entroncamento*** *- mooie reis - het is zeer warm - komen aan in* ***Lissabon*** *om 16.05 uur - we gaan naar de ambassade per taxi, rua St-Felix 77 - worden ontvangen door M. Rotschild,*

ARCHIEFJES

*hij kent ons geval - tijdens het wachten, lezen wij de Dépêche Belge de Londres (Coeme) - we spreken over M. François, de zaak is al bekend - maken kennis met Belgen : de heren **Courtois** en **Kemmel**, evenals met de heer Joacim die op de ambassade werkt - begeven ons per taxi naar Pension Londres, rua Pedro 53 - nemen de plaats in van de 2 Belgen - lekker avondmaal - bad - gaan slapen.*

***Dinsdag 5 mei 1942 :** Ontbijt om 9 uur - vertrekken met M. Joacim - gaan langs bij M. Javoux - hij is kortaf maar geeft ons geen goede indruk ; we hebben dat gisteren kunnen zien : hij is impulsief - hij vult de identiteitsformulieren in - we geven hem onze paspoorten en vragen hem geld voor kledij - middagmaal - doktersbezoek voor validiteit - krijgen adres om pakjes te kunnen opsturen naar vrouw en kinderen - degusteren porto en versnaperingen - kopen een toeristische gids van Lissabon - avondmaal - wandeling met M. Muller en de 3 vrienden - porto's - keren terug om 1 uur - gaan slapen.*

***Woensdag 6 mei 1942 :** Opstaan om 8 uur - ontbijt - ambassade : Javoux - vertrekken met M. Reys - aankoop van kledij, linnen, schoenen, toilettas voor 1705,40 escudos - reçu ondertekend - volledig middagmaal - we nemen de boot voor de overtocht van de Taag - taxi - komen om 16.15 uur toe in **Charneca** - we worden voorgesteld aan kapitein Chartat en een groep jongeren die van Miranda komen - avondmaal - wandeling: het is een klein dorpje dat er eerder arm uitziet, op 3 km van de Oceaan.*

***Donderdag 7 mei 1942 :** Opgestaan om 8 uur - ontbijt - gaan naar Lissabon met de bus van 9.35 uur - oversteken van de Taag - Belgische ambassade : 100 escudos ontvangen - Javoux verwijt ons naar stad te zijn gekomen; we antwoorden hem dat we geen 'gevangenen' meer zijn - we nemen het middagmaal in pension Londres en gaan dan, samen met de aalmoezenier van Caparica, naar het Engelse gezantschap - daar zetten wij onze situatie uiteen (vriendelijke handdruk) - **tekenen, vòòr M. Reys, ons engagement in het Belgisch leger voor de duur van de oorlog** - we vragen de reglementen van het leger maar krijgen ze niet - pas een costuum in de rua Augusta - Warnant brengt een raaf mee : Black zal onze mascotte zijn - keren terug naar Charneca met de bus van 19.45 uur - Porto's in de kleine bistro (alleen).*

***Vrijdag 8 mei 1942** : Ik schrijf een brief naar Marie, met het adres van haar ouders, naar Massinon, M. François, Melle Suzor, pater Duchesne, deken Barielle, St-Jean de Dieu, foyer … - krijgen bezoek van M. de Wind, zijn echtgenote en dochter, Commandant X en **Charlet**, een Luikenaar - wandeling - avondmaal - Charneca is afgelegen maar zeer rustig en heeft een uitstekende keuken.*

***Zaterdag 9 mei 1942** : Gaan naar Lissabon met de bus van 9.35 uur - Belgische ambassade - gooien het op een akkoordje met de boekhouding om, tegen het bedrag van 18,50 f, 20 pakjes te verzenden naar echtgenoten - teken ontvang-bewijs - na wat haarkloverij laat M. Javoux ons een reçu afleveren voor onze ingediende paspoorten - middagmaal in het hotel Bragantia (de Belgen van het pension Londres zijn allen overgebracht naar daar) - ik koop een ring en oorbellen*

ARCHIEFJES

voor Marie, 45 escudos - koop 1 K zeep, steentjes voor mijn briquet, en haal mijn kostuum - controle van de politie van Cacilhas - keren om 20.30 uur terug naar Charneca - we zijn ook langsgegaan in het Bureau Familiale Briefwisseling, rua Torreiro do Trigo 52 (M. Robert Richard).

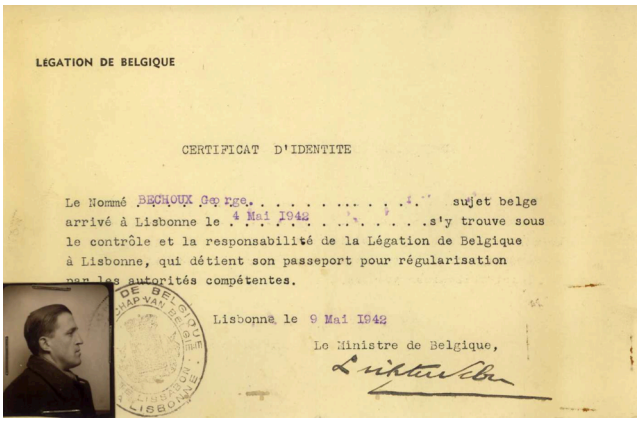

LÉGATION DE BELGIQUE

CERTIFICAT D'IDENTITE

Le Nommé BECHOUX Georges . . . . . sujet belge
arrivé à Lisbonne le 4 Mai 1942 . . . . . s'y trouve sous
le contrôle et la responsabilité de la Légation de Belgique
à Lisbonne, qui détient son passeport pour régularisation
par les autorités compétentes.

Lisbonne le 9 Mai 1942

Le Ministre de Belgique,

Het identiteitscertificaat afgeleverd op het Belgisch gezantschap in Lissabon.

Zondag 10 mei 1942 *: Temperatuur daalt, regen en wind - foto met de groep - vertrekken naar Caparica - vinden er de vrienden terug - Russiche biljart - middagmaal met Charlet in hotel Paria - gaan de Corrida bekijken in Lissabon : zeer mooi schouwspel, pracht en praal maar ik had me toch aan iets sterkers verwacht, met meer animo - taartjes - we keren terug via Belém - taxis naar Charneca (45 escudos) - terug in het pension, nemen we het avondmaal - Warnant drukt zijn ontevredenheid uit omdat we veel weggaan en omdat wij van alles voorzien zijn - Charlet komt terug van Caparica - gerucht dat het vertrek voor morgen is.*

Maandag 11 mei 1942 *: Voorbereidselen vertrek - schrijven gemeenschappelijke brief aan onze echtgenoten … - nemen afscheid van het pensionpersoneel : triestig - taxis naar Lissabon om 15 uur - Taag - M. Muller zegt ons 'tot weerziens' - de aalmoezenier haalt ons linnengoed dat in pension Londres gebleven is - stappen aan boord van de sleepboot - een jonge Belg wil niet inschepen omwille van zijn moeder - gaan aan boord van de René Paul (cargo van 750 T) met Belgische bemanning - vertrek om 21 uur - houden halt aan de monding van de Taag - wilde zee - wachten op verandering van getij - vertrek rond middernacht - zee is nog altijd woelig - wij logeren in het scheepsruim (op blokken kurk) 6 à 7 uur - ik heb goed geslapen op strozak - vrienden zijn ziek.*

Dinsdag 12 mei 1942 : *Opgestaan om 8 uur - boot stampt en slingert erg - de Portugese kust is in zicht - varen* ***voorbij kaap Sint-Vincent*** *(Portugal) - alarm : kaper gemeld - reddingsgordels - alle bemanningsleden zijn op post - (rond 17 uur) komen er met de schrik van af - zien bruinvissen - de zee is nu wat kalmer - wij varen op ongeveer 3 mijlen van de kust - wilde eenden - ik blijf de ganse dag op het dek, samen met Maurice Flaschoen en zijn broer - ik ben op mijn gemak - ik slaap in het achterruim, Georges en Robert blijven gans de nacht op het dek.*

Tussen de papieren stak een blaadje uit een notitieboekje met daarop boekhoudkundig aangeduid 'actief en passief' vanaf de aanhouding, tot in

ARCHIEFJES

Lissabon. Opmerkelijk is de passage waar hij noteert i.v.m. de periode doorgebracht in de citadel : "Argent pour soudoyer chefs et gardiens, pour achats vins et visites - 5000 (francs) " (Geld om chefs en bewakers om te kopen, voor aankoop van wijn en voor de bezoeken - 5000). Er zijn ook de reiskosten, verblijfskosten … en zelfs de waarde van de reiskoffer met inhoud die ze in de omgeving van Valempoulières hebben moeten achterlaten (valise ligne de démarcation -> 26 jan.**). Verder zijn er de sommen geld die hij gekregen of verdiend heeft ; hier vinden we de namen terug die we reeds ontmoet hebben in het dagboek.**

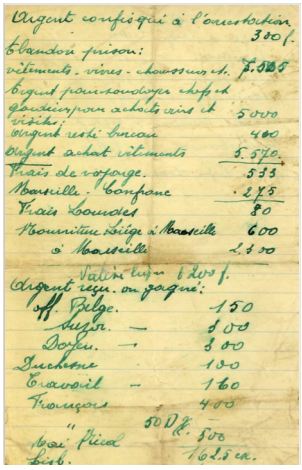

Aankomst te Gibraltar

Woensdag 13 mei 1942 : *Opgestaan om 7.30 uur - kalme zee - wij varen langs de Spaanse kust - om 9 uur wordt een vijandig vliegtuig opgemerkt - mitrailleuses worden uitgeprobeerd - alarm om 11 uur - om 13 uur zijn* ***Gibraltar*** *en de Afrikaanse kust in zicht - varen de zeeëngte binnen - Rots, motorboten, patrouilleboten, Engelse loods, ingang van de haven, scheeps- en vliegactiviteit - identiteitscontrole aan boord - aan wal gebracht door een motorboot van de Engelse douane - ik geef 25 dollar en 30 Franse francs aan (Georges vindt 400 Franse francs in zijn portefeuille) - we worden per vrachtwagen gevoerd naar het ''Spanish pavilion' - medisch onderzoek - avondmaal : wit brood, boter, thee enz. - Belgische luitenant van Montignies : Wathier, ziet er sympathiek uit - Belgische commandant : Johnson, die nog niet kan beoordeeld worden - slapen op de tweede verdieping - niet geslapen : wandluizen - indruk bij aankomst : Gibraltar is de meest indrukwekkende plaats sedert Marseille - er heerst kalmte, rust en goed humeur - men voelt er zich zò op zijn gemak dat men zich afvraagt of het wel nog steeds oorlog is - die imposante rots ligt erbij als een bolwerk dat oninneembaar is, welk middel ook moge aangewend worden - ik ben blij dat ik anglofiel ben en altijd geweest ben, want ik ben niet ontgoocheld in mijn verwachtingen - nu alleen nog wachten op het ogenblik waarop ik me nuttig zal kunnen maken.*

Google - Gibraltar

Donderdag 14 mei 1942 *: Opgestaan om 7 uur - ontbijt, naar believen : brood, ham, thee - aardappelen schillen - rust - krijgen 1 ½ pond sterling voor 14 dagen, hetzij 2 sh 6 p per dag - middagmaal om 12.30 uur - rust - thee om 16.30 uur - we nemen ons ontvangstbewijs van de douane terug - avondmaal om 19.30 uur - we worden overgebracht naar paviljoenen* ***(Almeda)*** *- kiezen Waalse vrienden om onze kamer samen te stellen (14) - nachtoefening voor luchtaf-weergeschut - slapen om 11 uur.*

ARCHIEFJES

Vrijdag 15 mei 1942 *: Opgestaan om 7 uur - worden militair uitgerust - wandeling in stad - tekenen een papier i.v.m deviezen - ondervraging door de luitenant : korte inhoud voor de Belgische Verbindingsdienst in Gibraltar - ik vraag een radiografie van mijn voet - wandeling.*

Zaterdag 16 mei 1942 *: Uitgebreid gesprek met M. Courtois : we hebben gemeenschappelijk ideaal - contactname - tekenen identificatieblad - ontvangen een gasmasker - ik ga naar het strand, aan de voet van de rots, samen met Courtois, Kemmel, Serf en de twee Flaschoenen - thee - voetbalmatch : marine tegen luchtmacht 1 - 3 - Na avondklok : vrolijke vertellingen en doop van onze barak die de naam krijgt van "A mon nos autes" (Bij ons thuis).*

Zondag 17 mei 1942 *: De kolonel inspecteert de Engelse soldaten en neemt afscheid - mis om 10.30 uur met Noël : dienst opgedragen door de bisschop - Engelsen sympathiseren en zingen samen met de kamergenoten - grap van Kemmel : Politie.*

Maandag 18 mei 1942 *: Geneeskundig onderzoek, vergezeld van de Belgische luitenant - radiografie in het hospitaal van mijn voet : niet gebroken maar behandeling zal tijd nemen - krijgen elk 5 sigaretten van een Engelse soldaat - De Prinz Eugen is zwaar geraakt geworden - grondige ondervraging door de luitenant - schrijven naar onze echtgenotes : Chardeneux - gesprek met Courtois.*

Dinsdag 19 mei 1942 : *geneeskundig onderzoek, verband - Robert gaat naar de afdeling radiografie - wandeling in stad - 's avonds vormen we onze vereniging van 'Les Truands' = 'De Boeven' :* ***Kemmel*** *wordt verkozen als voorzitter en zal* ***'Flamin'*** *genoemd worden -* ***Courtois*** *is de* ***'Député'*** *-* ***Selmesters*** *is* ***'Baron Vadrouille'*** *-* ***Charlet*** *wordt* ***'li Mayeur'*** *-* ***Gadisseur****: '****Betchitte'*** *-* ***Bechoux: 'Cinsi'*** *-* ***Gendarme : 'Boutefeu'*** *-* ***Lamm : 'Bardave'*** *-* ***Noël : 'Back'*** *-* ***Flaschoen Maurice : 'M'dec' - Flaschoen Jean : 'Cachîto'*** *-* ***Quirain : 'li Lûtten' - Van Cauteren : 'Nimbus'*** *-* ***Serf : 'l'adjudant'*** *- De zitting is officieel en dus is het oordeel uitvoerbaar en zonder verhaal - de debatten hebben een einde genomen om 4.20 uur en waren zeer levendig en contradictorisch - de president als ex-legionair en een beetje heethoofd, heeft kunnen aantonen dat hij zijn taak aankon.*

Woensdag 20 mei 1942 *: Dag waarover weinig te vertellen valt - wandeling naar het strand - weggegaan met Robert, Courtois, Kemmel : 4 whiskies - demi - brengen de avond door met een Engelse matroos - krijgen een slip.*

Donderdag 21 mei 1942 *: Doe de was - aankomst Belgisch contingent - twee nieuwe leden voor de Boevenvereniging :* ***Gillet : 'li Marly', Lebisay : 'li Curé'*** *- zitting opgeheven om 2 uur - 'li Marly' is een uitstekend zanger - ondervraging van de 2 kandidaatboeven.*

Vrijdag 22 mei 1942 *: Contactname met Commandant Johnson - hij begint met dreigementen en sancties - hij maakt een slechte indruk op onze groep - grondwerken met Robert - bezoeken de zuidpunt van de rots - verdediging en bewaking lijken bewonderenswaardig - ontvangen 50 sigaretten en 2 doosjes*

ARCHIEFJES

lucifers - schietoefeningen op drijvende doelen - 's avonds : lawaai en volksliederen - X is een enorme gast met een enorme …

Zaterdag 23 mei 1942 *: Inspectie van de kamer door de Engelse luitenant, een officier die wel op de hoogte is van zijn taak; hij interesseert zich voor alles en komt ons zeer sympathiek voor (de kamer van de 'Boeven' is de best onderhouden kamer - cinema met Flamin* (Kemmel) *en Boutefeu* (R. Gendarme) *- gezang - ik ga uit met Flamin* (Kemmel)*, Député* (Courtois) *en Marly* (Gillet).

Zondag 24 mei 1942 *: Pinksteren - mis met Flamin* (Kemmel) *om 10.30 uur - vogelpik - zangstonde met Engelsen.*

Google - Gibraltar

Maandag 25 mei 1942 *: regen - geneeskundig onderzoek voor mijn voet - turnen en oefeningen : ik neem er niet aan deel - geblesseerd - Warnant scheldt Lamm uit en bedreigt hem.*

Dinsdag 26 mei 1942 *: Engelse les : Belgisch gezantschap - werk dit dagboek bij - we krijgen anderhalf pond sterling voor twee weken - vogelpik met de 'Boeven' - babbel met Blanckart en Courtois - Noël vertrekt naar het hospitaal.*

Woensdag 27 mei 1942 *: De commandant vraagt waarom ik niet deelneem aan de oefeningen - Engelse cursus - steken de draak met 'li Mayeur' (Charlet) - vogelpik met Boutefeu* (Gendarme)*, Député* (Courtois)*, Flamin* (Kemmel) *- kanonschoten tijdens de nacht - gesprek met Blanckart.*

Donderdag 28 mei 1942 *: Alle vrienden gaan naar het strand - de was gedaan - Flamin* (Kemmel) *krijgt een bon voor 2 paar kousen en geeft er mij één van (één paar kost 3,6 shilling) - ga uit met M. Decq, Cachîto* (Jean Flaschoen)*, Flamin* (Kemmel*) - nemen 4 whiskies - keren terug naar paviljoen Almeda in cabriolet - veel plezier - Flamin doet alsof hij dronken is (le Curé =* Lebisay*, Nimbus =* Van Cauteren*, De Kraker gaan te voet) - een pisbakverhaal van Flamin* (Kemmel) *- opnieuw Belgen aangekomen.*

Vrijdag 29 mei 1942 *: Bereid mijn Engelse cursus voor - wij verhuizen naar 'Spanish pavilion' - ontvang 50 sigaretten - we zijn nog steeds dezelfde groep - onze officieren schitteren door hun afwezigheid - wandluizen - we begraven de …… Nimbus* (Van Cauteren)*.*

Zaterdag 30 mei 1942 *: Opgestaan om 7.30 uur - grondige reiniging van de lokalen - ik koop een produkt tegen wandluizen - inspectie door een Engelse*

onderluitenant en een Belgische luitenant van de Luchtmacht - partijtje loto in paviljoen Almeda – radiojournaal met Flamin (Kemmel) *in het Franse gezantschap.*
***Zondag 31 mei 1942** : Opgestaan om 7 uur – mis om 10.30 uur, samen met Boutefeu* (Gendarme), *Flamin* (Kemmel) *en Marly* (Gillet) *- wandeling in stad – rust tot 17 uur – tochtje met vrachtwagen naar het vliegveld, oefenwedstrijd – om 18 uur voetbalmatch op het terrein van de Royal Navy – mooie match, onder voorzitterschap van de stadsgouverneur – Luchtmacht wint 2-0 – de winnende ploeg wordt gefotografeerd – wij : Flamin* (Kemmel), *Boutefeu* (Gendarme) *en ik staan op de foto – de Argus (gezonken door de Duitsers) vaart majestueus rond - gymnastiek – 1250 vliegtuigen van de R.A.F. bombarderen Keulen.*
***Maandag 1 juni 1942** : Doktersbezoek – voetmassage en vrij van dienst – ik ga eventjes naar de markt en koop er het nodige gerief om te naaien – bij de Belgen die donderdag toegekomen zijn, bevinden zich iemand van Herstal, de speaker van het INR (Féry), de zoon van P.H. Spaak, en Luxemburgse sportlui – ik krijg mijn turnuitrusting – li Marly* (Gillet) *gaat naar het hospitaal (angina) – BBC – Frans gezantschap – geanimeerd gesprek op de kamer over de kapitulatie.*
***Dinsdag 2 juni 1942** : Massage - Engelse les - gesprek met "Député"* (Courtois) *- siësta - Li Flamin* (Kemmel) *moet naar het hospitaal voor een kleine ingreep - Belgische officieren bestuderen automatische wapens (vervolg van gisteren) - wandeling met 'Député'* (Courtois) *en 'Boutefeu'* (Gendarme) *- gaan droogdokken bekijken - Poolse onderzeeër.*

***Woensdag 3 juni 1942** : Massage - les - dragen van masker - ochtend met alarmtoefeningen - **maken foto's met Robert** - brengen een bezoek aan 'Marly'* (Gillet) *in het hospitaal, hij is tevreden - **wandelen doorheen de bloementuin** - studeren voor de cursus - aflossen van de wacht om 19 uur - overhandiging van de sleutels van Gibraltar - traditionele parade - BBC - Frans gezantschap.*

Robert Gendarme en **Georges Bechoux** 1942-06-03 (?) Gibraltar.

***Donderdag 4 juni 1942** : Bezoek bij de dokter : massage proberen gedurende 4 dagen - jonge Belgische dokter verzorgt mijn voet - namiddag rust - voorbereidende oefeningen voor de Belgen met het oog op het aanstaande defilé voor de Gouverneur van Gibraltar - toespraak van M. Spaak : Belgisch leger staat overal ter beschikking van Groot-Brittannië.*

Vrijdag 5 juni 1942 *: Oefeningen voor de vrienden - ik doe reinigingswerk met 'Back'* (Noël) *- doe de was - verzorging met massage - Gillet komt terug van het hospitaal - babbel met Gillet.*

Zaterdag 6 juni 1942 *: défilé van Polen, Fransen en Belgen voor de Gouverneur om 11.30 uur - om 13.00 uur boottocht op zee: varen rond de rots en langs de Spaanse kust - terug om 17 uur - heb opnieuw pijn in mijn voet - massage - ik blijf op mijn kamer - mijn gedachten gaan naar de familie - Waalse liedjes in koor.*

Zondag 7 juni 1942 *: Mis om 10.30 uur met Marly* (Gillet) *en Bètchite* (Gadisseur) *- mooie dienst : Pange Lingua - wandeling : ben op zoek naar een souvenir - luisteren naar militaire muziek in paviljoen Almeda - bezoek aan stadspark: drinken 2 whiskies - wandeling bovenkant van stad.*

Maandag 8 juni 1942 *: Op doktersbezoek - voetverband - algemene schoonmaak - kantine : gezang.*

Dinsdag 9 juni 1942 *: Inspectie door een Engels generaal - aankomst van een Belgische majoor vanuit Londen - ik ontvang anderhalf pond sterling - G.D.R.W.C.C.T. (afkorting van bijnamen) wandeling in stad - gaan Liberators bekijken.*

Woensdag 10 juni 1942 *: Inspectie Belgisch majoor Bighous en zijn adjudant die van Londen komen - hij spreekt tot ons allen - hij zal al het mogelijke doen om ons verblijf in Gibraltar zo aangenaam mogelijk te maken : organisatie van de school van de soldaat, enz. - overhandiging van de sleutels.*

Donderdag 11 juni 1942 *: Strijd tegen de wandluizen - bezoek aan het vliegveld en aan verscheidene toestellen - toelating : Wellington, Hurricane, Spitfire, Beaufort, enz. - rust.*

Vrijdag 12 juni 1942 *: De militaire dienst wordt algemeen toegepast - een kapitein-commandant en een adjudant verzekeren de uitvoering van deze functies - studie : noties van elektriciteit met Maurice* (Flaschoen).

Zaterdag 13 juni 1942 *: Inspectie door een Belgische en een Engelse officier - ontbinding groep van de "Boeven" - via het Belgische gezantschap krijgen we een stuk zeep, een produkt tegen luizen en daarbovenop krijgen we nog een stuk fruit per dag - ik stel het schema opnieuw samen van het spookcircuit - doe de was.*

Zondag 14 juni 1942 *: Mis om 10.30 uur met Gillet - Commandant De Noël – adj. Schwart - de commandant houdt niet op ons te plagen met zijn inspecties en zijn verzameling blazen, alhoewel we zondagsdienst hebben - feest van de geallieerden : talrijke vlaggen wapperen in de straten van Gibraltar - ik ga naar het Belgische en het Franse gezantschap, samen met Robert - 's nachts doe ik geen oog dicht : zenuwachtig.*

Maandag 15 juni 1942 *: Bezoek van de dokter : nog altijd een pijnlijke voet bij het gaan - ik moet lichte dienst doen - verscheidene groepen Belgen werken op de rots of op het vliegveld.*

Dinsdag 16 juni 1942 *: Karwei in Belgisch gezantschap - gaan naar home van de leren.*

ARCHIEFJES

Woensdag 17 juni 1942 *: Studie : herhaling elektriciteit met Kemmel - ik koop een papiersnijder met Toledoversiering voor mijn kleine Edgard (p 15 sh 11p).*
Donderdag 18 juni 1942 *: Robert gaat werken op het vliegplein - studie - we drinken een glas in de Bar Royal - de sergeanten worden ontvangen in de mission major.*
Vrijdag 19 juni 1942 *: Zoals de vorige.*
Zaterdag 20 juni 1942 *: Schoonmaak samen met Gillet - wassen van het linnen van Robert en van mij - studie.*
Zondag 21 juni 1942 *: Karwei in gezantschap - mis om 10.30 uur met Gillet - wandeling - siësta - ik ga naar het strand met Robert - Tobroek is gevallen - drukke luchtactiviteit.*
Maandag 22 juni 1942 *: Op bezoek bij de dokter : mijn voet doet nog steeds pijn, nochtans zegt de Engelse dokter dat ik de dienst moet hervatten - ik deel dat mede aan Commandant Lerot maar hij wil een papier 'vrijstelling van dienst' - om 16 uur verlaten we het Spanish Pavilion met bestemming Europa Point - Commandant Lerot noemt ons "Bende Chinezen" - de plaats is een kamp waar zich voordien krijgsgevangenen bevonden - tijdens de dag is het er zeer warm, fris tijdens de nacht - slapen zonder matras - 's avonds zijn er voorstellingen in de ring, in open lucht : boksen en worstelen - de kamer van de "Boeven" is niet meer compleet (16) - zien de apen op de rots.*
Dinsdag 23 juni 1942 *: Het is nu al 11 maanden dat ik vrouw, kind en familie niet meer gezien heb - pijnlijke souvenirs - de onderofficieren eten afzonderlijk - zonnebad en Engelse les met Kemmel en Robert - Twee Italiaanse hospitaalboten liggen in de haven sinds zaterdag - we onderscheiden duidelijk de kust van* ***Spaans Marokko (19 km).*** (In die tijd was de kust aan de overkant van Gibraltar, Spaans protectoraat : Spaans Marokko -> 1956)
Woensdag 24 juni 1942 *: Karwei in gezantschap - conferentie door Luitenant Tossoul : discipline is een koordje … - Commentaar.*
Donderdag 25 juni 1942 *: Medisch onderzoek : mechanische en elektrische massage - conferentie door Commandant De Fauw over Kongo - goede indruk.*
Vrijdag 26 juni 1942 *: Massage - conferentie door Commandant De Noël : het beheersen der zeeën.*
Zaterdag 27 juni 1942 *: Ik krijg een medaille en een kruis van de aalmoezenier.*
Zondag 28 juni 1942 *: Mis in het kamp - aankomst van troepentransport - alarm om 1.30 uur 's nachts - luchtafweergeschut - schuilkelders - krijgen geen instructies.*
Maandag 29 juni 1942 *: Rapport van de majoor - inlichtingen over het inzetten van het koloniaal leger - geen nieuws - afwachten - stuur een telegram naar Detilloux om hem op de hoogte te stellen van mijn komst - doe de was.*
Dinsdag 30 juni 1942 *: Aankondiging van vertrek - massage - dienen onze short in - ontvangen 3 pond sterling - inkopen voor het vertrek - veel dronkelappen - beledigingen van sommigen.*

ARCHIEFJES

Woensdag 1 juli 1942 *: Van den Stock, flamingant en allesbehalve Belg, scheldt ons uit op het einde van een verzameling - algemene ontevredenheid - rapport van de sergeanten door Jacquemin, en van de soldaten door Philibert - Commandant Streck stelt een vergelijk voor aan Jacquemin - aankoop van het noodzakelijke voor de reis.*

Donderdag 2 juli 1942 *: Ontvangen ¾ pond sterling - aankondiging dat vertrek vastgesteld is voor morgen - de president heeft te diep in het glas gekeken - ik ga vissen.*

Vrijdag 3 juli 1942 *: Verlaten Little Bay om 11 uur voor Alameda - Afscheid van majoor Bygwood en adjudant Durieux - vertrekken naar de haven: inschepen aan boord van het transportschip dat zondag aangekomen is - achterruim met Paulet (Pollet) - geslapen op het dek, in een hangmat.*

Zaterdag 4 juli 1942 *: Wachten op vertrek - het inschepen is nog steeds aan de gang.*

Zondag 5 juli 1942 *: Ga niet naar de mis - partijtje kaart in het ruim met President* (Kemmel), *Pulman en Pollet : klaverjassen - Kemmel spreekt met mij vertrouwelijk over zijn intenties.*

Maandag 6 juli 1942 *: Vertrek om 13.10 uur : we zijn allen blij - worden geëscorteerd door zee- en luchtmacht : algemene tevredenheid - we vorderen goed, de rotsen van Spaans Marokko zijn prachtig - na twee uur zijn we reeds buiten de zeeëngte - de kanonnen van de Spanjaarden schieten op het vliegtuig dat ons begeleidt - sterke wind steekt op - alarmoefening aan boord - ik slaap in het ruim met Pollet.*

Dinsdag 7 juli 1942 *: Goed geslapen - veel van de vrienden zijn ziek - ik ben in uitstekende conditie - alarmoefening om 10 uur - worden nog steeds geëscorteerd.*

Woensdag 8 juli 1942 *: Goed geslapen - kalme zee - alarmoefening - woelige zee - roken sigaar met Député* (Courtois) *- ik blijf op het dek met Flamin* (Kemmel*) tot 11 uur.*

Donderdag 9 juli 1942 *: Onstuimige zee - alarmoefening - afwisseling van escorte - er worden dieptebommen gedropt - partijtje kaart - Pollet is ziek : infirmerie - het is koud.*

Vrijdag 10 juli 1942 *: Slecht geslapen - alarmoefening om 10 uur - maaltijd op bovendek - stortbad en aankleden, kammen - partijtje klaverjassen.*

Zaterdag 11 juli 1942 *: Kalme zee - in de namiddag merken we een groot konvooi op -* ***Ierse kust*** *: vuurtorens, rots in de vorm van een kegel - vliegtuigen - varen de zeeëngte in - een van de escorteboten verlaat ons - de Markunda gaat snel vooruit - ik blijf op het dek tot 1 uur 's morgens, samen met Flamin* (Kemmel).

Zondag 12 juli 1942 *: Opgestaan om 4 uur - we bevinden ons in* ***de baai van Glasgow*** *- prachtige landschappen aan weerszijden - lieflijke gebouwen, heuvelachtig gebied - de bomen en de weiden in groene pracht - rond 7 uur wordt het anker gegooid - aankomst van Amerikaanse transportboten en mooie oorlogsbodems - wachten reeds op onze overstap - Robert heeft een crisis van*

ARCHIEFJES

urinezuur en heeft veel pijn : we nemen hem mee naar het hospitaal - partijtje Russische Bank - vullen documenten in : identiteitskaart en paspoort.
***Maandag 13 juli 1942** : Het gaat beter met Robert - Engelsen gaan van boord - wachten.*
***Dinsdag 14 juli 1942** : Alle Engelsen zijn nu van boord - formaliteiten voor onze identiteit door Engelse dienst - Pollet vertrekt met de Engelsen - we zijn triestig - een Italiaanse gevangene wordt ook aan wal gebracht - kleine voorstelling aan boord over ons leven in Gibraltar - Boevenkoor : Mareye Clâ d'sabot (Marie die klappend geluid maakt met haar klompen – bekend volkslied in Wallonië) , Caulon is orkestleider - gelukwensen van de Engelse kolonel - pianomuziek - orkestleider van de Markunda is op dit ogenblik kantinebaas aan boord.*

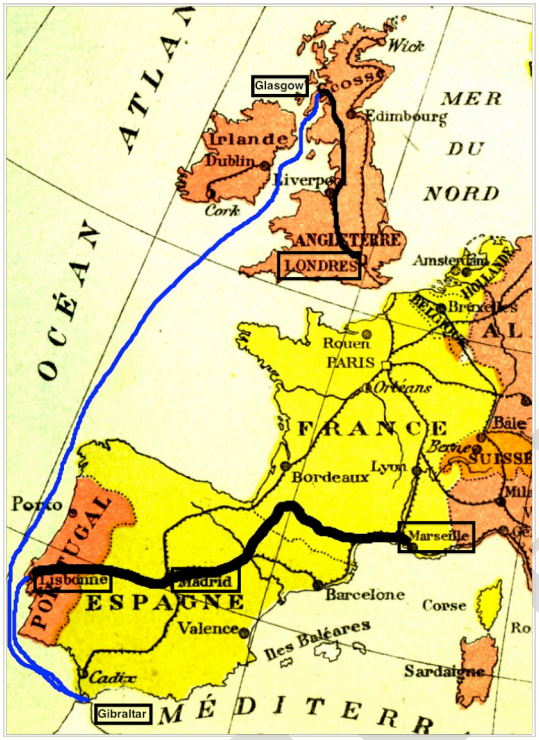

Traject per trein Marseille-Lissabon.
Traject per boot Lissabon-Gibraltar-Glasgow
Traject per trein Glasgow-Londen

***Woensdag 15 juli 1942** : Geslapen in een nieuw ruim - hebben niet genoeg te eten - geen enkele officier bekommert zich om de manschappen - uiteindelijk bekomen we een cabine voor 4 personen met de 2 Flaschoenen, Gendarme en ik, tegen betaling van 2 shilling - gebabbel in de cabine tot 1 uur 's nachts - souvenirs.*
***Donderdag 16 juli 1942** : Opgestaan om 6 uur - klaarmaken - nemen nieuwe boot die vertrekt om 9 uur en ons naar **Greenock** voert - we wachten tot 's middags - worden bevoorraad en overgezet op de trein - zijn verheugd over het goed onthaal van de Engelsen - zijn comfortabel geïnstalleerd, zonder klassenonderscheid - krijgen goede maaltijden op de trein - perfecte organisatie - zijn in groep met Robert* (Gendarme), *Maurice en Jean* (Flaschoen) *- vertrekken rond 18 uur - zeer heuvelachtig landschap, alles in het groen - prachtige landschappen - industriële steden, scheepswerven - de ganse streek die we doorkruisen is wondermooi en doet me dikwijls denken aan ons Wallonië - ik slaap een beetje 's nachts.*
~~***Vrijdag 17 juli***~~ ***Donderdag 16 juli** : Thee om 5 uur - komen toe in de omgeving van **Londen** rond 7 uur - vertrek bus, rijden door de stad en komen toe aan het gastenverblijf (daar vernemen we dat er brieven voor ons toegekomen zijn) - geneeskundig onderzoek - rolstoel (off. only D.N.) - wij nemen een bad - hebben geslapen in een goed bed.*
***Vrijdag 17 juli 1942** : Karwei in keuken - Belgisch commandant komt eraan : 1 pakje sigaretten per dag + 10 shilling - weinig goede woorden - cinema.*

Zaterdag 18 juli 1942 *: Doe de was - ik word ondervraagd door de I.S. (Intelligence Service), van 14.30 uur tot 18 uur - detail en geheel van activiteiten.*
Zondag 19 juli 1942 *: Avond die op niets uitdraait - liederen gezongen door Polen en enkele … Belgen - hebben onze valiezen gekregen.*
Maandag 20 juli 1942 *: hebben linnen ontvangen, pyjama, hemd enz. - zijn op de hoogte gesteld van het vertrek - kantine.*
Dinsdag 21 juli 1942 *: Vertrek om 10.30 uur naar Patriotic School - ondervraging van Robert, Gillet en ik door de R.A.F.*
http://fr.wikipedia.org/wiki/Patriotic_School (Patriotic School)
Woensdag 22 juli 1942 *: Ondervraging door de Veiligheidsdienst en de Landmacht - Royal Navy - beginnen plannen C. en OM. en A. + L.*
Jeudi 23 juli 1942 *: Veiligheidsdienst alle drie - lijst met verdachten - details betreffende personen die als 'zeker' kunnen bestempeld worden en over de organisatie - plan overhandigd aan de R.A.F.*
Vrijdag 24 juli 1942 *: Krijgen onze papieren terug die we ingediend hadden - verlaten Patriotic School en gaan langs bij de I.S. dep. sab., dan Eaton Square : nemen brieven en foto's - tevredenheid - worden geleid naar Home Margareth Biddle "High Gate" - ontmoeten er luitenant Wathier.*
Zaterdag 25 juli 1942 *: Geven onze identiteitspapieren af samen met onkostennota voor onze verplaatsingen ; niet zeer geruststellend – wij ontvangen elk 10 pond sterling – gaan even zien in Hyde Park.*
Zondag 26 juli 1942 *: Mis - rust in home - draag mijn was en die van Robert naar wasserij - Robert en ik maken kennis met eerwaarde Jean Gigot, 34 Tregunter Road S.W. 10 Tel. FLA 7863 - Mayor de Norman als hij er niet is - Metro : Earls Court - wij vergezellen hem tot aan de metro - beloven van elkaar spoedig terug te zien - wandeling met Robert in het park - drinken enkele glazen samen met Jacquemin en Robert in home.*
Maandag 27 juli 1942 *: Nachtalarm - blijven in home tot 13 uur - regenachtige dag - wandeling in het bos bij ons home : mijn gedachten gaan naar Marie en Edgard.*
Dinsdag 28 juli 1942 *: We maken ons rapport voor de Intelligence Service.*
Woensdag 29 juli 1942 *: Gaan langs in het bureau van de I.S., Edgware Road 25 - Miss Cameroun (bar) tot de middag.*

Tot 29 juli is alles met groene inkt geschreven. Dan verandert de kleur en worden verscheidene dagen gegroepeerd. Alle informatie wordt gereduceerd tot een strict minimum.

Donderdag 30 juli / Vrijdag 31 juli / Zaterdag 1 augustus, Zondag 2 augustus 1942 *: Ik zet verdere stappen in Eaton Square 34 - bij de BBC, met de Laveleye en Gy…… (?) - worden ontvangen door ex-minister Wauters - we nemen het middagmaal met hem, met zijn echtgenote en met Lévy.*

ARCHIEFJES

De volgende Wikipedia-websites geven biografische details over de liberale politicus Victor de Laveleye (Radio Belgique - tegenhanger van Jan Moedwil), I.N.R.-journalist Lévy en vooroorlogs minister A. Wauters

http://fr.wikipedia.org/wiki/Arthur_Wauters
http://fr.wikipedia.org/wiki/Histoire_de_la_radio_en_Belgique (Lévy)
http://www.liberaalarchief.be/victordelaveleye-biografie.pdf
http://nl.wikipedia.org/wiki/Jan_Moedwil

***Maandag 3 augustus 1942** : Ga verder voor inlichtingen Berkeley Place, R.A.F. service - en nadien met I.S. (Intelligence Service)*
***Dinsdag 4 augustus / Woensdag 5 augustus 1942** : Ik ken de naam van de man bij Economische Zaken (Duff Cooper) - met Robert gedurende dagen.*
http://fr.wikipedia.org/wiki/Duff_Cooper (Duff Cooper)
***Donderdag 6 augustus 1942** : ik vraag aan majoor Lejeune en M. Rollin om bij de R.A.F. te gaan. Specialist M. Rollin*
……

Hier eindigt praktisch het dagboek van mijn schoonvader ; het is wachten tot november alvorens hij nog iets noteert. De studies, zijn opleiding en de oorlogsactiviteiten zullen hem wel belet hebben verder alles nauwkeurig bij te houden.

***Zaterdag 14 november 1942** : W.E. Londres YMCA - froid - rhume*
*breng avond door met V. Hastier, **Gadisseur, Gendarme** in Highgate*
***Zondag 15 november 1942** : Lions Club met Orban - Jefke - terugkeer Cardington (basis R.A.F.-> http://fr.wikipedia.org/wiki/Cardington_(Bedfordshire))*
***Donderdag 19 november 1942** : studeren*
***Vrijdag 20 november 1942** : studeren*
***Zaterdag 21 november 1942** : studeren*
***Zondag 22 november 1942** : rust - Bedfort - une Belge : mouv. …*
Gustave HAESEVOETS 1299916
***Maandag 23 november 1942** : grote cursus*

Een nieuw hoofdstuk wordt nu geschreven : Georges Bechoux zal AIR GUNNER worden in de ROYAL AIR FORCE.

M.V. 2013

ARCHIEFJES

Op de laatste bladzijden heeft Georges Bechoux enkele adressen genoteerd :

Guy Lebisay
115 Av. Tervueren
49 G. Martin
Bruxelles

Maurice Fragnet
Fays-les-Veneurs

Roger Jacquemin
34 Avenue Gounod
Anderlecht

Charles Gillet
60 rue du Tige
Herstal

Marcel Kemmel
37 Avenue de Luxembourg
Liége

Fernand Van Hauten
51 rue de la Limite
Wavre

Gérard Pollet
rue de Fontenay 10
Antoing
Hainaut

Robert Gendarme
rue Carrière 29
Liège

Jean Courtois
46 rue Guillaume Stock
Ixelles

Jean Quirain
71 rue du Voisin
Auvelais

ARCHIEFJES

Francq Marny
61 rue de Lacht
Bruxelles

Walter Lamm
10 rue Julien Dillens
Anvers
23 rue de Toulouse
Bruxelles

Fernand Van Cauteren
103 rue St-Nicolas
Namur

Sylvain Celmayster
204 rue du Trône
Ixelles

ARCHIEFJES

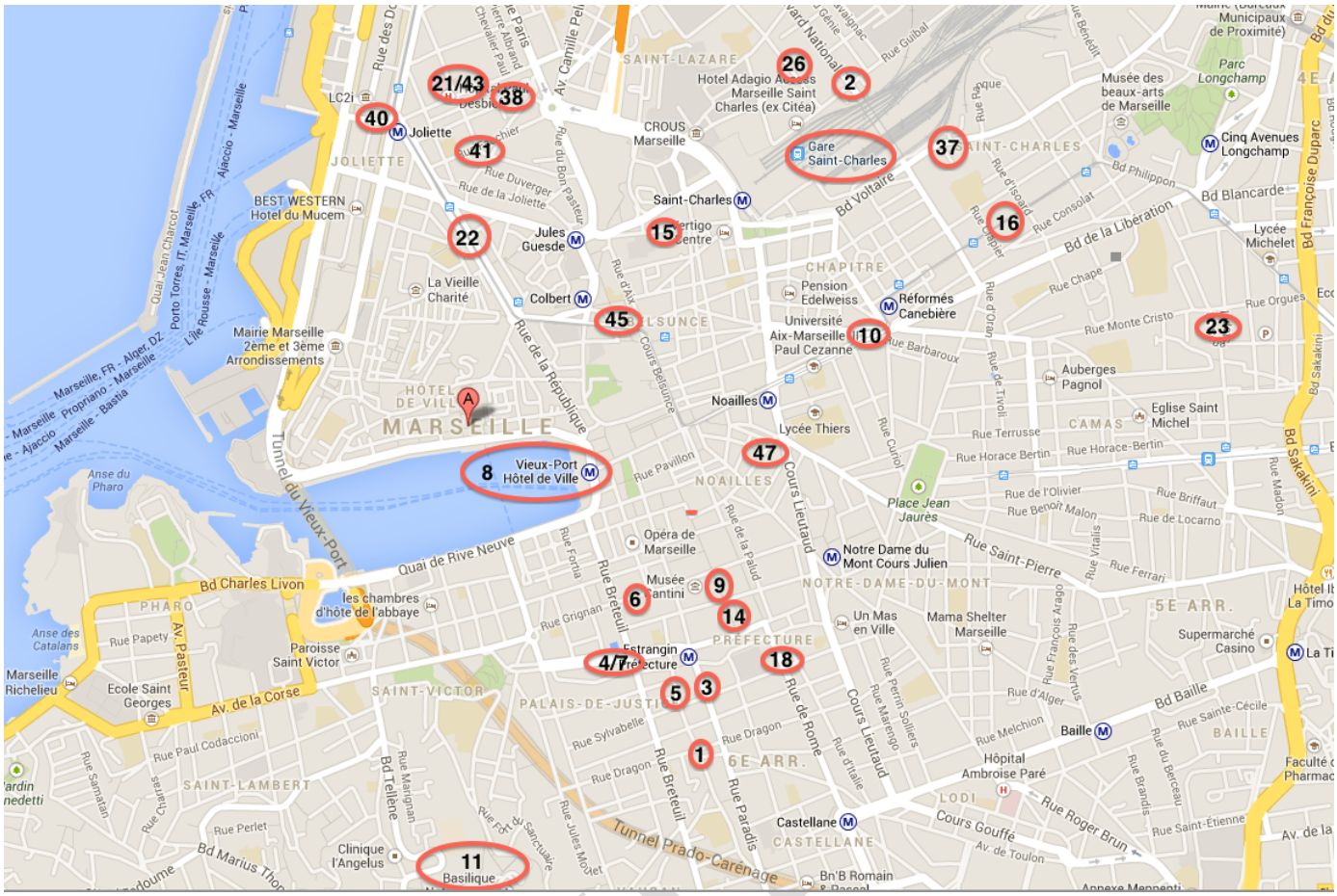
21/43
38
40
Joliette
41
22
Jules Guesde
26
Hotel Adagio Access Marseille Saint Charles (ex Citéa)
2
Gare Saint-Charles
37
15
16
45
10
23
47
8
Vieux-Port Hôtel de Ville
9
6
14
4/7
18
5
3
1
11
Basilique
MARSEILLE
Noailles
Saint-Charles
Colbert
Réformés Canebière
Université Aix-Marseille Paul Cezanne
Mairie Marseille 2ème et 3ème Arrondissements
Opéra de Marseille
Musée Cantini
Notre Dame du Mont Cours Julien
Estrangin Préfecture
Castellane
Clinique l'Angelus
Tunnel du Vieux-Port
Tunnel Prado-Carénage
Quai de Rive Neuve
Rue de la République
Cours Lieutaud
Rue de Rome
Rue Paradis
Rue Breteuil
Rue Grignan
Rue Dragon
Bd Charles Livon
Av. de la Corse
Av. Pasteur
Bd Baille
Bd de la Libération
Bd Philippon
Bd Blancarde
Bd Françoise Duparc
Cours Gouffé
Rue Roger Brun
Rue Monte Cristo
Rue Horace Bertin
Rue Saint-Pierre
Rue Ferrari
Rue Briffaut
Rue de Locarno
Rue Sainte-Cécile
Rue Melchion
Rue Terrusse
Rue Barbaroux
Rue Chape
Rue Orgues
Rue Consolat
Rue Pavillon
Rue de la Palud
Rue Fortia
Rue Sylvabelle
Rue Perrin Solliers
Rue Marengo
Rue d'Italie
Rue d'Alger
Rue du Berceau
Rue Brandis
Rue Saint-Étienne
Rue Curiol
Rue de l'Olivier
Rue Benoît Malon
Rue Vitalis
Rue François Arago
Rue des Vertus
Rue Paul Codaccioni
Rue Perlet
Rue Jules Moxet
Rue Marignan
Bd Teillene
Rue Papety
Rue Duverger
Rue de la Joliette
Rue du Bon Pasteur
Av. Camille Pelletan
Rue d'Aix
Cours Belsunce
Rue d'Oran
Rue de Tivoli
Rue Curiol
Rue Guibal
Rue Benedit
Rue Bayard
Rue d'Isoard
Rue Goublet
Rue Ferrari
Rue Madon
Rue Sakakini
Rue Sainte-Cécile
Rue Sainte-Étienne
Rue Roger Brun
Rue Melchion
Rue Dragon
Rue Sylvabelle
Rue Perrin Solliers
Rue Marengo
Rue d'Italie
Rue d'Alger
Rue du Berceau
Rue Brandis
Rue Saint-Étienne
Rue Curiol
Rue de l'Olivier
Rue Benoît Malon
Rue Vitalis
Rue François Arago
Rue des Vertus
Rue Paul Codaccioni
Rue Perlet
Rue Jules Moxet
Rue Marignan
Bd Teillene
Rue Papety
Rue Duverger
Rue de la Joliette
Rue du Bon Pasteur
Av. Camille Pelletan
Rue d'Aix
Cours Belsunce
Rue d'Oran
Rue de Tivoli
Rue Curiol
Rue Guibal
Rue Benedit
Rue Bayard
Rue d'Isoard
Rue Goublet
Rue Ferrari
Rue Madon
Rue Sakakini
Rue Sainte-Cécile
Rue Melchion
Rue Terrusse
Rue Barbaroux
Rue Chape
Rue Orgues
Rue Consolat
Rue Pavillon
Rue de la Palud
Rue Fortia

9 rue Saint-Ferréol 62 - voor doktervisites / pak levensmiddelen
10 Canebière - Eglise des Réformés
11 Notre-Dame-de-la-Garde
12 boulevard Vauban - Melle Suzor
13 avenue Carqueiranne 24 - M. François
14 Cour St-Ferréol
15 rue Bernard du Bois 51 - bar Novellani - Massinon
16 boulevard Longchamp
17 Avenue Jean Chiappe - douches
18 rue de Rome - Cour St-Ferréol, bonnen
19 place du Sud - Bon Pasteur
20 rue de la Paix - school Melle Suzor
21 rue de Forbin - Frère Elisé
22 avenue (= rue) de la République *Française*
23 place Sébastopol - cantine russe
24 boulevard de Louvain - Commissariat pour les Etrangers
25 avenue du Prado - hôpital St-Joseph
26 rue de Crimée - Bureau de Placement
27 L'Estaque
28 boulevard National 10 - Docteur Massard
29 Hôtel de ville (Le Vieux Port)
30 rue Stanislas Torrents - verblijfsvergunning verlengen
31 boulevard National - charcuterie
32 Boulevard de la Mayor ?
33 rond-point du Prado - Koloniaal Museum
34 rue (= boulevard) de Paris - Amerikaanse Quakers
35 rue Félix Pyat - Leger des Heils
36 boulevard Strasbourg - kapper
37 boulevard Flammarion - maaltijden, stortbad
38 rue François Massabo - nachtasiel
39 rue Ludon 69 - schilderwerken
40 la Joliette - desinfecteren
41 rue Fauchier - gratis maaltijden
42 Le Secours National (Pétain)

ARCHIEFJES

43 rue de Forbin - asile St-Jean de Dieu
44 la Corniche
45 rue des Chapeliers - Arabische markt
46 rue Poucel 30 - M. Fighera (tuinieren)
47 rue de l'Académie 34 - Bar Noël, M. Valère

ARCHIEFJES